

Kurikan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2017-2020

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2020

....1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

....2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

....3 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

....4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

....5 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

....6 Suunnitelman laatijat

....7 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2020

Johdanto

Valtuustokausittain laadittavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet. Hyvinvointikertomus kokoaa kuntalaisten hyvinvoinnin keskeiset vahvuudet ja haasteet toiminnan suunnittelun ja päätöksenteon tueksi.

Kunnan perustehtävänä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä tarjota niitä tukeva elinympäristö. Hyvinvoiva Kurikka on nostettu yhdeksi painopisteeksi Kurikan kaupungin strategiassa 2018-2025. Kurikassa halutaan panostaa niin kuntalaisten kuin myös yritysten ja yhteisöjen hyvinvointiin sekä elinvoimaisuuteen.

Hyvinvointikertomuksen valmistelusta vastaa Kurikan kaupungin monialainen hyvinvointityöryhmä ja valmistelutyötä koordinoi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinaattori. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kunnan kaikkien toimialojen tehtäväksi ja siksi työryhmäkin on monialainen.

Hyvinvointikertomuksen vertailukunniksi on valittu Ilmajoki, Kauhajoki, Lapua, Kauhava sekä Etelä-Pohjanmaa, koko maa sekä kunnat, joissa on 10 000-19 999 asukasta ja kunnat, joissa on 20 000- 39 999 asukasta. Hyvinvointikertomuksen taustalla ovat kansalliset indikaattorit, joista tässä arvioissa on hyödynnetty perusindikaattoreita ja muutamia täydentäviä indikaattoreita. Nykyinen hallitus tulee määrittelemään HYTE-indikaattoreihin liittyen, millä tavoin HYTE-kerroin tulee vaikuttamaan tulevaisuuden valtionosuuksiin.

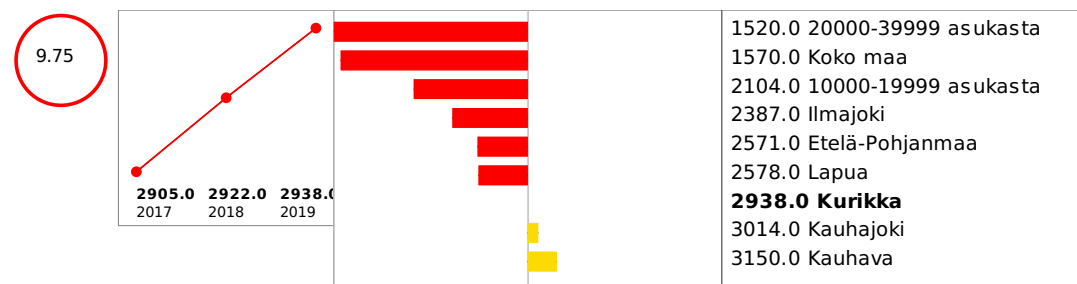
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

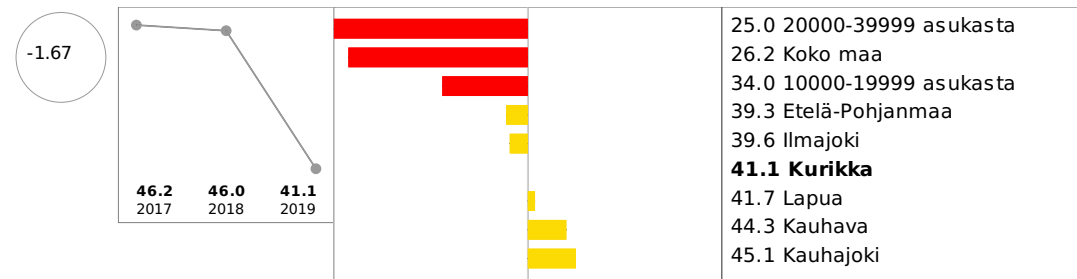
Talous

Tulot

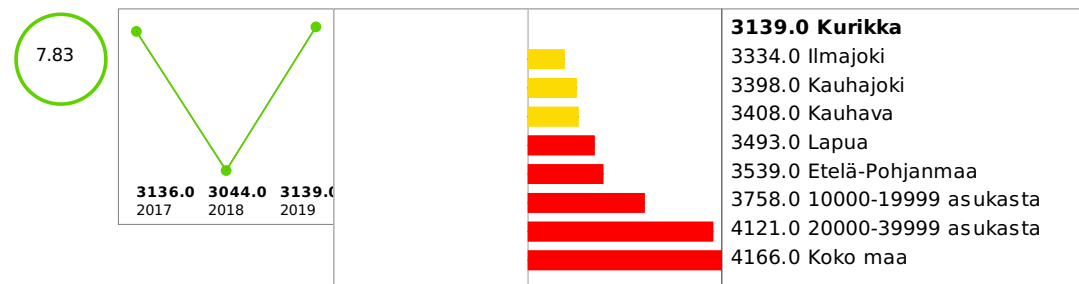
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

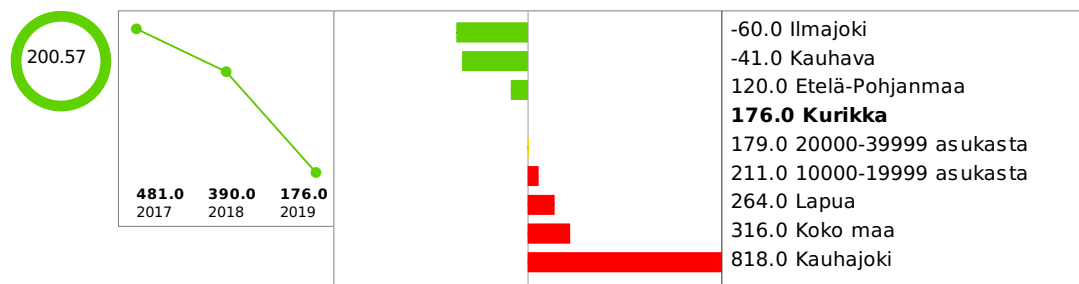
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

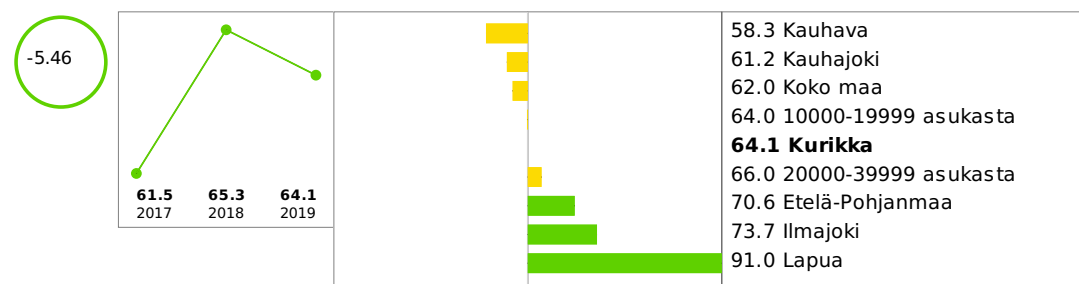
Verotulot, euroa / asukas

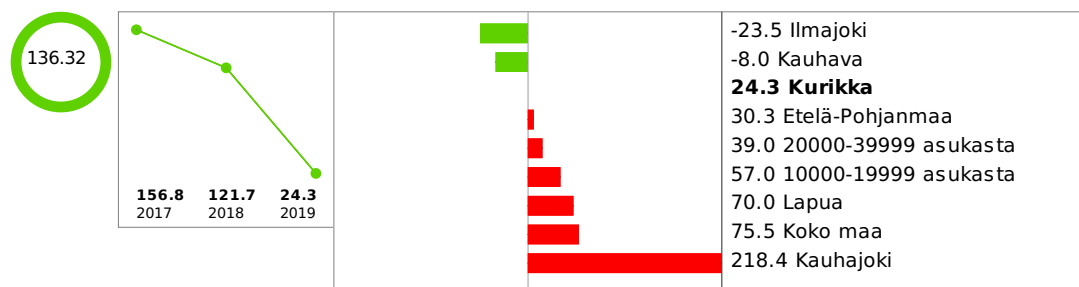
Vuosikate, euroa / asukas

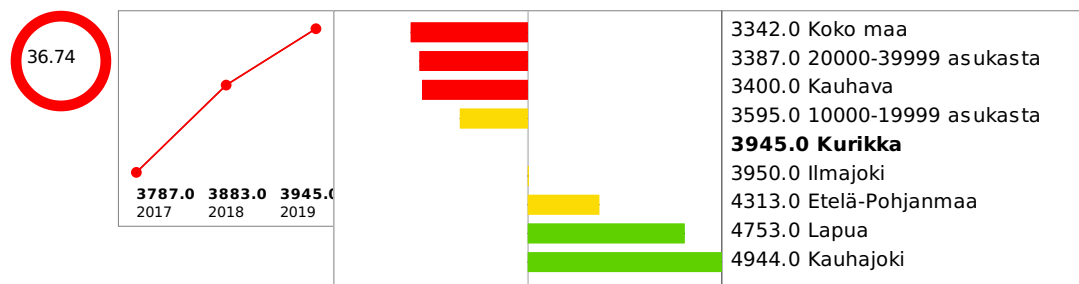
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Vuosikate, % poistoista

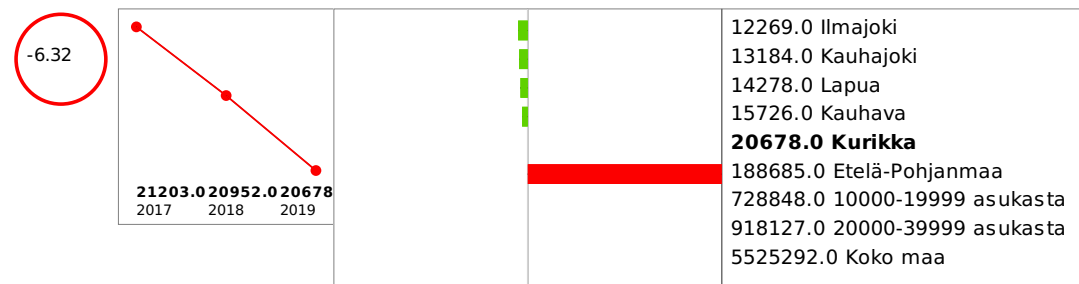
Lainakanta, euroa / asukas

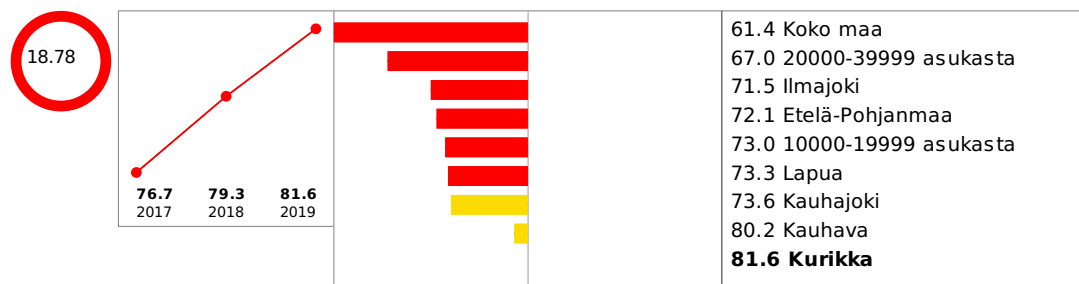
Elinvoima

Väestö

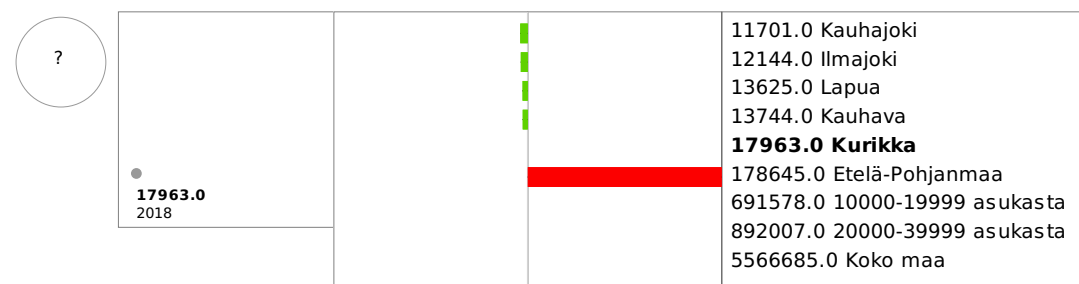
Väestö 31.12.

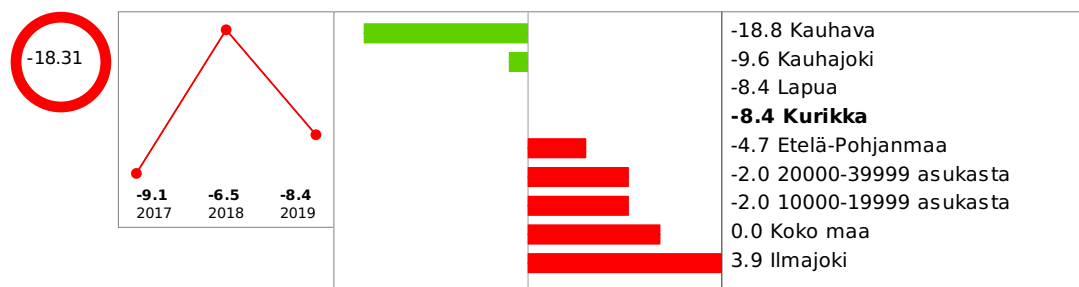
Huoltosuhte, demografinen

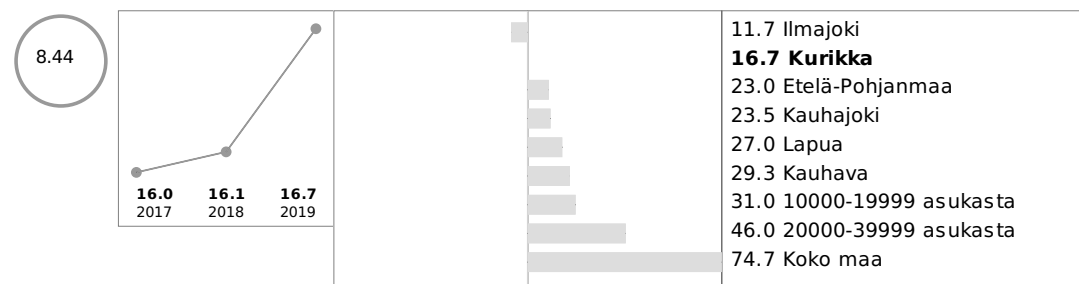
Väestöennuste 2030

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

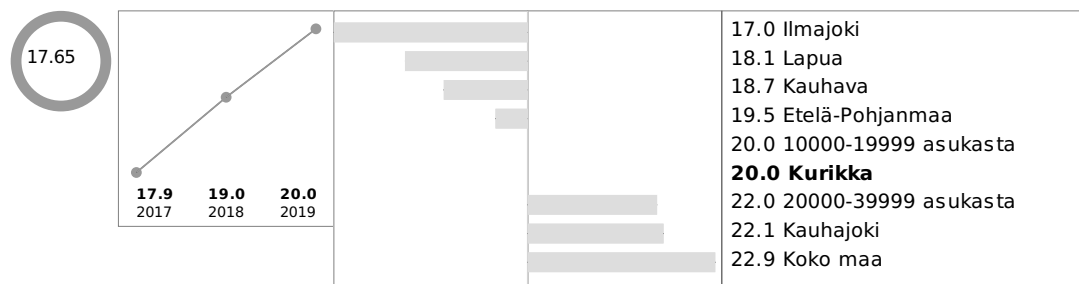
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

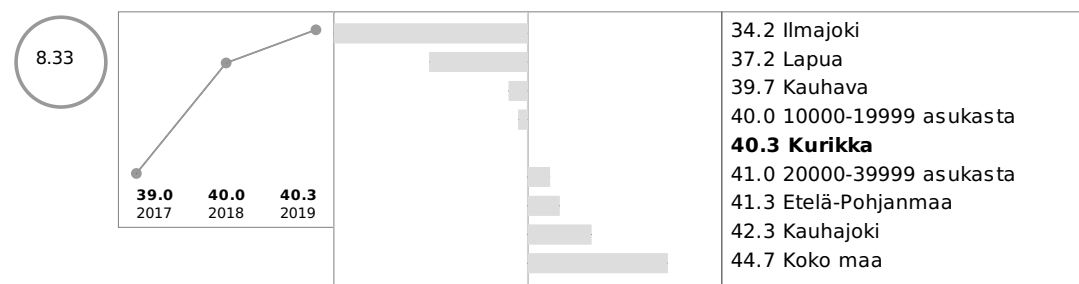
Lapsiperheet, % perheistä

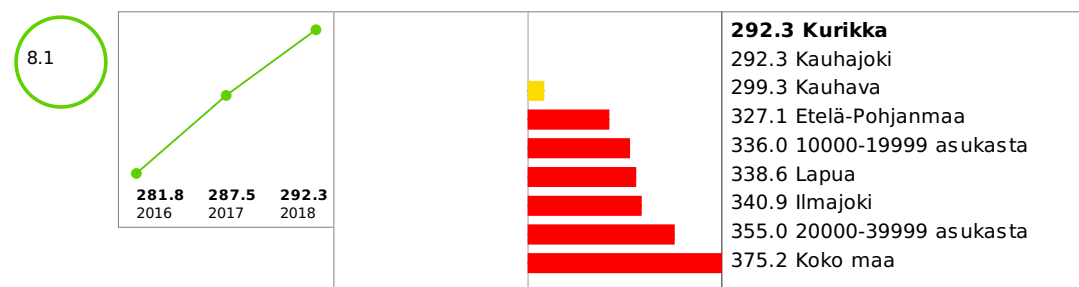
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

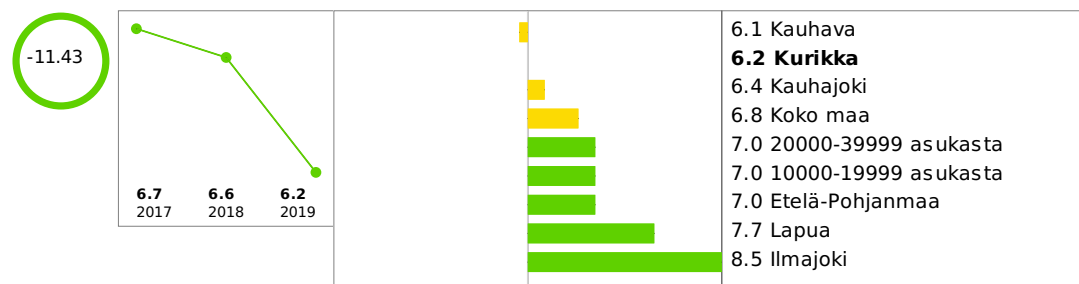
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

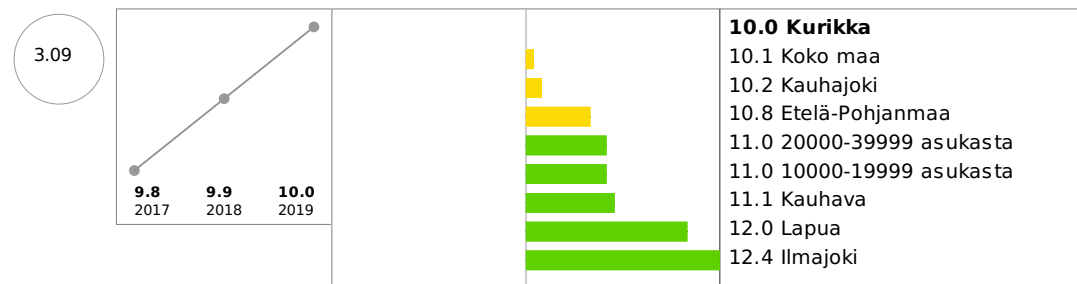
Koulutustasomittain

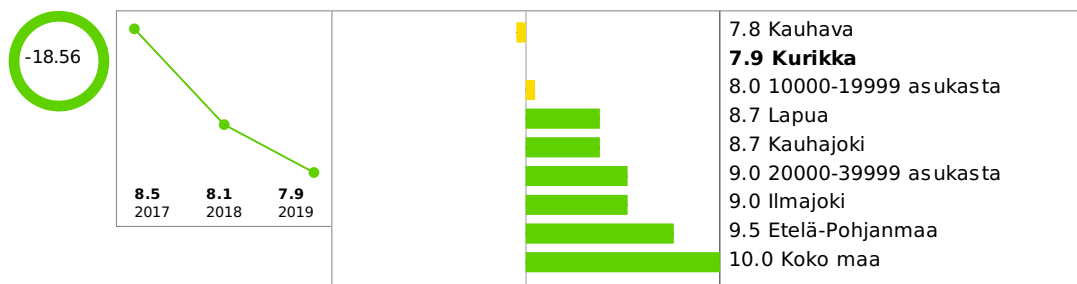
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

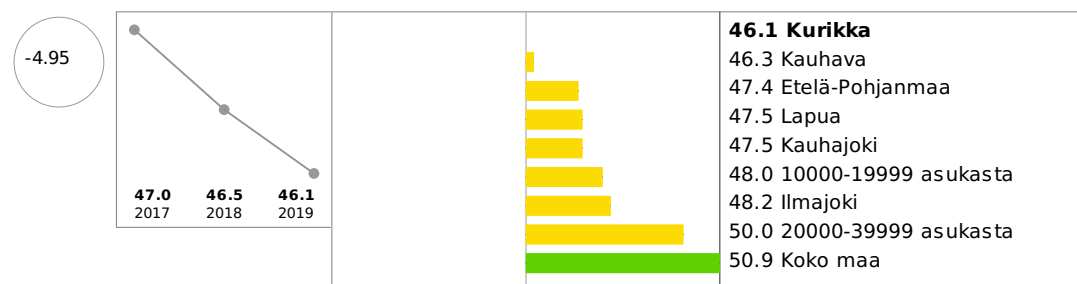
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

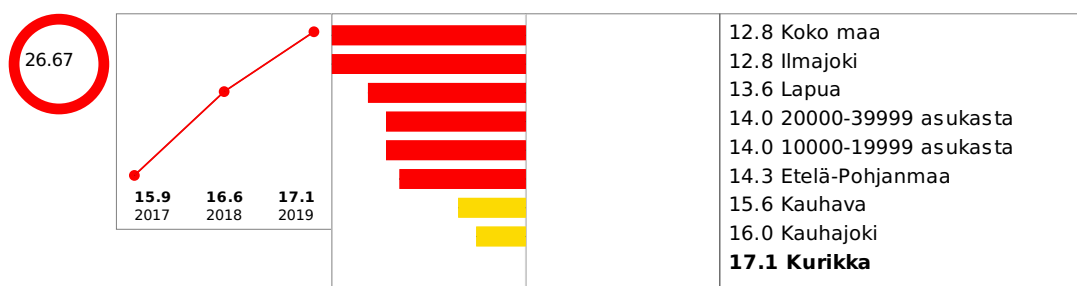
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

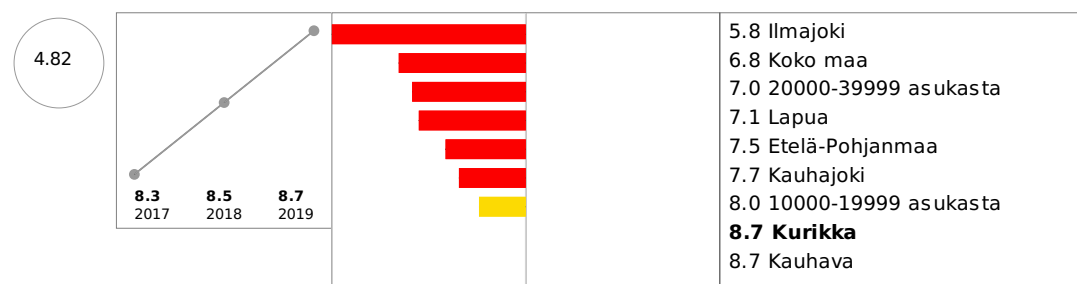
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

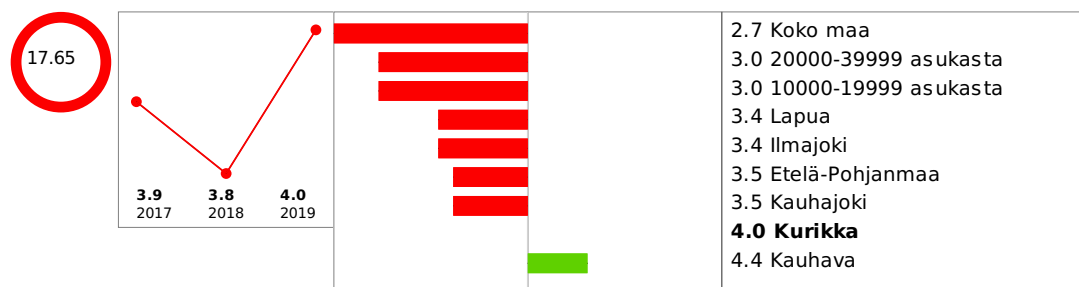
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

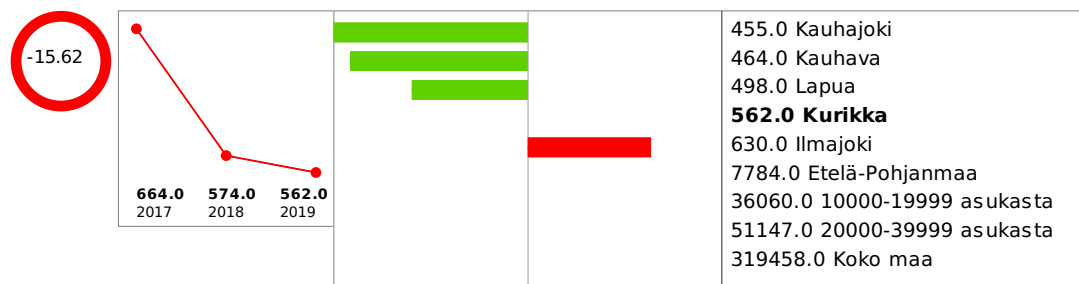
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

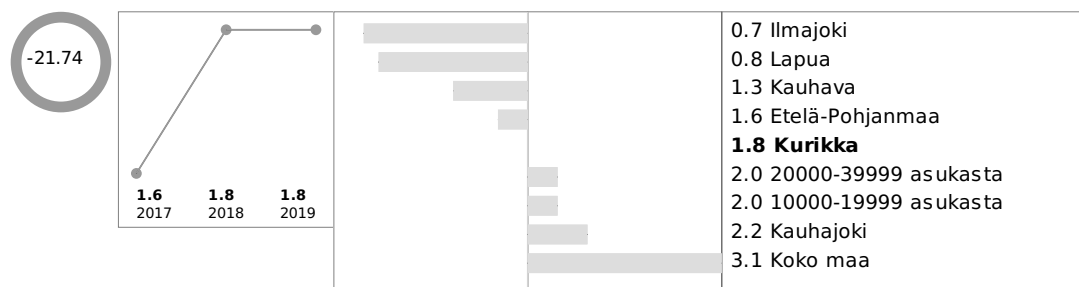
Tulomuuttajat, lkm

Lähtömuuttajat, lkm

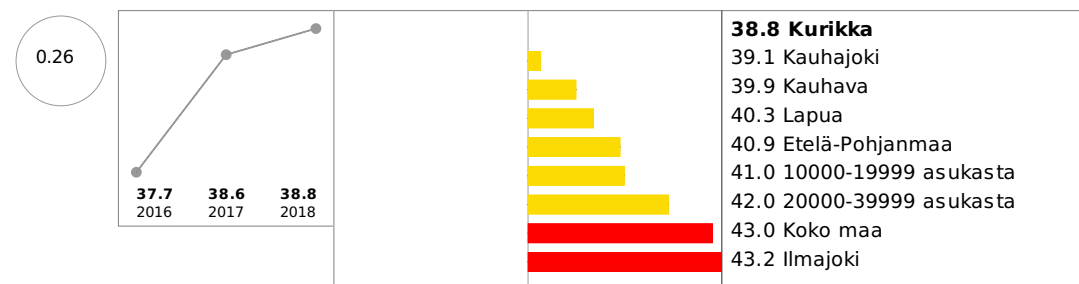

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

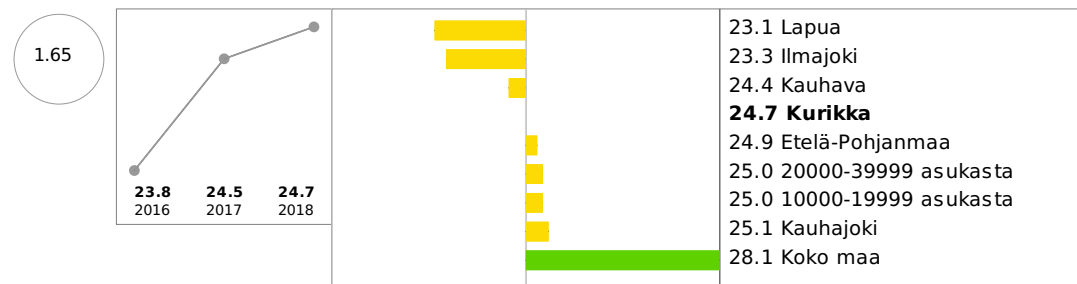

Elinvoima

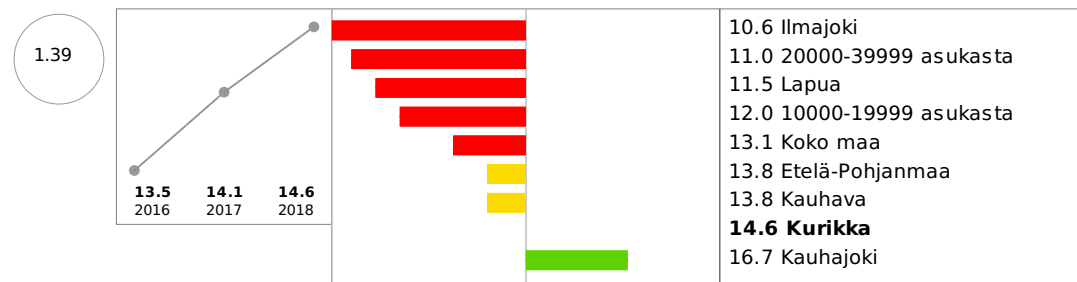
Työlliset, % väestöstä

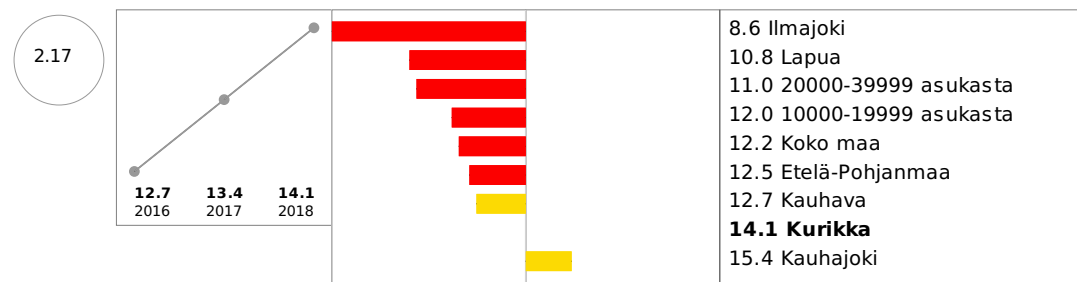
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

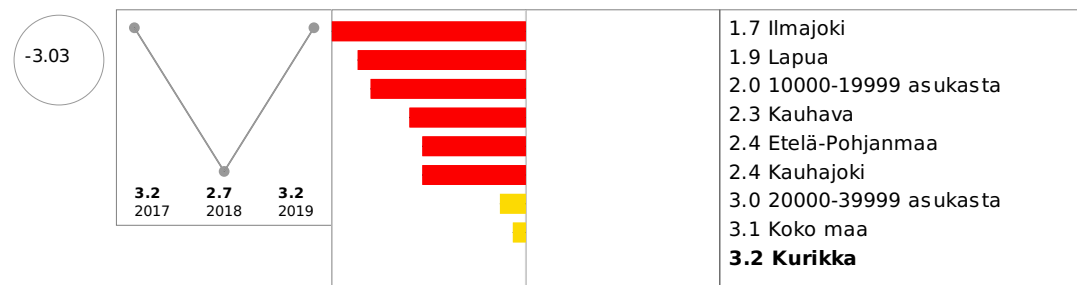
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

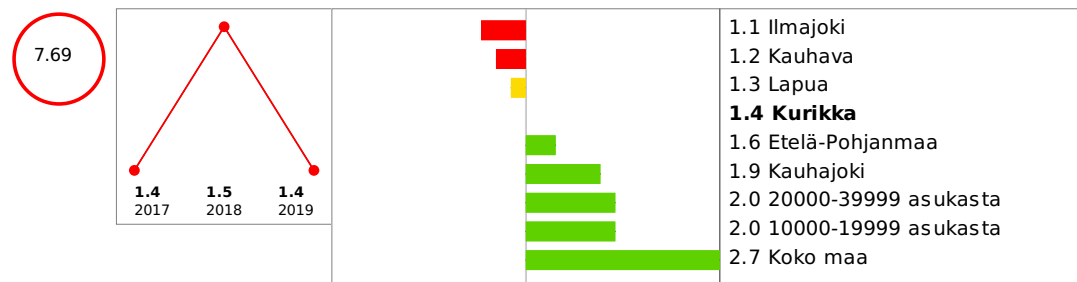
Lasten pienituloisuusaste

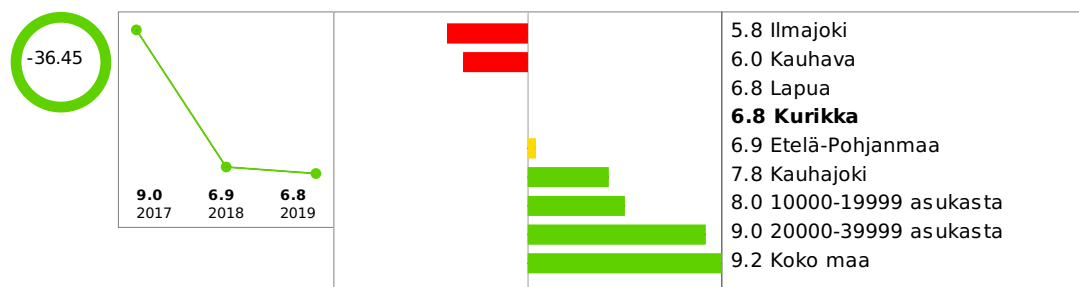
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Talous

Valtionosuuksien määrä vuonna oli Kurikassa 2938 euroa asukasta kohden (2019). Se sisältää laskennallisen järjestelmän mukaan määräytyvät kunnan peruspalvelujen valtionosuuden sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Valtionosuudet olivat 41,1 % nettokustannuksista, mikä on vertailukuntia korkeampi lukema. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palveluiden saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikasta riippumatta. Tämä siis toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Verotulot asukasta kohden olivat Kurikassa 3 139 euroa (2019). Lukema on vertailukunnista alhaisin ja se on laskenut edellisestä vuodesta. Vuosikate asukasta kohden oli 176 euroa vuonna 2019. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Vuosikate riitti Kurikassa kattamaan 24,3 % poistoista (2019). Etelä-Pohjanmaan keskiarvo oli 30,3 %. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttömaisuuden poistojen suuruisen.

Kurikan suhteellinen velkaantuneisuus oli 64,1 % (2019). Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Etelä-Pohjanmaan keskiarvo oli samaan aikaan 70,6 %. Lainakanta asukasta kohden oli Kurikassa 3 945 euroa (2019). Etelä-Pohjanmaalla vastaava luku oli 4313 euroa. Suhteellisen velkaantuneisuuden ja lainakannan vertailussa on huomioitava, että molemmat kuvaajat riippuvat merkittävästi siitä, millainen konsernirakenne kunnilla on ja kuinka suuri osuus esimerkiksi rakentamiseen liittyvistä investointilainoista on tytäryhtiöiden taseessa.

Väestö

Kurikan kaupungin väkiluku oli vuoden 2019 lopussa 20 687. Väestö on laskenut 2010 ja 2019 välisenä aikana 2124 henkilöllä, eli -9,3 %. Väestöennusteen mukaan vuoteen 2030 mennessä Kurikan väkiluku laskee 2 715 henkilöllä, eli -13,1 % vuodesta 2019.

Demografinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Väestöllinen huoltosuhde on noussut niin Kurikassa kuin kaikissa vertailukunnissakin. Vuonna 2010 huoltosuhde oli Kurikassa 58,90 ja vuonna 2019 81,6, joka on vertailukunnista korkein lukema.

Kuntien välinen nettomuutto saadaan vähentämällä aluelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat). Kuntien välinen nettomuutto tuhatta asukasta kohden oli Kurikassa -8,4 (2019). Tulomuuttajia oli 562 ja lähtömuuttajia 723 (2019)

Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli Kurikassa tuhatta asukasta kohden 16,7 (2019), joka on vertailukuntien toiseksi alhaisin lukema. Määrä on viime vuosina pysynyt Kurikassa melko tasaisena.

Lapsiperheiden määrä (% kaikista perheistä) on vähentynyt Kurikassa 2010 ja 2019 välisenä aikana 35,90 %:sta 33,10 %:iin, joka on vertailukuntien alhaisin luku. Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä on seurantajakson aikana hieman noussut. Vuonna 2019 yksinhuoltajaperheitä oli 20 % lapsiperheistä. Yhden hengen asuntokuntien

osuus kaikista asuntokunnista on hieman noussut kaikissa vertailukunnissa. Kurikassa yhden hengen asuntokuntien osuus oli 40,3 % (2019), mikä on vertailukuntien keskitasoa.

Kurikan koulutustaso oli vertailukuntien heikoin vuonna 2018. Koulutustasoluku 292,3 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,923 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Koulutustaso on kuitenkin seurantajakson aikana noussut hiljalleen niin Kurikassa kuin vertailukunnissakin.

Kurikan väestön jakauma iän mukaan (2019):

- 0-6-vuotiaita 6,2 % väestöstä
- 7-15-vuotiaita 10,0 %
- 16-24-vuotiaita 7,9 %
- 25-64-vuotiaita 46,1 %
- 65-74-vuotiaita 17,1 %
- 75-84-vuotiaita 8,7 %
- 85-vuotta täyttäneitä 4,0 %

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä oli 1,8% lapsiperheistä (2019).

Elinvoima

Työllisten osuus väestöstä oli Kurikassa 38,8 % (2018), joka on vertailukuntien heikoin luku. Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 18-74 -vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinoministeriön työnhakijarekisterissä tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Työttömien osuus oli 6,8 % työvoimasta (2019), mikä on vertailukuntien keskitasoa.

Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Vuonna 2018 Gini-kerroin oli Kurikassa 24,7 ja Etelä-Pohjanmaalla 24,9.

Pienituloisuusaste ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden raja lasketaan joka vuosi uudestaan koko väestön valtakunnallisesta tulojakaumasta. Kaikilla alueilla on käytössä sama pienituloisuusraja. Kunnan yleinen pienituloisuusaste oli Kurikassa 14,6 (2018), joka on vertailukuntien toiseksi korkein. Myös lasten pienituloisuusaste 14,1 (2018) oli vertailukuntien toiseksi korkein. Tilasto kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle.

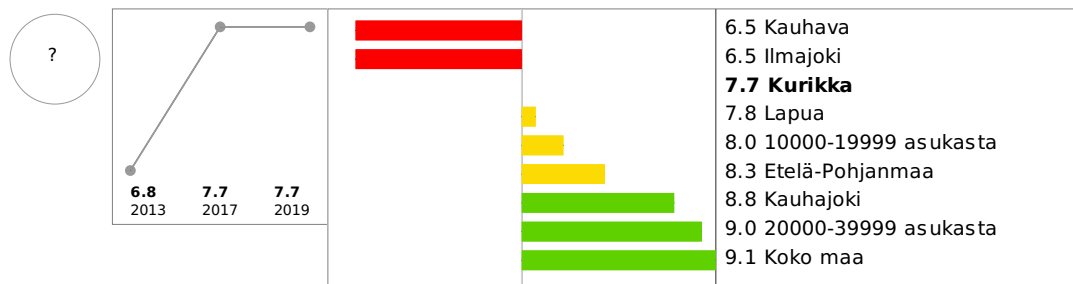
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24 -vuotiaiden osuus vastaavankäisestä väestöstä oli Kurikassa 3,2 % (2019). Lukema on korkein vertailukuntiin nähden. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64 -vuotiaiden osuus vastaanikäisestä väestöstä oli Kurikassa 1,4 % (2019), joka on vertailukuntien keskitasoa. Indikaattori kertoo kuinka suuri osuus parhaassa työiässä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet: vuoden aikana vähintään 10 kuukautena toimeentulotukea saaneet.

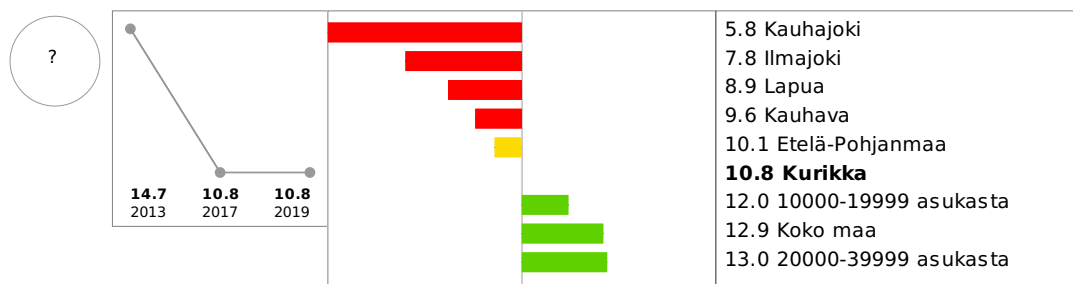
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

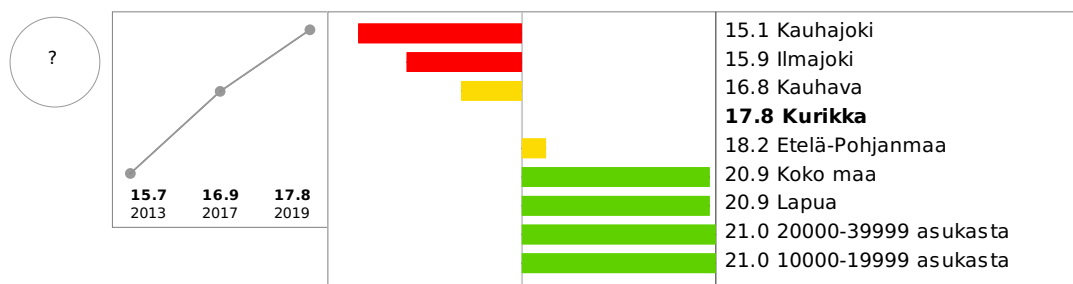
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

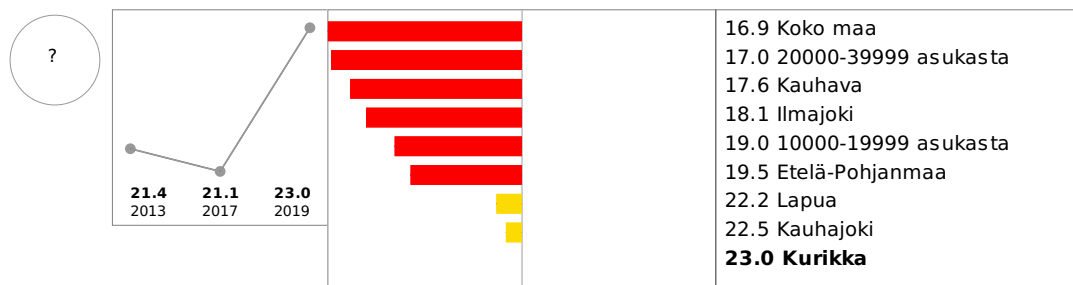
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

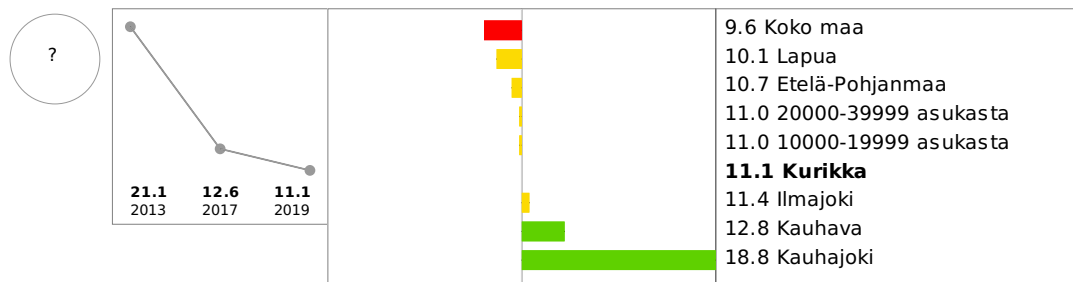
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

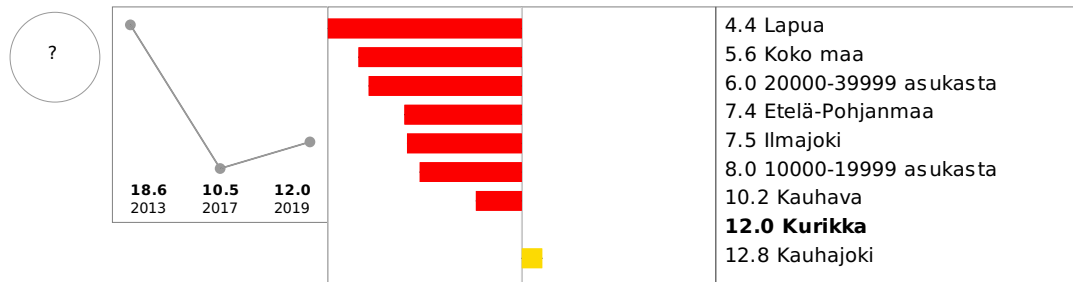
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

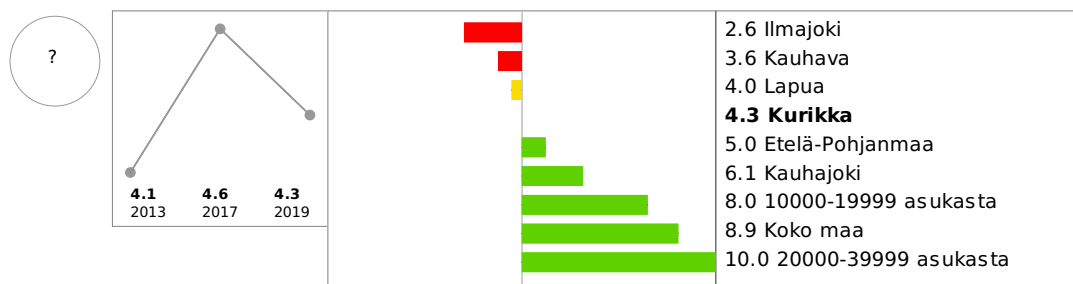
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

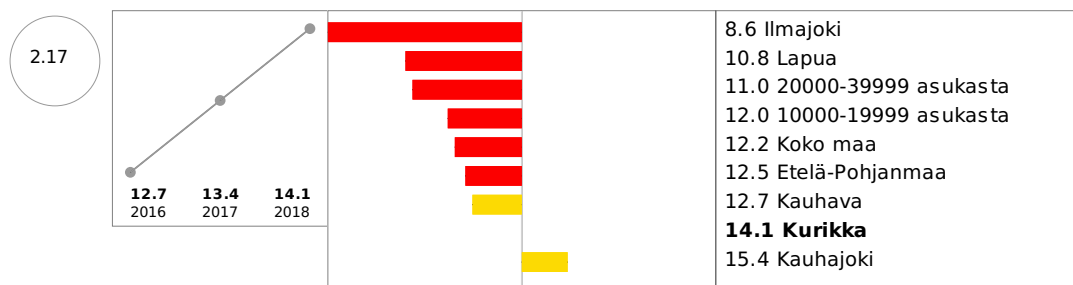

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

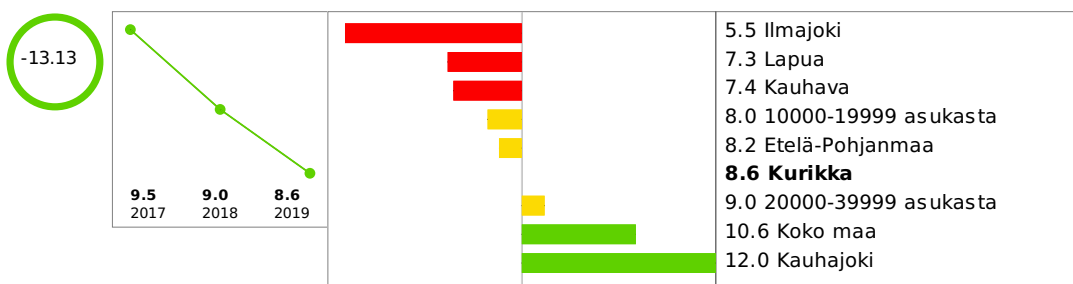

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Lasten pienituloisuusaste

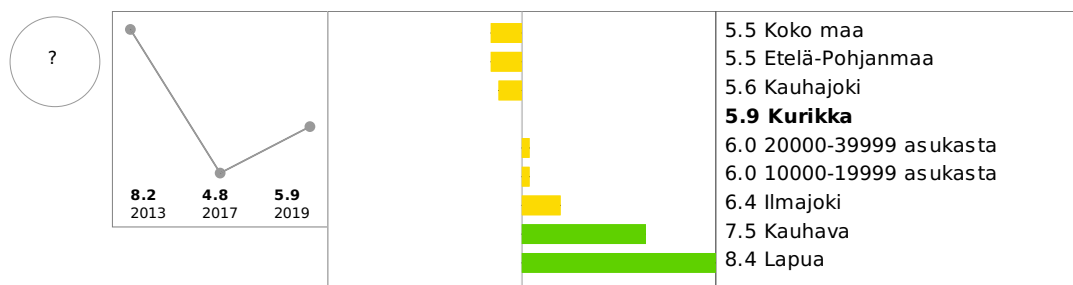

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

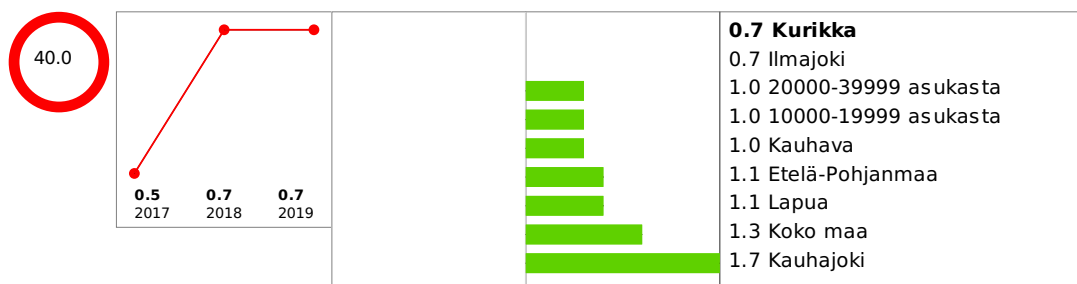

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

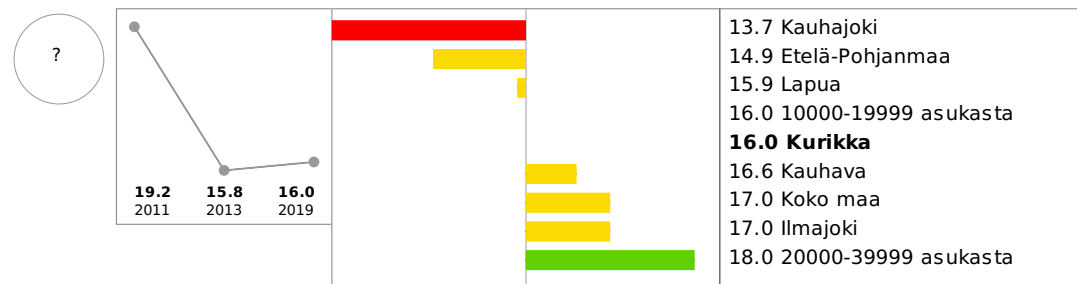
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

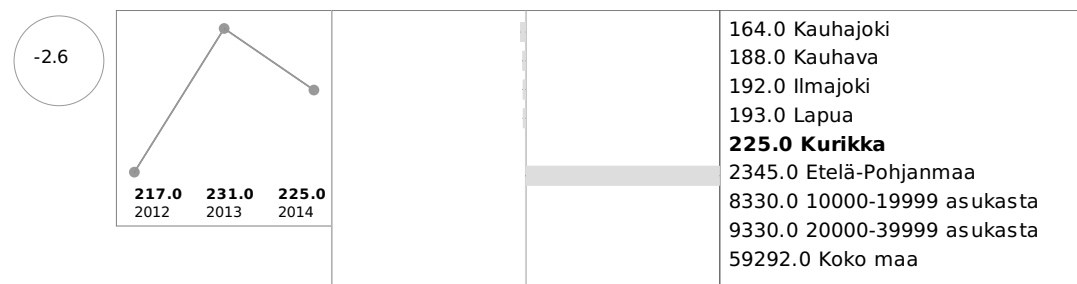
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

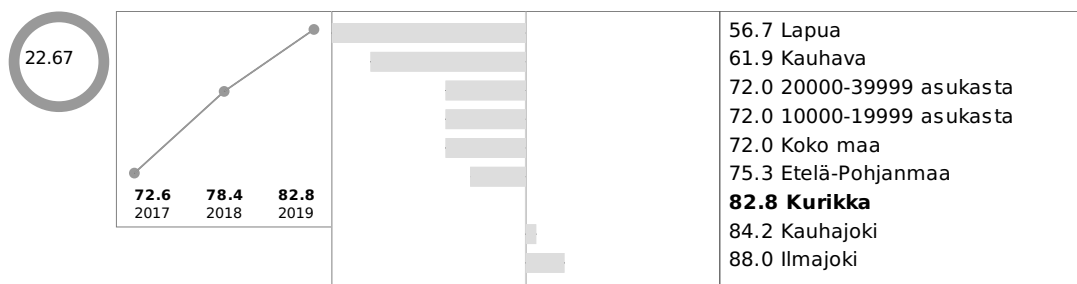
Kunnan palvelut

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm

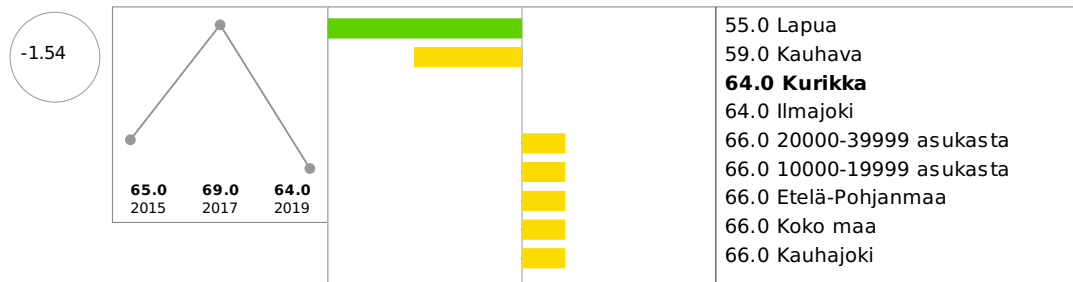

Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

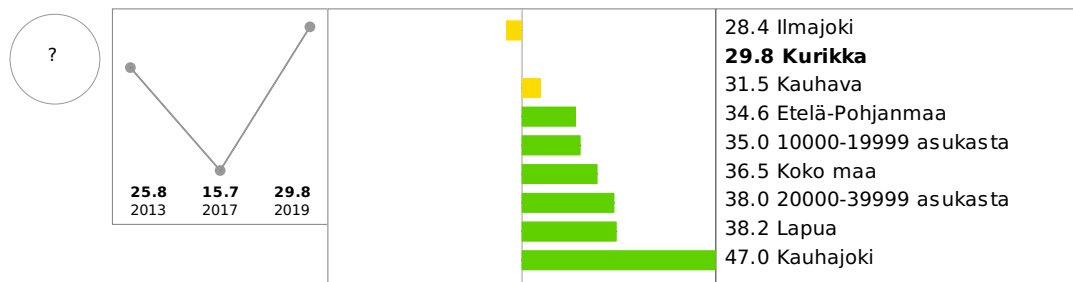

Koulu

Terveydenedistämisen aktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

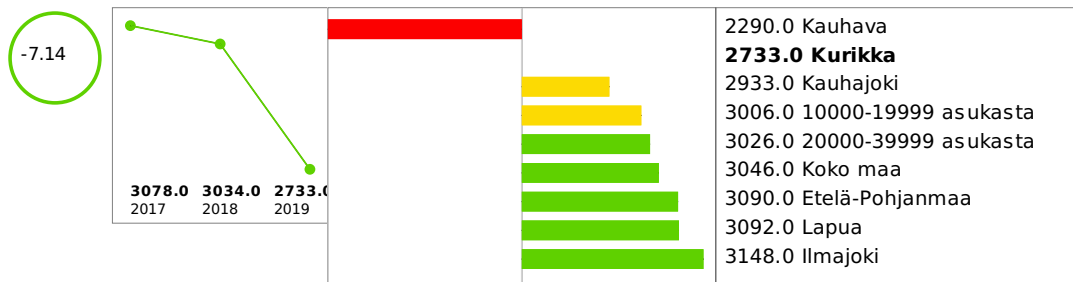

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

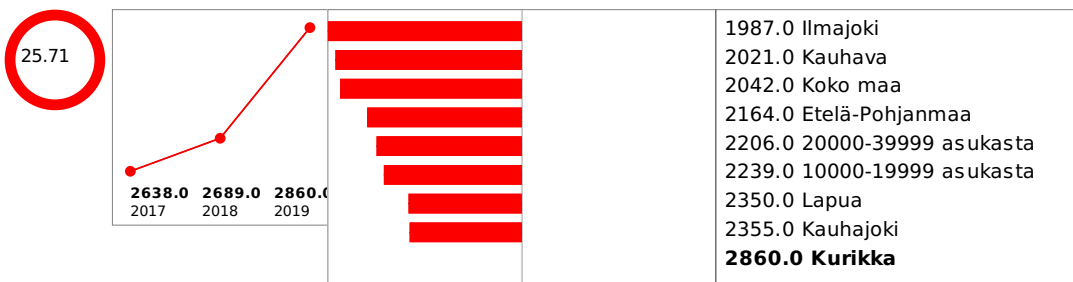

Sosiaali- ja terveydenhuolto

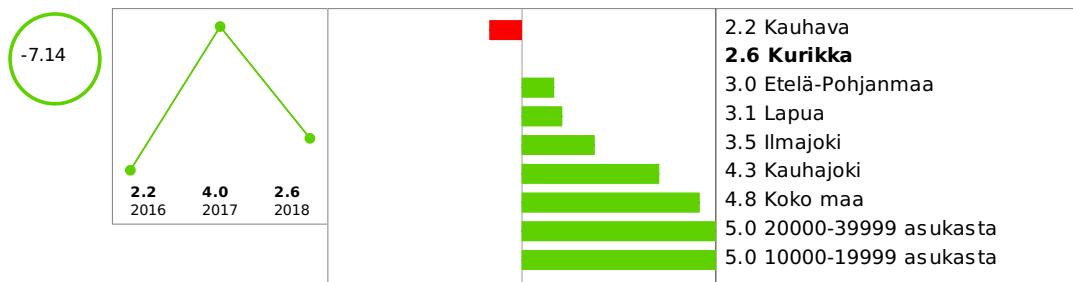
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

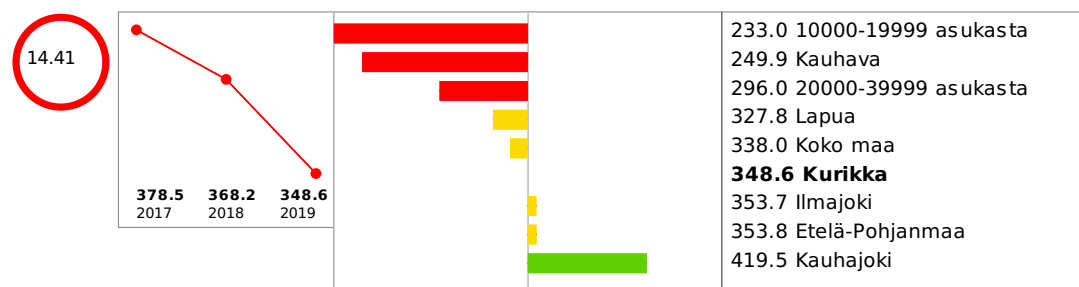
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

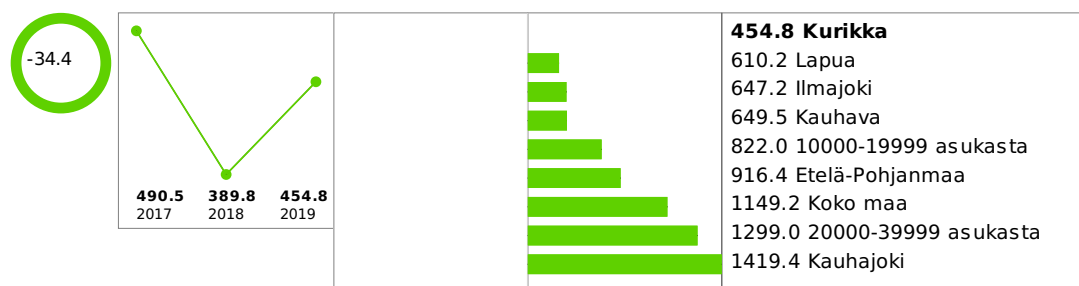
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

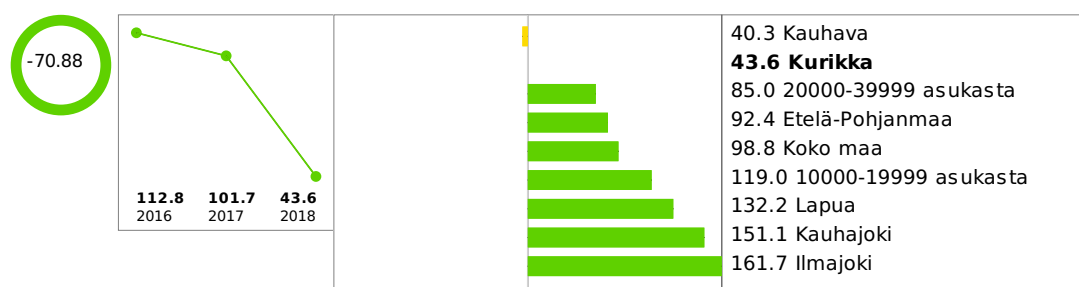
Erikoissairaanhoidon avohoitoikännit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

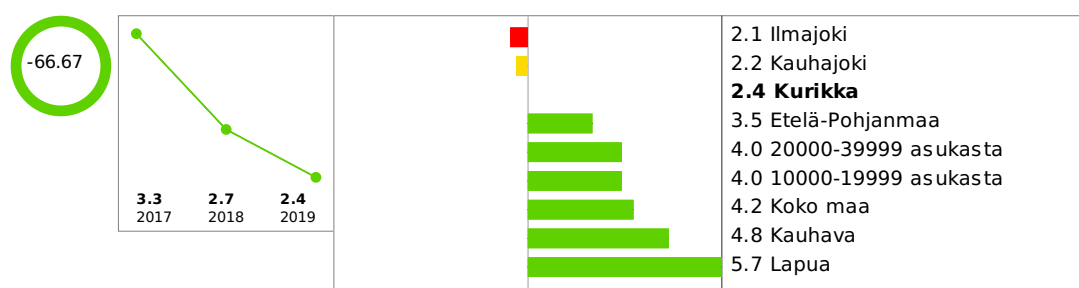
Erikoissairaanhoidon avohoitoikännit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

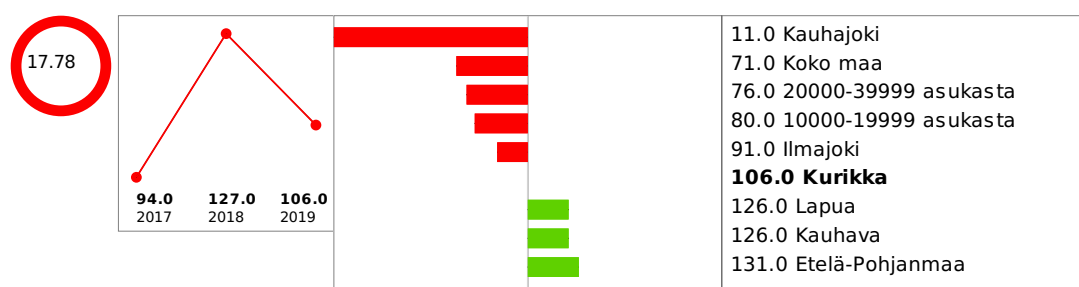
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

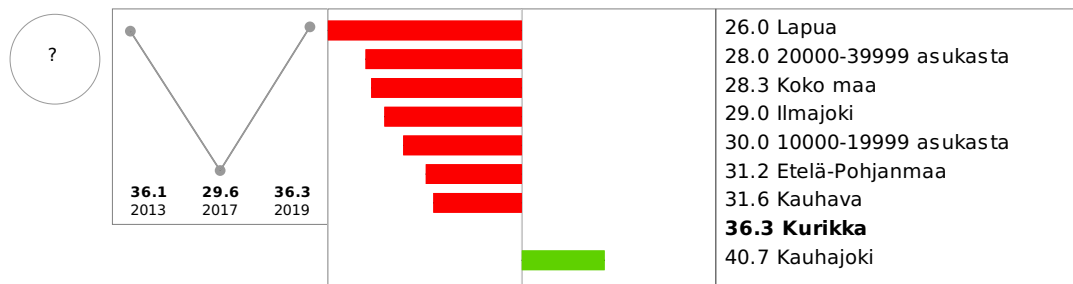

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

Vapaa-aika

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Muut palvelut

Talous

Päivähoito

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

HYVINVOINTI

Elämänlaatu ja osallisuus

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä 7,7 % Kurikan koulujen 8- ja 9-luokkalaisista koki, ettei ole yhtään läheistä ystävää. Luku on pysynyt samana vuoteen 2017 verrattuna. Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kyselyyn vastanneista ko. ikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista. Kansallisella tasolla on todettu, että kouluterveyskyselyn tulosten mukaan pojat ovat tyttöjä yleisemmin vailla yhtään läheistä ystävää. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki 8.-9. luokan oppilaista 10,8 %, joka on täsmälleen sama osuus kuin vuonna 2017.

Terveystilansa koki keskinkertaiseksi tai huonoksi 17,8 % 8- ja 9-luokkalaisista (2019). Tilanne on hieman heikentynyt vuodesta 2017. Lukema on hieman parempi kuin Etelä-Pohjanmaan keskiarvo. Ylipainoisuus on yksi Kurikan haasteista ja siinä on menty selkeästi huonompaan suuntaan vuodesta 2017. 23 % 8. ja 9. luokan oppilaista oli ylipainoisia vuonna 2019. Luku on heikoin verrattuna vertailukuntiin.

Vähintään kerran kuukaudessa tosi humalassa ilmoittaa olevansa 11,1 % 8–9-luokkalaisista oppilaista (2019). Tässä indikaattorissa on menty selkeästi parempaan suuntaan vertailuajanjaksolla. Päivittäin tupakoivien määrä on 12,0 % ikäryhmästä. Tupakoivien suhteellinen määrä on laskenut voimakkaasti vuodesta 2013, mutta vuoteen 2017 on tullut pientä lisäystä. Laittomia huumeita kokeilleita oli 4,3 % (2019). Määrä on pysynyt tasaisena viimeisten vuosien aikana.

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Lasten pienituloisuusaste oli Kurikassa 14,1 vuonna 2018. Tilanne on hieman heikentynyt vertailuajanjaksolla. Tilasto kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Mikäli alle 18-vuotiaiden pienituloisuusaste on korkeampi kuin väestön yleinen pienituloisuusaste, lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on keskimääräistä heikompi. Pienituloisuuden raja lasketaan joka vuosi uudestaan koko väestön valtakunnallisesta tulojakaumasta. Kaikilla alueilla on käytössä sama pienituloisuusraja. Näin ollen indikaattori kuvaa sitä, kuinka suuri osa alueen väestöstä on valtakunnallista mittapuuta käyttäen pienituloisia. Se voi poiketa paljonkin siitä, miten alueen väestö suhteutuu oman alueensa tulojakaumaan. Pienituloisuudeksi on määriteltä taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanista.

Kaikista Kurikan lapsiperheistä toimeentuloa saaneita perheitä oli 8,6 % (2019). Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä indikaattori ilmaisee:

- Lapsiperhe on perhe, jossa huoltajia on joko yksi tai kaksi ja ainakin yksi lapsista on alaikäinen (alle 18-vuotias).
- Indikaattori kertoo toimeentulotuen piirissä olevien lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä.

- Yksinhuoltajaperheillä on huomattavasti suurempi riski joutua turvautumaan toimeentulotukeen kuin kahden huoltajan perheillä.
- Osa yksinhuoltajaperheistä on jatkuvaa tukea tarvitsevia köyhinä pidettäviä lapsiperheitä. Osa tarvitsee tukea elämäntilanteensa takia lyhytaikaisesti varsinkin yksinhuoltajuuden alussa.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn turvallisuuden teemaan liittyvissä kysymyksissä 5,9 % 8.–9. -luokkalaisista kertoi olevansa koulukiusattuina vähintään kerran viikossa. Tilanne on hieman heikentynyt vuodesta 2017, mutta silti selkeästi parantunut vuodesta 2013. Fyysistä uhkaa vuoden aikana on ikäryhmästä kokenut 16 % (2019), joka on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2013 verrattuna.

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleiden 0–17 -vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli 0,7 % (2019). Kurikan tilanteessa ei ole suurta eroa vertailukuntiin ja vuosittaista vaihtelua on havaittavissa. Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0-17 -vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavan ikäisestä väestöstä indikaattori ilmaisee:

- Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna viimeisimmän sijoitustiedon mukaan olleiden 0–17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.
- Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta.
- Sisältää kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, sekä tahdonvastaisesti huostaan otetut lapset.
- Jos lapsi on ollut huostaan otettuna alkuvuodesta ja loppuvuodesta sijoitettuna avohuollon tukitoimena (huostaanotto lopetettu) ei lapsi/nuori ole luvuissa mukana.

KUNNAN PALVELUT

Päivähoito

3–5-vuotiaista lapsista oli varhaiskasvatuksessa 78,4 % (2018), joka on hieman Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa suurempi osuus. Tuohon lukemaan vaikuttaa merkittävästi se, miten paljon yksityisiä päiväkotia kunnassa on. Kurikassa ei ollut vuonna 2018 yhtään yksityistä päiväkotia. Indikaattori ilmaisee kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen vuoden lopussa osallistuneiden 3 - 5-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattorin lukuihin eivät sisälly varhaiskasvatuksen palveluseleitä käyttäneet lapset eivätkä lapset, jotka ovat saaneet Kelan yksityisen hoidon tukea.

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen luokitellaan varhaiskasvatus (pl. esiopetus), joka kestää yli 5 tuntia päivässä tai yli 107,5 tuntia kuukaudessa. Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen luetaan 5 tuntia tai sen alle kestävä päivittäinen varhaiskasvatus tai 107,5 tuntia kuukaudessa tai sen alle kestävä osa-aikainen varhaiskasvatus. Ikäryhmänä 3–5-vuotiaat on tärkeä ikäryhmä, koska se koskettaa isoa joukkoa lapsia. Kyseessä olevissa ikäluokissa on selvästi eniten lapsia kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä. Lasten kotihoidon tuki loppuu lapsen täyttäessä 3 vuotta ja kun lapsi täyttää 6 vuotta, siirtyy hän esiopetukseen. Esiopetuksen piirissä olevia lapsia oli 225 (2014), joka oli suurin luku yksittäisistä vertailukunnista. Uudempaa tietoa ei tarkasteluhetkellä ollut saatavilla.

Koulu

Terveydenedistämisasiivisuus perusopetuksessa sai arvioksi 64,0 pistettä (2019). Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisasiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä 8. ja 9. luokan oppilaista 29,8 % ei syö koululounasta päivittäin. Tilanteessa on tapahtunut huomattavaa heikentymistä vuodesta 2017. Silti koululounasta syö Kurikassa säännöllisesti huomattavasti useampi kuin vertailukunnissa (pl. Ilmajoki). Kouluterveyskyselyn asumiseen ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä 8. ja 9. luokkalaisista 50,1% arvioi vuonna 2013, että koulun fyysisissä tiloissa on puutteita. Uudempaa tilastoa ei ole kirjaamishetkellä saatavilla. Tuon kyselyn jälkeen on toteutettu kouluinvestointeja mm. Kurikan

yhteiskoululla ja ensi keväänä aloitetaan kahden uuden koulun rakentaminen (Jalasjärven yläaste ja Kurikan keskustan uusi ala-aste).

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolassa oli 2733 käyntiä tuhatta 0-7-vuotiaasta lasta kohti (2019). Samaan aikaan perusterveydenhuollon kouluterveyshuollossa oli 2860 käyntiä tuhatta 7–18 -vuotiaasta kohti. Luku on vertailukunnista korkein. Kouluterveydenhuollon käynnit sisältävät terveyskeskusten kouluterveydenhuollossa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Kouluterveydenhuollon terveydenhoito- ja sairaanhoitokäynteihin lasketaan kuuluvaksi myös koulussa suoritettut 6 - 7-vuotiaiden käynnit.

Kurikassa mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 0–17 -vuotiaat osuus oli 2,6 % (2018). Se on tilastojen valossa alle vertailukuntien (pl. Kauhava) ja Etelä-Pohjanmaan keskiarvon. Mielenterveyden häiriöiden vuoksi sairaalahoitoa tarvinneiden lasten ja nuorten määrä suhteutettuna ko. ikäluokkaan kuvaa osaltaan lasten ja nuorten psyykkisten ongelmien määrää ja niiden vaikeusastetta. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten paljon lasten ja nuorten psykiatrista sairaalahoitoa ja/tai avohoitoa alueella on tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä. Erikoissairaanhoidon avohoitokäyntejä oli lastenpsykiatriassa 348,6 tuhatta 0-12 vuotiaasta lasta kohden (2019). Nuorisopsykiatrian avohoitokäyntejä Kurikassa oli 454,8 tuhatta 13-17 -vuotiaasta nuorta kohden (2019), mikä on vertailukuntia alemmalla tasolla. Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0-16-vuotiailla tuhatta vastaavanikäistä kohden olivat 43,6 (2018). Lukema on selkeästi pienentynyt vertailuajanjakson aikana. Mielenterveysongelmat ovat yleisesti väestötasolla kasvussa.

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä oli yhteensä 2,4 % 0-17-vuotiaista (2019).

Kasvatus- ja perheneuvonnassa oli 106 asiakasta tuhatta alle 18-vuotiaasta kohden (2019). Indikaattori kuvaa sosiaalihuoltolain mukaisen kasvatus- ja perheneuvolatoiminnan peittävyttä. Kunta voi järjestää palveluja myös muiden lakien perusteella. Indikaattoria tulkittaessa onkin otettava huomioon, että palvelujärjestelmä on aina kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla panostettu muihin palveluihin.

Vapaa-aika

Hengästyttävän liikunnan harrastamisen määrä on mennyt selkeästi parempaan suuntaan vuodesta 2017, mutta tilanne ei edelleenkään ole hyvä. Vuonna 2019 vastaajista 36,3 % liikkui korkeintaan 1 tunnin hengästyttävää liikuntaa viikossa. Eri suositusten mukaan minimimäärä on 1–1,5 tuntia monipuolista liikuntaa päivässä ja 7–10,5 tuntia viikossa (Aira, Kannas, Tynjälä, Villberg & Kokko 2013, 90). UKK-instituutin 13-18-vuotiaiden liikuntasuosituksen mukaan tulisi liikkua ainakin 1½ tuntia päivässä ja puolet siitä reippaasti. Move!-mittaustulosten mukaan kurikkalaisten 5-luokkalaisten kestävyyskunto on huolestuttavan huono (2019).

Mitä tähän mennessä Kurikassa on tehty?

Ennaltaehkäisevällä toiminnalla tulee olemaan tulevana vuosina iso merkitys, sillä Kurikan isoimpia haasteita lasten ja nuorten kohdalla on lasten ja nuorten ylipaino sekä lapsiperheköyhyys ja sen aiheuttamat ongelmat. Ennaltaehkäisevään toimintaan on jo nyt panostettu, mutta jatkossa sen merkitys tulee korostumaan.

Kurikan kaupunki ja JJK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä tarjoavat kaupungissa asuville lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen monenlaisia palveluja, joita on pyritty kehittämään asiakaslähtöisemmiksi ja kustannustehokkaammiksi. Näitä palveluja täydentää lukuisa joukko julkisia ja yksityisiä toimijoita ja järjestöjä, jotka ovat asettaneet yhtäläillä toimintansa tavoitteeksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisen. Lasten, nuorten ja perheiden peruspalveluita kunnassa ovat varhaiskasvatus, esiopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä koulutus. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palvelut täydentävät peruspalveluiden kokonaisuutta. JJK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä järjestää perusterveydenhuollon palvelut, jotka ovat merkittävä osa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia.

Lapsen huoltajilla on aina ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista, kasvatuksesta ja tasapainoisesta kehityksestä. Lastensuojelulaki velvoittaa kuitenkin lasten ja perheiden kanssa toimivia viranomaisia tukemaan huoltajia heidän kasvatustehtävässään, tarjoamaan tarpeellista apua riittävän ajoissa ja ohjaamaan tarvittaessa lastensuojelun

palveluihin.

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on lain mukaan tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, varhaiskasvatuksessa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa on käytössä tuen eri tasoja: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Myös perhepalveluissa on käytössä kolmiportaisuus: universaalit, tehostetut ja erityisen tuen intensiiviset palvelut.

Lapselle on lastensuojelulain mukaan hänen ikäänsä ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla turvattava oikeus saada tietoa häntä koskevassa lastensuojeluasiassa ja mahdollisuus esittää siitä mielipiteensä. Lastensuojelun tarvetta arvioitaessa, lasta tai nuorta koskevaa päätöstä tehtäessä ja lastensuojelua toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen tai nuoren mielipiteisiin ja toivomuksiin.

Kurikassa käytetään myös lasten oikeuksien sopimukseen perustuvaa lapsivaikutusten LAVA-arviointia kunnallisen päätöksenteon valmistelussa ainakin silloin, kun arvioidaan päätösvaihtoehtoilta olevan merkittävää vaikutusta lapsiin. Tällä tavoin toimien voidaan varmistua siitä, että lapsen oikeudet toteutuvat, kun voidaan ennakoida lapsiin kohdistuvien päätösten haittoja ja hyötyjä. Nuorisolaissa (1285/2016) on säädetty toimenpiteistä, joilla osaltaan edistetään nuorten hyvinvointia. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lakiin perustuen kunnassa tulee olla myös ohjaus- ja palveluverkosto tai yhteistyöryhmä, joka kehittää monialaista yhteistyötä. Nuorisolaissa on säädetty niin ikään etsivästä nuorisotyöstä, nuorten työpajatoiminnasta ja nuorisovaltuustoista.

Kaupungin sivistystoimen sekä peruspalvelukuntayhtymän perhepalveluiden yhteistyö on viime vuosien aikana tiivistynyt ja monipuolistunut merkittävästi, mm. Lapsi- ja perhepalveluiden työryhmän kautta (LAPE). Kaikkia toimijoita yhdistää pyrkimys varhaiseen puuttumiseen sekä ennakoivaan ja ehkäisevään työtoteutukseen. Kuntalaisen terveyden edistäminen ja varhainen tukeminen on noussut keskeiseksi yhteiseksi tavoitteeksi. Lapsille, nuorille ja lapsiperheille pyritään saamaan yksilöllinen apu ja tuki oikea-aikaisesti matalalla kynnyksellä mahdollisimman varhain. Kurikassa avoimen yhteistyön keskeisin menetelmä on dialogisuus ja verkostomainen yhteistyö monialaisesti. Varhaisen tuen toimintamalli perustuu perheiden osallisuuteen ja siihen että asiakas/perhe on heti alusta mukana oman asiansa käsittelyssä. Osallisuutta vahvistetaan tukemalla perheiden voimavaroja sekä vahvistamalla dialogisuutta. Matalan kynnyksen palvelut, kasvatuksellisuuden kumppanuuden vahvistaminen ja voimavarakeskeinen lähestymistapa edistävät lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Avoin päiväkotitoiminta aloitettiin tammikuussa 2014, joka osaltaan tuottaa lisäarvoa palveluketjuun ja tavoittaa uusia asiakasryhmiä.

Kurikassa on keskitetty terveystoimen lapsiperheiden- ja ennaltaehkäisevän työn palvelut perhekeskukseen (JIK ky), johon tuli mukaan vuonna 2013 myös Kurikan sosiaalitoimi. Perhekeskuksessa on vahvistettu perustasolla tarjottavia palveluja mm. ehkäisevällä, sosiaalilain mukaisella sekä tehostetulla perhetyöllä, toiminta- ja puheterapialla, koulupsykologilla, lapsiperheiden kotipalvelulla ja perhetukikeskuksella.

Toimijoiden osaamista ja työtapoja on kehitetty uusien menetelmien avulla kuten Voimaperheet-menetelmä neuvolassa, Ihmeelliset vuodet -vanhempainohjausmenetelmä, Lapset puheeksi -menetelmä. Systemisen lastensuojelun toimintamalli otettiin käyttöön vuonna 2018.

Kurikan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattu visioksi ”Onnellinen ja leikin iloa täynnä oleva lapsuus Kurikassa”. Suunnitelma sisältää lapsen laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueita, joilla tuetaan lapsen hyvinvointia ja sen kehittymistä, mm. seuraavia:

- Kasvan, liikun ja kehityn
- Tutkin ja toimin ympäristössäni
- Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa
- Itsenäistä huolehtimista ja arjen taidot
- Kehotunnekasvatus
- Kiusaamisen vastainen toiminta

Lisäksi varhaiskasvatuksessa on työtapoja ja -menetelmiä, joilla pyritään varmistamaan hyvää kasvua ja kehitystä:

- Sapere-ruokakasvatustapa

- Kolmiportainen tuki, Monitahoinen ja laaja-alainen kasvatusyhteistyö
- Tiedonsiirronkehittäminen esi- ja perusopetuksen nivelvaiheissa
- Tasa-arvoinen kohtelu lapsen hyvinvoinnin vahvistajana

- Liikkuva varhaiskasvatus (Ilo kasvaa liikkuen- ohjelma)

Kurikan kouluilla tehdään jalkautuvaa nuorisopsykiatria, millä on mahdollisesti vaikutusta mm. erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatrin avohoitokäynteihin.

Kurikassa päättyi huhtikuussa 2020 Kaikki kouluun -hanke, jonka tarkoituksena oli puuttua alakoululaisten koulupoissaoloihin ja luoda malli poissaolojen käsittelyyn ja ehkäisyyn. Hanke valittiin myös Opetushallituksen Kokeilukeskuksen innovatiivisten kokeiluhankkeiden joukkoon. Työskentelyn aikana selvitettiin poissaolojen syitä perheitä osallistaen. Tavoitteena oli perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja toimintamallin muutos. Poissaolojen seuranta tehostettiin ja syitä selvitettiin. Mallin käyttöön on nyt veloitettu kaikki Kurikan koulut. Koulupoissaolojen selvityksen tavoitteena on tukea oppilasta koulunkäynnissä, jotta hän saisi oppivelvollisuutensa suoritetuksi. Keskiössä on oppilaan hyvinvointi. Poissaoloihin puuttumisella pyritään ehkäisemään syrjäytyminen, jonka runsaat koulupoissaolot voivat pitkän ajan kuluessa aiheuttaa, jos oppilas jää jälkeen oppimistavoitteistaan ja vieraantuu koulun sosiaalisesta yhteisöstä.

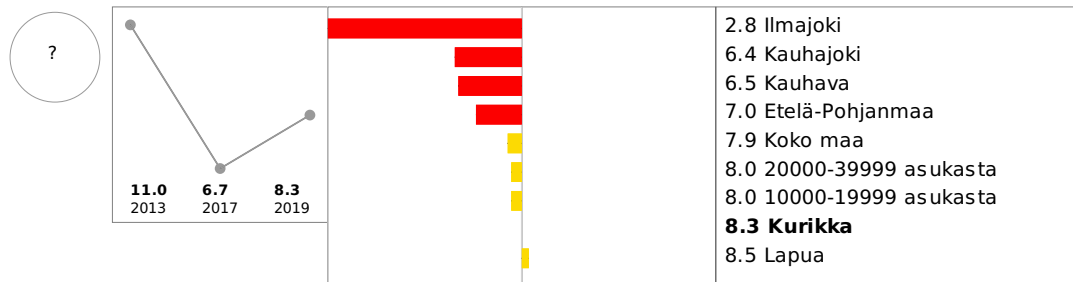
Kaupunki on saanut vuosittain Opetushallitukselta rahoitusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin. Lähtöajatuksena on ollut alueellisen eriarvoistumisen torjunta. Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin muutoksen, inklusion, oppimisen ja hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden, vuorovaikutuksen ja lähikouluperiaatteen vahvistamiseen sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen. Avustuksella on palkattu ensisijaisesti opettajia sellaisten opetusryhmien joustavaksi muodostamiseksi, joissa tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden opetus järjestetään kokonaan yleisopetuksessa. Vaihtoehtoisesti näihin ryhmiin on palkattu myös avustajia. Vuoden 2018 rahoitusta käytettiin 31.12.2019 saakka Koiviston ja Koskuen kouluissa sekä Jurvan yhtenäiskoulussa. Vuoden 2019 rahoitusta on käytetty heinäkuun 2020 loppuun saakka samoissa kouluissa opettajien ja avustajien palkkakustannuksiin. Opetushallitus myönsi kaupungille myös toisen avustuksen samasta ohjelmasta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen ajalle 11.12.2018-31.7.2020. Tällä rahoituksella haluttiin mahdollistaa lyhytkestoisempia kokeiluja sekä pidemmän aikavälin kehittämistä. Erityisenä kohderyhmänä olivat oppilaat, joiden koulupolku oli vaarassa katketa aiheettomien poissaolojen ja alisuoriutumisen vuoksi. Hankkeella oli koordinaattori ja se keskittyi nivelvaiheen siirtymään esikoulusta alakouluun. Pilottikouluna oli Kankaan koulu. Tarkoituksena oli tarkastella koulun sisäisiä ja ulkoisia palveluja perhettä tukevaksi tavoitteena eheä ja tuettu koulutaipaleen aloitus. Tavoitteena oli myös tutkia, missä ja minkälaista tukea tarvitaan siirryttäessä esiopetuksesta alkuopetukseen, jotta oppilaiden tilanne ei kriisiytyisi.

Liikunnallista elämäntapaa on pyritty tukemaan ja kehittämään eri hankkeiden avulla, mm. Liikkuva koulu- ja elintapaohjaushankkeilla. Vaikka Liikkuva koulu on hankkeena loppunut, toimintaa on pyritty ylläpitämään. Kurikkalaisten koululaisten ylipaino, vähäinen liikunnan määrä ja huonot Move!-testitulokset huolestuttavat ja vaativat toimenpiteitä.

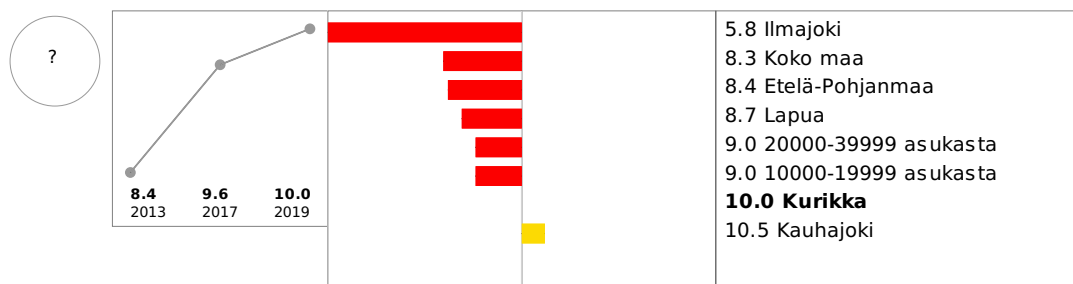
NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

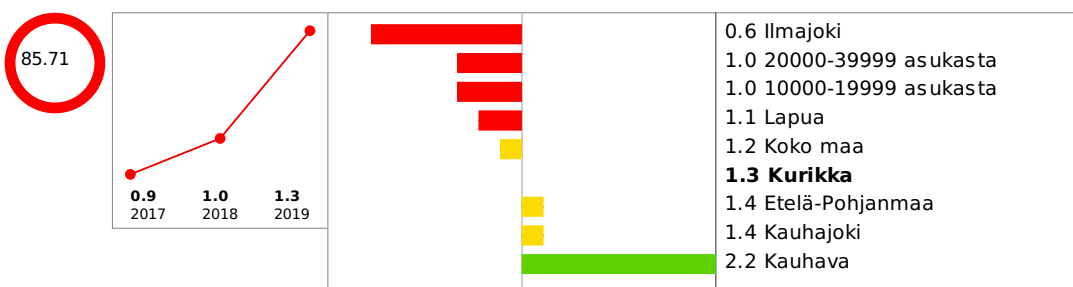
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

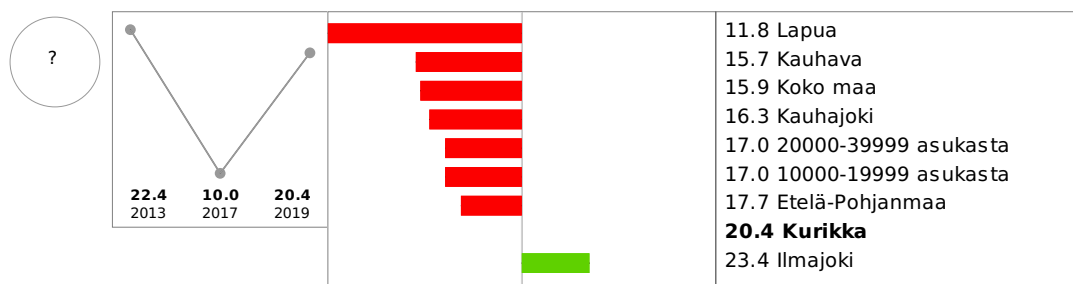
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

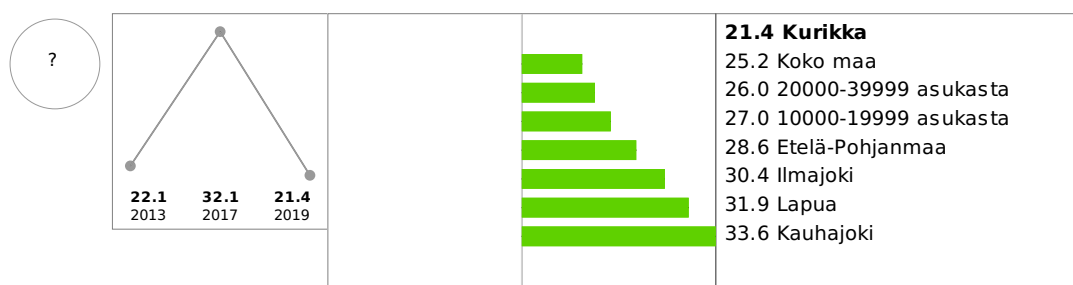
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

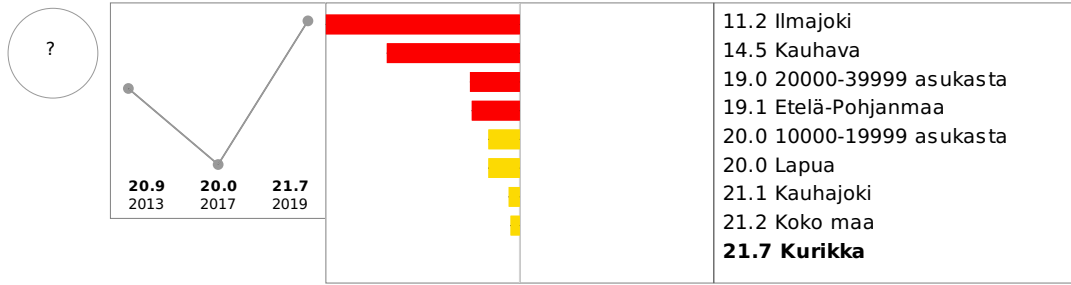
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

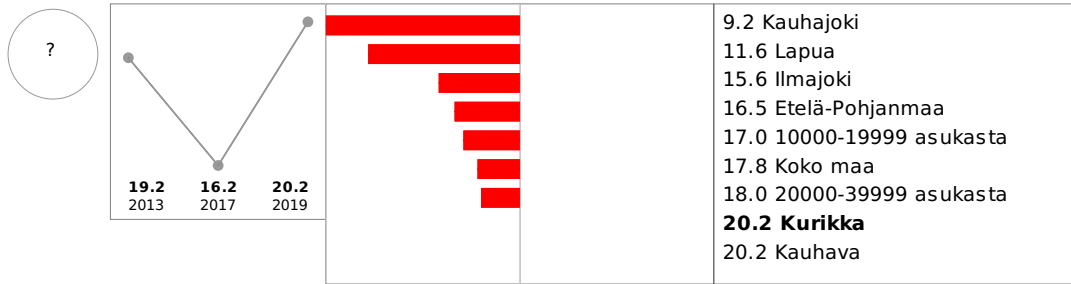
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

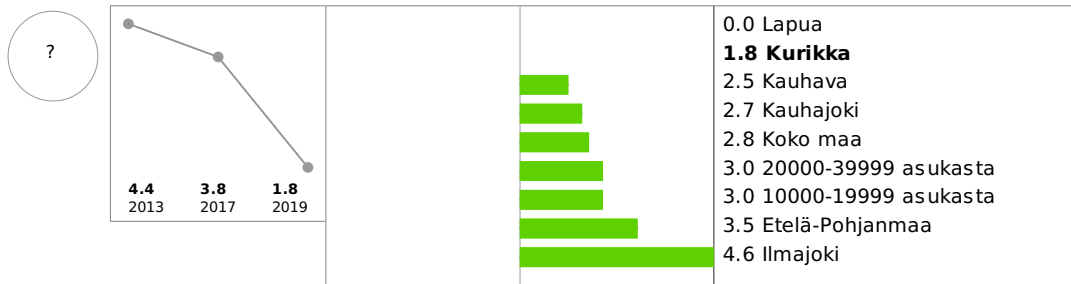
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

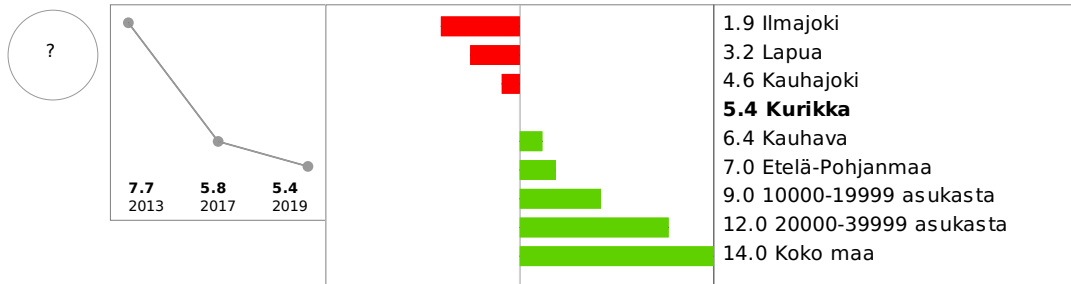
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

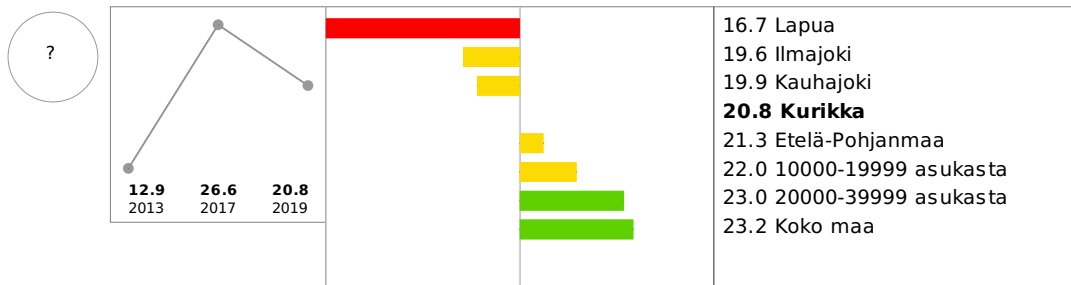
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

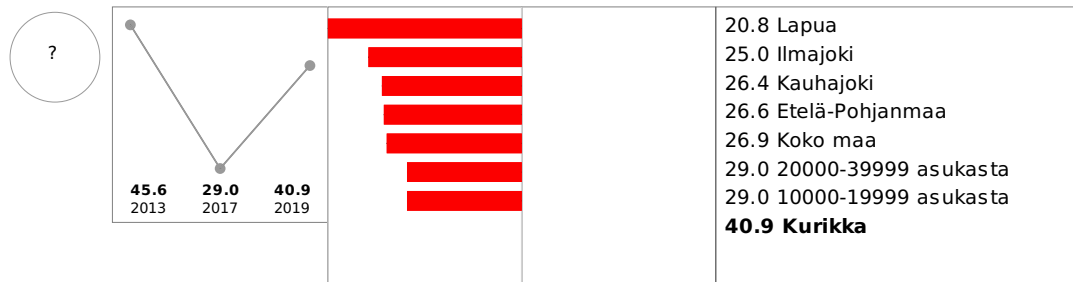
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

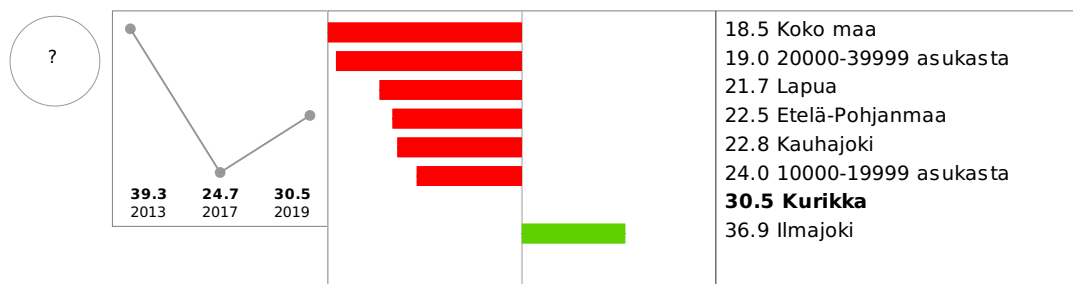
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

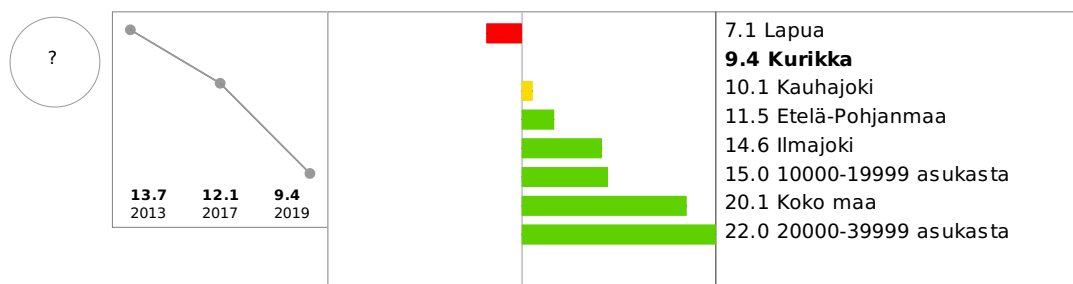
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

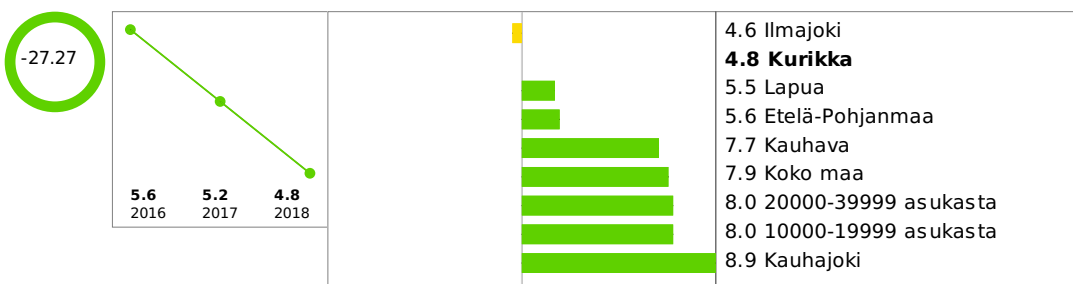

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

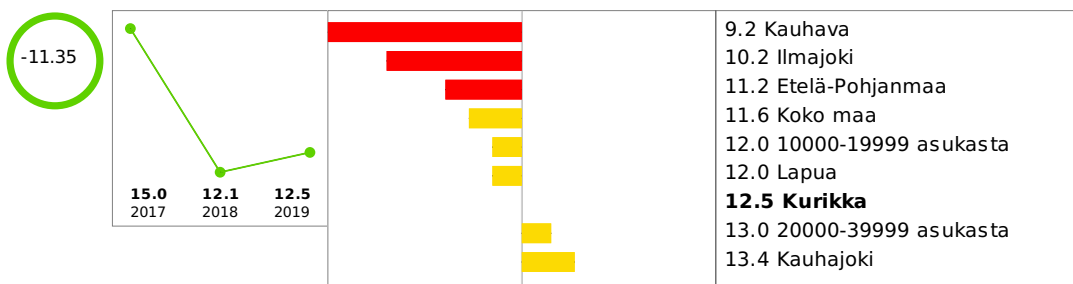

Opiskelu, työ ja toimeentulo

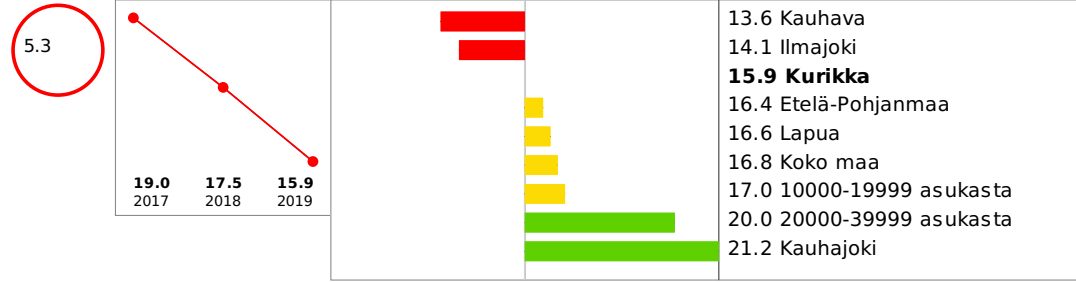
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

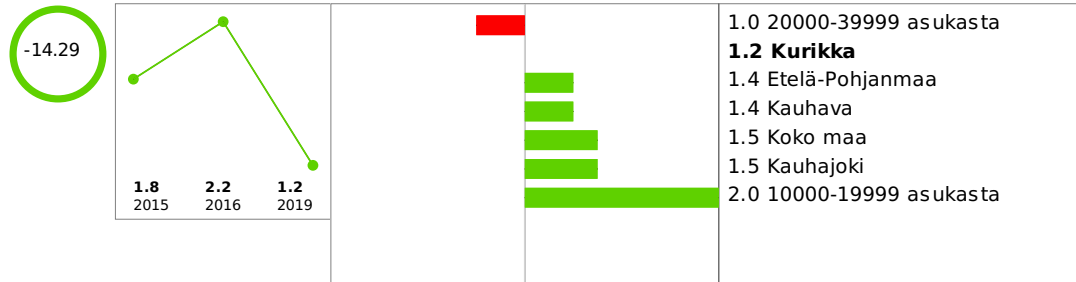

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

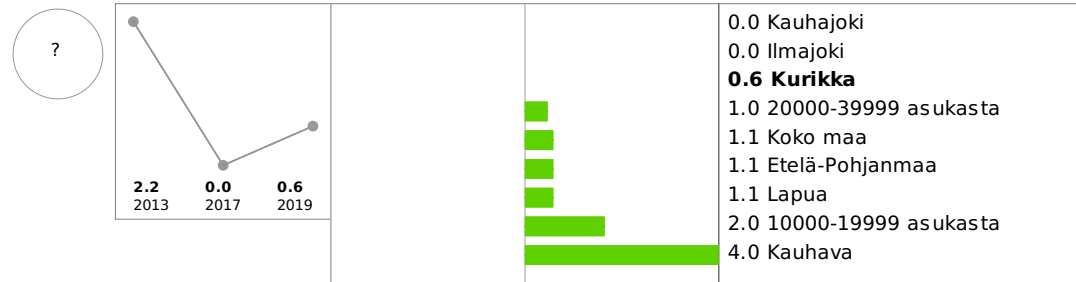

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

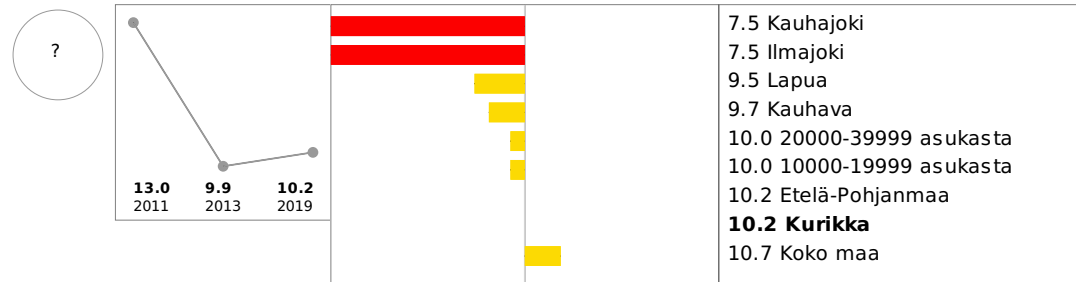
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

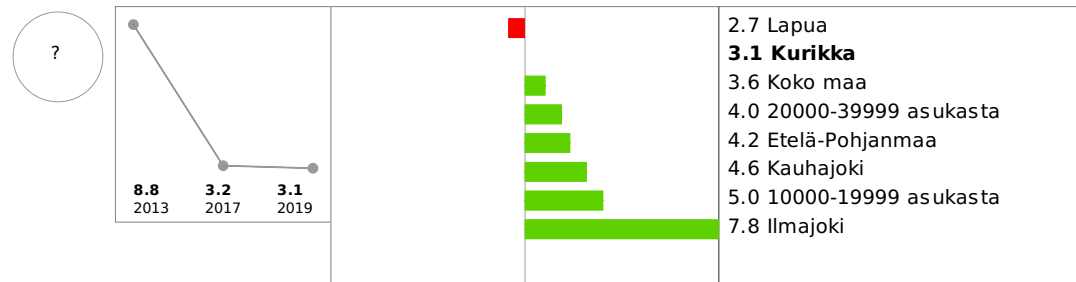
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

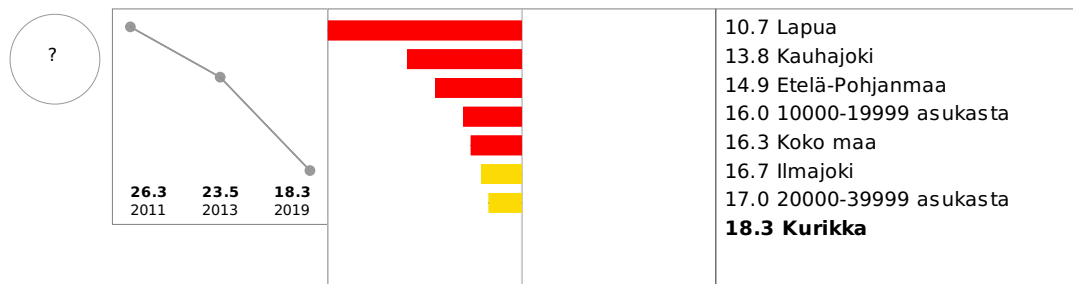
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

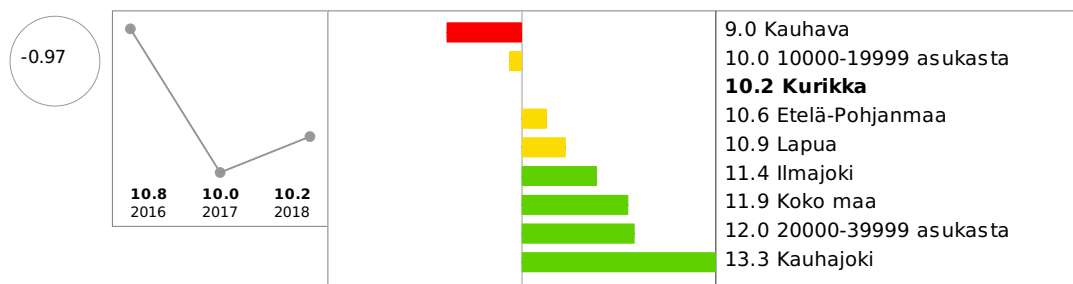
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

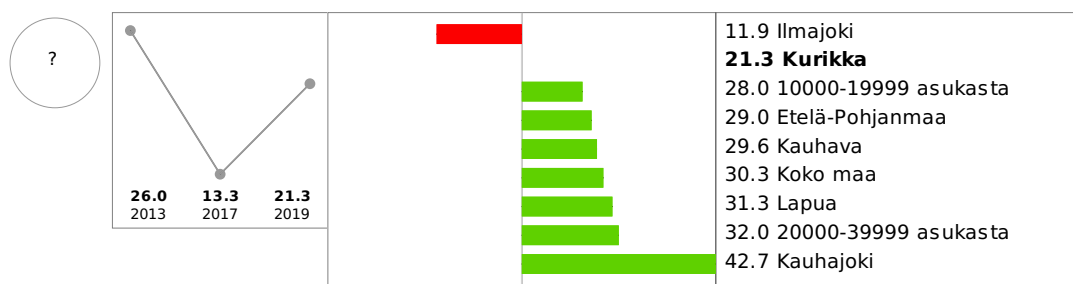
Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

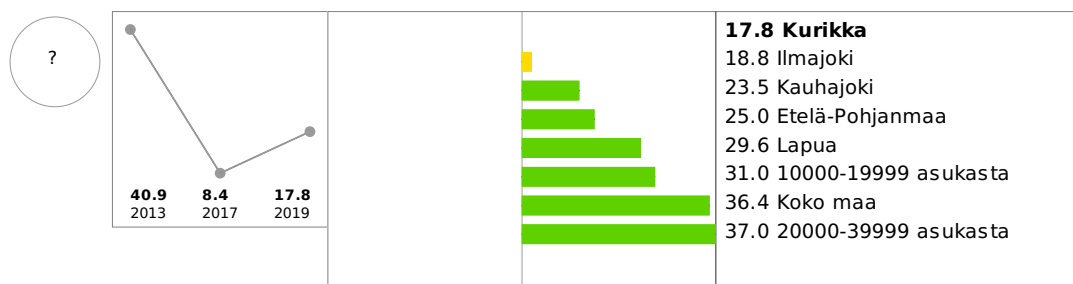
Kunnan palvelut

Koulu

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

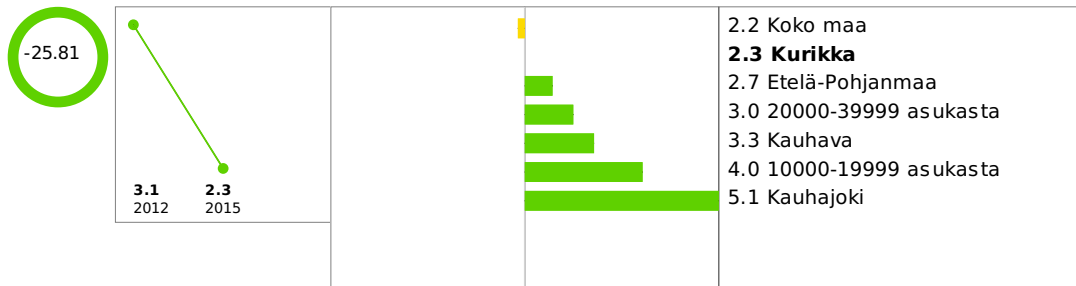

Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

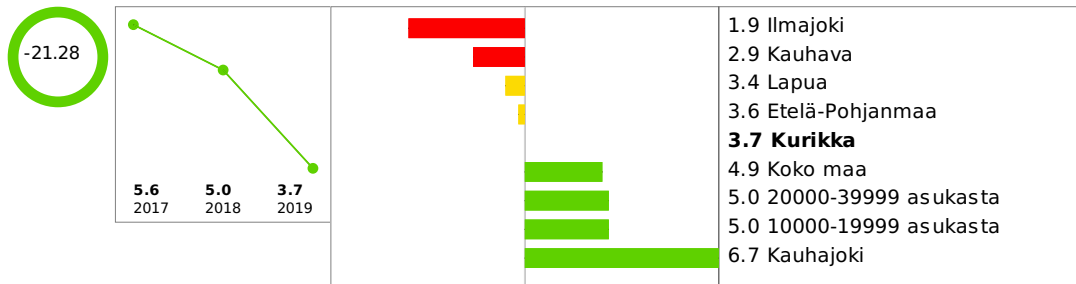

Sosiaali- ja terveydenhuolto

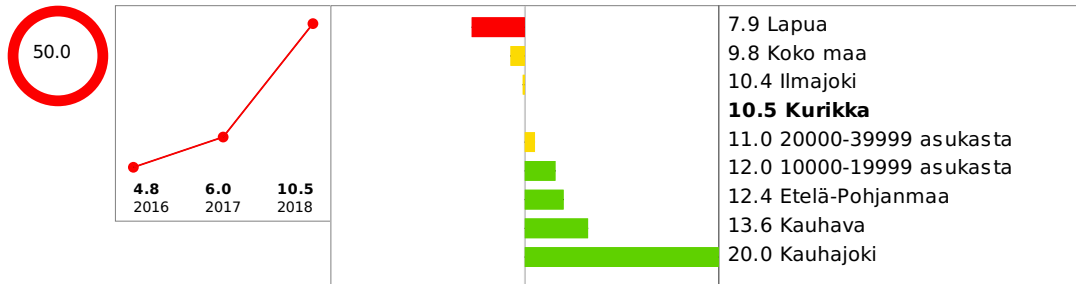
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

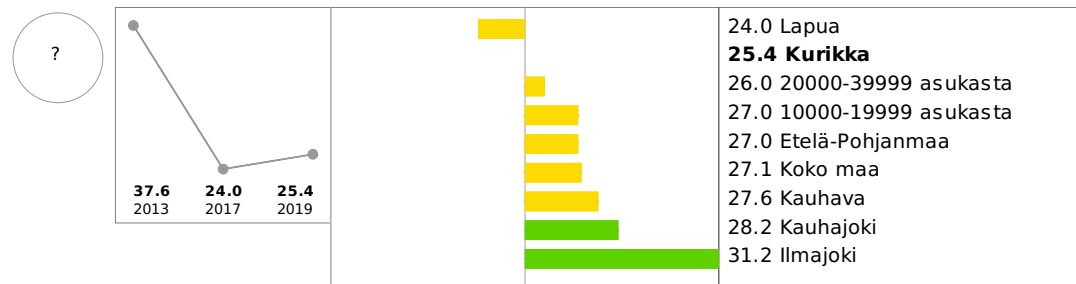

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

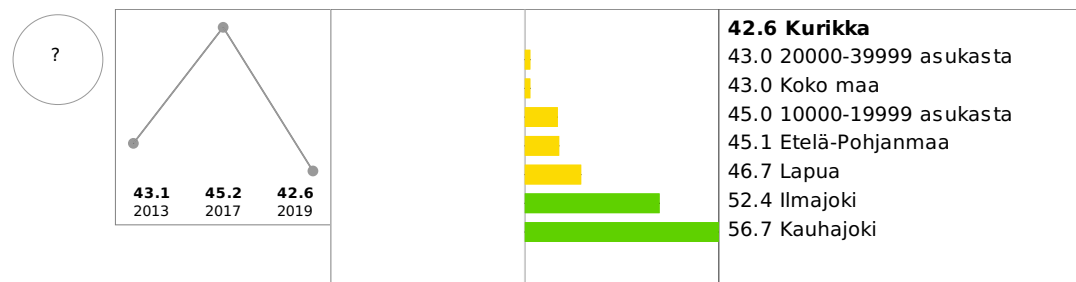

Vapaa-aika

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

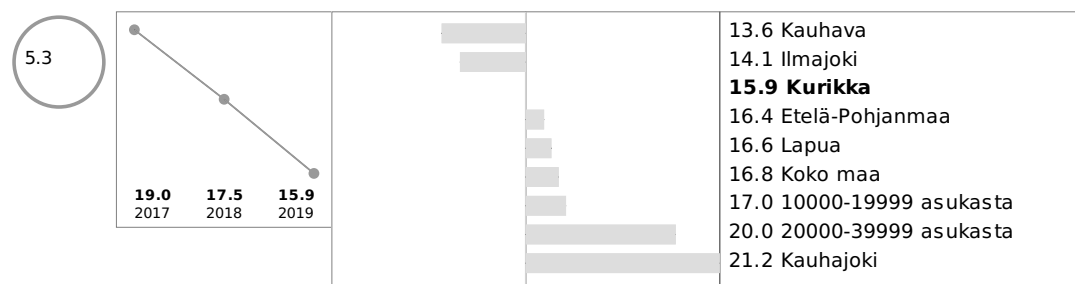

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Muut palvelut

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

HYVINVOINTI

Elämänlaatu ja osallisuus

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 8,3% koki, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää (2019). Vastaava lukema ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla oli 10,0 %. Lukemat ovat hieman Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa korkeammalla tasolla.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä sai 16–24-vuotiaista 1,3 % vuonna 2019. Tilanne on pysynyt melko samalla tasolla seurantajakson ajan (2016-2019), mutta yleinen trendi on nouseva. Mielenterveysongelmien hoitoon tarvitaan yleensä useampia tapaamisia asiakkaiden kanssa. Sairaalahoittoa saaneiden käyntimäärät eivät kerro palvelujen käytöstä tarkemmin. Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina 16 - 24-vuotiaasta väestöstä tilastovuoden lopussa. Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnetty eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet.

Vuonna 2019 lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 20,4 %:lla oli ylipainoa. Lukema on huolestuttavan paljon koko maan keskiarvoa suurempi. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista oli ylipainoa 21,4 %:lla, mikä taas on koko maan keskiarvon alapuolella. Terveystilansa koki huonoksi tai keskinkertaiseksi 21,7 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019). Vastaava lukema ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla oli 20,8 % . Kurikan osalta lukion tilanne on merkittävä, koska tilanne on heikompi kuin vertailukunnilla.

Lukion opiskelijoista 20,2 % ilmoittaa olevansa tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (2019). Lukema on mennyt selkeästi heikompaan suuntaan vuodesta 2017. Vastaava lukema ammatillisen oppilaitoksen oppilailla oli 40,9 %, mikä on myös mennyt selkeästi huonompaan suuntaan. Päivittäin tupakoivien oppilaiden määrä lukiossa oli 1,8 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 30,5 % vuonna 2019. Lukion osalta lukema parani vuoteen 2017 verrattuna. Vuonna 2019 laittomia huumeita kokeilleita oli lukion opiskelijoista 5,4 %. Ammatillisen oppilaitoksen oppilaista laittomia huumeita oli kokeillut samaan aikaan 9,4 %. Lukema on mennyt parempaan suuntaan seurantajaksolla.

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24-vuotiaita oli 4,8 % vastaavanikäisestä väestöstä (2018) ja 18–24-vuotiaita nuorisotyöttömiä oli 12,5 % työvoimasta (2019). Toimeentulotukea saaneiden 18-24-vuotiaiden osuus oli 15,9 % (2019).

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitettuja 18-20-vuotiaita oli 1,2 % vastaavanikäisestä väestöstä (2019). Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten osuuden prosentteina 18-20-vuotiaasta väestöstä. Se sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut tai jälkihuollon sijoituksena olevat nuoret.

Lukion oppilaista 0,6 % ilmoitti tulleen koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa (2019). Ammatillisen oppilaitoksen

opiskelijoilla vastaava luku oli 3,1 %.

Lukion opiskelijoista 10,2 % on kokenut fyysistä uhkaa vuoden 2019 aikana. Vastaava luku ammatillisen oppilaitoksen oppilailla oli 18,3%. Tilanne on selvästi huonompi kuin vertailukunnissa.

Alioikeuksissa tuomittuja 15 vuotta täyttäneitä henkilöitä oli 10,2 tuhatta vastaavanikäistä kohden (2018).

KUNNAN PALVELUT

Koulu

Päivittäistä koululounasta ei syönyt lukiossa 21,3 % opiskelijoista ja ammatillisissa oppilaitoksissa 17,8 % opiskelijoista vuonna 2019. Molempien oppilaitosten tilanne on mennyt huonompaan suuntaan vuodesta 2017.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaalan tai terveyskeskuksen vuodeosastolla hoidossa oli 2,3 15 - 24-vuotiaista tuhatta vastaavanikäistä kohden vuonna 2015. Uudempaa tietoa ei ole saatavilla. Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevia 18-20-vuotiaita oli 3,7 % vastaavanikäisestä väestöstä vuonna 2019. Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa oli saanut 18-24-vuotiaista 10,5 tuhatta vastaavanikäistä kohden (2018).

Vapaa-aika

Lukion opiskelijoista 25,4 % harrastaa hengästyttävää liikuntaa korkeintaan yhden tunnin viikossa (2019). Vastaava lukema oli 42,6 % ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla.

Muut palvelut

Toimeentulotukea saaneita 18-24-vuotiaita oli 15,9 % vastaavanikäisestä väestöstä (2019).

Mitä tähän mennessä Kurikassa on tehty?

Kurikan kaupunki on vahvasti mukana edistämässä nuorten työllistymistä. Vuosittain kesätöihin työllistetään n. 100 nuorta lähinnä tekniikan ja vapaa-ajan työtehtäviin. Monelle nuorelle kesätö Kurikan kaupungilla on ensimmäinen työpaikka ja kosketus työelämään. Lisäksi kaupunki tarjoaa nuorille kymmeniä harjoittelu- ja työpaikkoja ympäri vuoden. Mahdollista on suorittaa oppilaitosten harjoitteluja ja työkokeiluja sekä tehdä työtä kuntouttavalla työtoiminnalla.

Etsivä nuorisotyö on vakiinnuttanut paikkansa Kurikassa nuorille suuntautuvassa tukiverkostossa. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän työn tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria ja tarjota tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Etsivä nuorisotyöntekijä voi auttaa esimerkiksi kouluun, työhön tai vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

Ohjaamotoiminta alkoi Kurikassa keväällä 2018 ja toimii tällä hetkellä kerran viikossa Kampuksella. Ohjaamo on matalan kynnyksen moniammatillinen ohjauspiste, johon alle 30-vuotias nuori voi tulla ihan minkälaisen haasteen tai asian kanssa tahansa. Tavallisimpia Ohjaamossa hoidettavia asioita ovat mm. erilaisten viranomaislomakkeiden täyttö, ammatinvalinnan ohjaus, työpaikan haku. Paikanpäällä on työntekijät nuorisotoimesta, te-palveluista ja sosiaalitoimesta sekä vaihtelevasti päihde - ja mielenterveystyöntekijä.

Työpajatoiminta luo monipuolisia mahdollisuuksia oman elämänhallinnan kohentamiseksi.

Nuorisovaltuustotoiminta järjestää nuorille aktiviteetteja ja toimii nuorten vaikuttamiskanavana.

Nuorisotoimen tekemä kouluyhteistyö on lisääntynyt erityisesti vuoden 2019 aikana. Nykyään kaksi nuorisoohjaajaa käy säännöllisesti kouluilla täydentämässä nuorten kanssa toimivia monialaisia verkostoja. Yhtenä tavoitteena on, että varsinkin koulukiusaamiseen voitaisiin puuttua vielä tehokkaimmin keinoin. Syyskuussa 2020 nuorisotoimi haki AVI:n haussa korona-vaikutusten korjaamiseksi rahoitusta kahdelle koulunuorisotyöntekijälle. Päätös saadaan lokakuussa 2020.

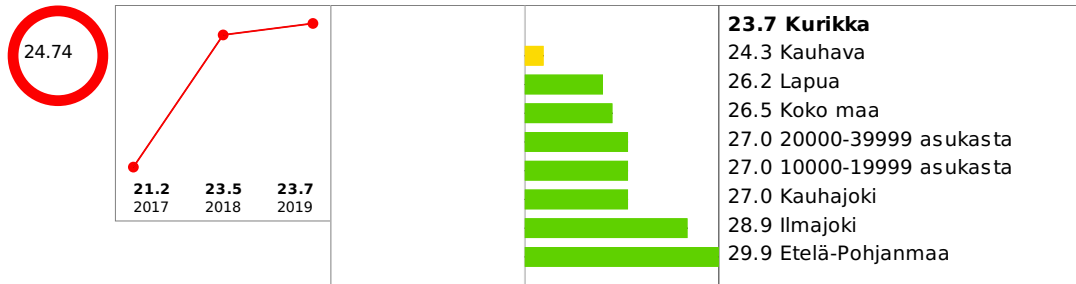
Myös liikuntatoimi tekee aktiivisesti yhteistyötä koulujen kanssa mm. hankkeiden kautta. Parhailaan on meneillään

toinen vuosi Liikkuva opiskelu -hankkeessa, joka kohdistuu Kurikan lukiolle. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Sedun kanssa, jotta toiminta Kurikan Kampuksella sujuisi opiskelijoiden näkökulmasta saumattomasti.

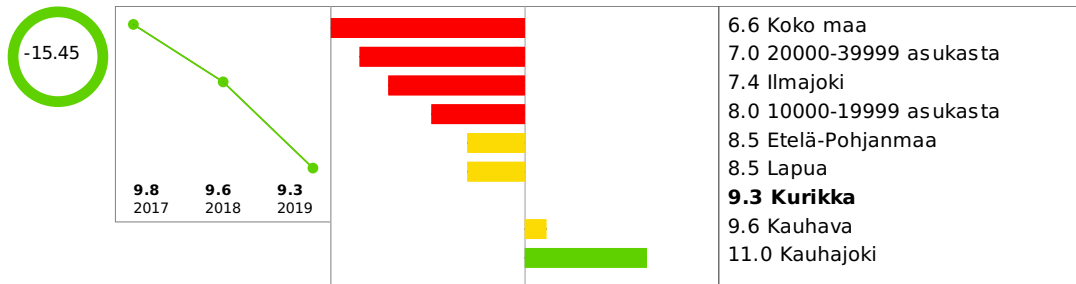
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

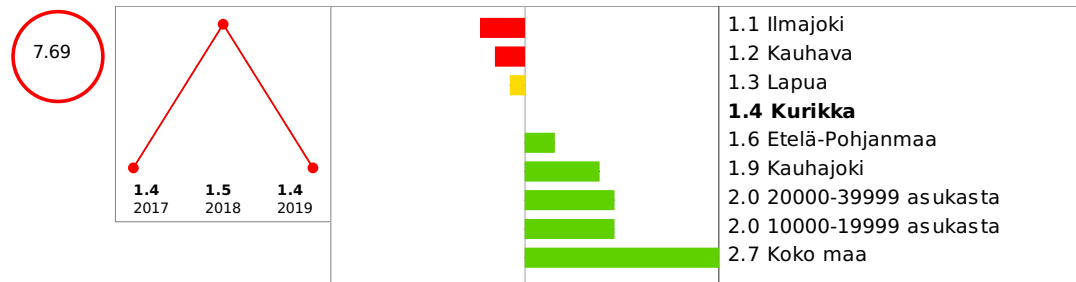

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

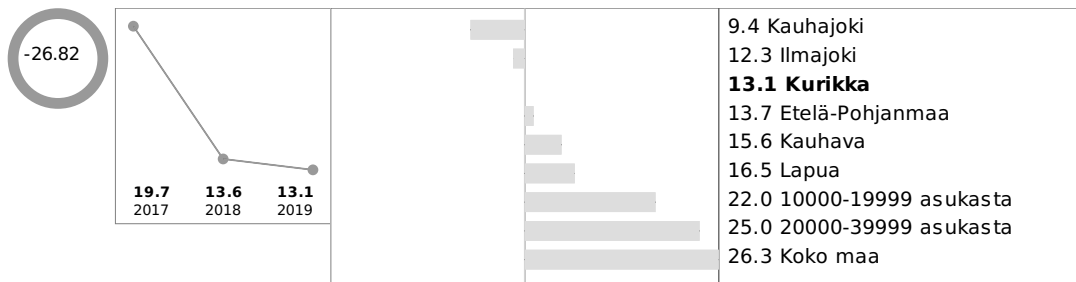

Opiskelu, työ ja toimeentulo

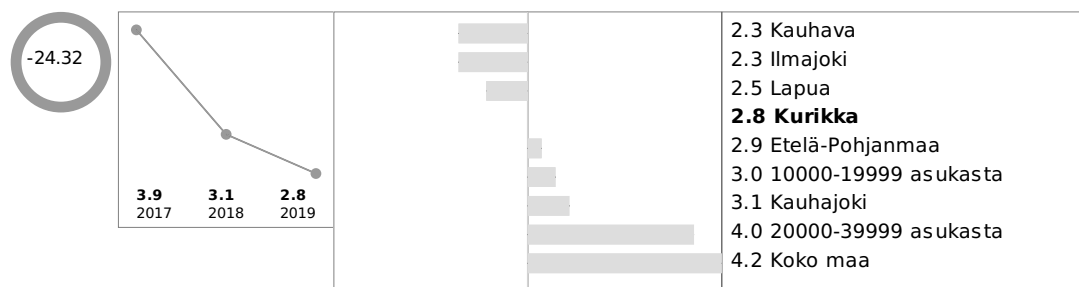
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

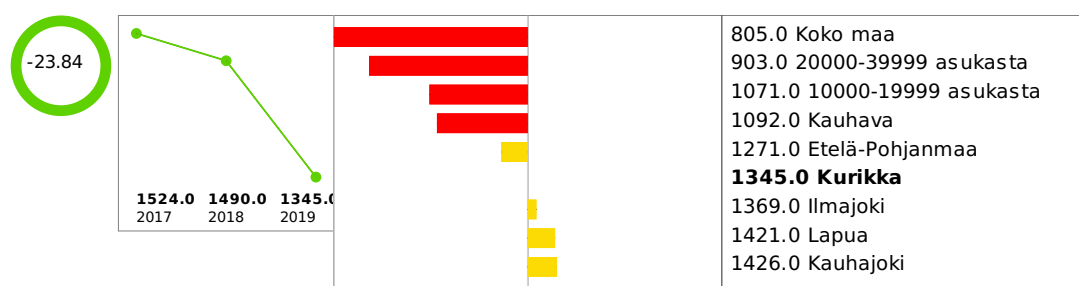

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

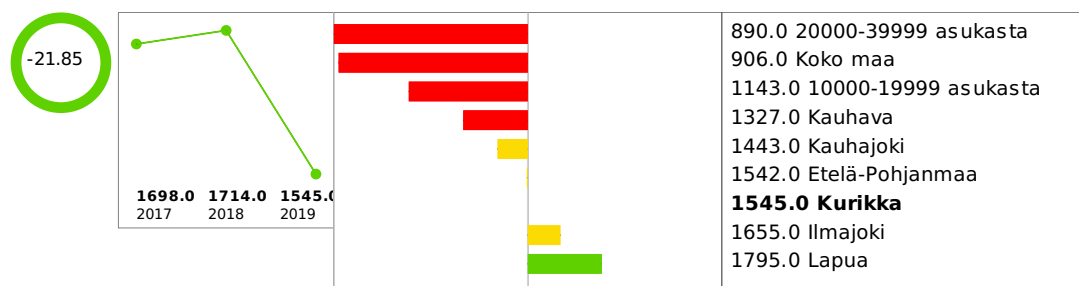
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

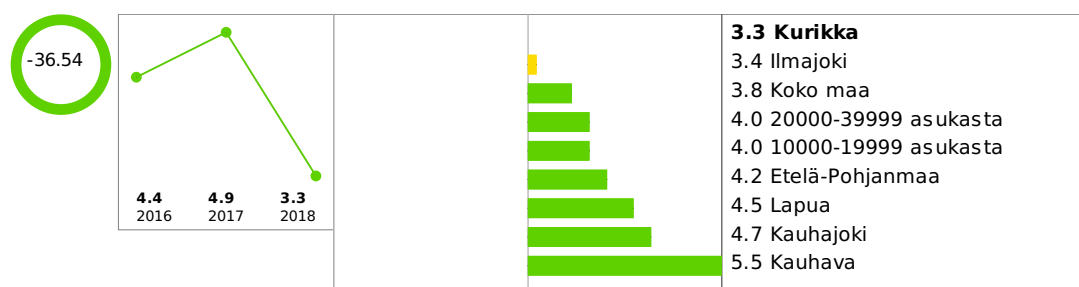
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

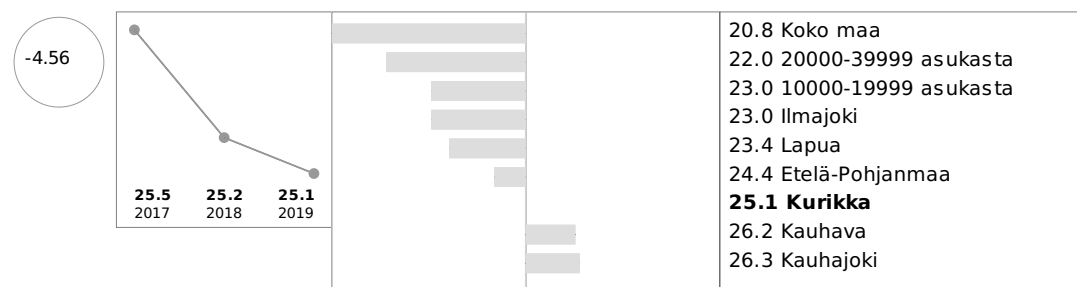

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

HYVINVOINTI

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden lukumäärä tuhatta vastaavanikäistä kohti (25-64-vuotiaat) oli 23,7 % (2019), joka oli vertailukunnista pienin luku. Määrä on hiljalleen noussut.

Kurikkalaisista 25-64 -vuotiaista työkyvyttömyyseläkettä sai 9,3 % (2019) vastaavanikäisestä väestöstä. Lukema on vertailukuntien keskiarvon yläpuolella. Työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä on laskenut vuodesta 2011 alkaen, jolloin se oli 11,9 %. Kehitys on ollut samansuuntaista myös muissa vertailukunnissa.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli Kurikassa 1,4 % (2019). Etelä-Pohjanmaalla vastaava osuus oli 1,6 % (2019), joten Kurikan luvut eivät ainakaan merkittävästi poikkea alueen muista kunnista. Indikaattori kertoo kuinka suuri osuus työiässä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalta korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 13,1 % (2019), joka on juuri Etelä-Pohjanmaan keskiarvon alapuolella. Vaikeasti työllistyviä (rakennetyöttömyys) oli 15-64-vuotiaista 2,8 % (2019). Vaikeasti työllistyvien osuus on Kurikassa lähes sama kuin Etelä-Pohjanmaan alueella keskimäärin. Koko maahan nähden tilanne on kuitenkin parempi. Vaikeasti työllistetyt on suhteutettu vastaavanikäiseen väestöön, koska tässä ryhmässä on mukana myös henkilöitä, jotka eivät kuulu työvoimaan. Vaikeasti työllistyvien ryhmään luetaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet.

- Pitkäaikaistyöttömät sisältää vähintään vuoden yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleet.
- Rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät sisältää viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleet pois luettuna edellä mainitut yhtäjaksoiset pitkäaikaistyöttömät.
- Palveluilta työttömäksi jääneisiin lasketaan viimeisen 12 kuukauden aikana työllistettynä, työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa, työvoimakoulutuksessa, vuorotteluvapaasijaisena, kuntouttavassa työtoiminnassa, omaehtoisessa opiskelussa, valmennuksessa sekä työ- tai koulutuskokeilussa olleet, joiden sijoitus on päättynyt 3 kuukautta ennen laskentapäivää ja jotka ovat kuukauden laskentapäivänä työttöminä työnhakijoina.
- Palveluilta palveluille sijoittuneisiin lasketaan työllistettynä, työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa, työvoimakoulutuksessa, vuorotteluvapaasijaisena, kuntouttavassa työtoiminnassa, omaehtoisessa opiskelussa, valmennuksessa sekä työ- tai koulutuskokeilussa laskentapäivänä olevat, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana em. palveluissa, joka on kuitenkin päättynyt 3 kuukautta ennen laskentapäivänä voimassa olevan palvelun alkua. Lisäksi henkilön on täytynyt olla viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana tai em. aktiivipalvelussa.
- Vaikeasti työllistyvien osuus työikäisistä kuvaa rakenteellista työttömyyttä. Työttömyyttä voidaan pitää rakenteellisena, jos se ei vähene, vaikka samanaikaisesti työllisyysaste on korkea ja joillakin aloilla vallitsee työvoimapula.
- Vaikeasti työllistyvät ovat työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, työvoimapolitiittisten palveluiden ja lyhyiden

työsuhteiden välillä ja heillä on vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Elinkeinorakenteen muutos ja työelämän vaatavuus voivat olla synnäsiin, että työttömän ammatillista osaamista vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla. Lisäksi ikä, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat voivat vaikeuttaa työllistymistä.

- Kunta ja valtio yhdessä kustantavat 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden perustoimentulon. Kunnalla on tämän lisäksi vastuu näiden henkilöiden viimesijaisesta aktivoinnista, kuntoutuksesta ja terveydenhoidosta.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntejä oli 15 - 49 -vuotiailla 1345 tuhatta vastaavanikäistä kohti ja 50 - 64 -vuotiailla 1545 vuonna 2019. Molemmat lukemat ovat suunnilleen vertailukuntien keskitasoa. Molempien ikäryhmien osalta määrät ovat olleet vähitellen laskevia. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa, työterveyshuollossa sekä kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoidokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 25-64 -vuotiaiden määrä tuhatta asukasta kohden oli 3,3 (2018). Lukema on alhaisin vertailukuntiin nähden ja hoidossa olleiden määrän kehitys on ollut laskeva. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten päihteisiin liittyvää sairaalahoidoa ja/tai avohoidoa alueella tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

Eryiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25-64-vuotiaita vastaavanikäisestä väestöstä oli 25,1 % (2019), joka oli hieman koko Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa korkeampi lukema. Eryiskorvausoikeus (75 % tai 100 %) voidaan myöntää henkilölle, jolla on vakava ja pitkäaikainen, lääkahoitoa vaativa sairaus. Näitä sairauksia on viitisenkymmentä. Saadakseen oikeuden potilaan tulee hakea sitä Kelalta ja liittää mukaan tavallisesti erikoislääkärin kirjoittama lausunto, joka arvioidaan Kelassa. Kela rekisteröi kaikki oikeutetut taudin tarkkuudella. Heitä on vähän yli viidesosa koko väestöstä. Eryiskorvausoikeus kuvaa melko hyvin pitkäaikaissairastavuutta väestössä. Sen ulkopuolelle jää kuitenkin mm. allergioita ja joitakin tuki- ja liikuntaelinsairauksia, joista allergiat ovat erityisen yleisiä lapsilla, ja tukielinsairaudet puolestaan yleistyvät myöhäisellä työiällä ja vanhuksilla. Kyseessä on rekisterikanta- eli prevalenssityyppinen muuttuja, joka vaihtelee vuodesta toiseen suhteellisen vähän, ja tapauksia on pienessäkin kunnassa yleensä riittävästi, ellei tarkastelua rajata iän ja sukupuolen mukaan kovin pieniin väestöryhmiin.

Mitä tähän mennessä Kurikassa on tehty

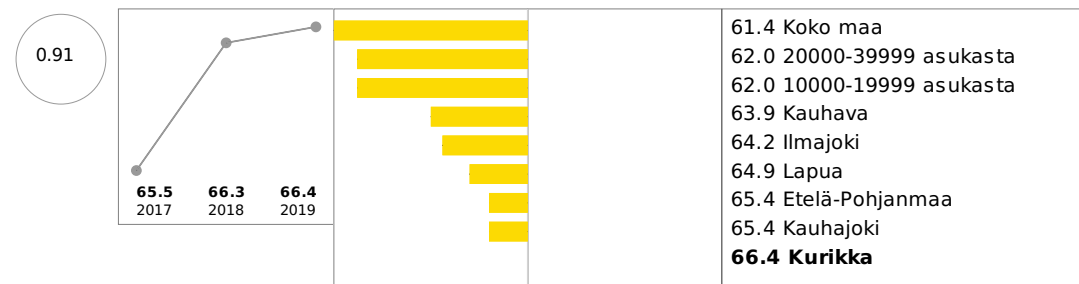
Kurikan kaupungilla on meneillään kolmas ja viimeinen hankevuosi elintapaohjaushankkeessa. Työikäiset ovat olleet hankkeen yksi tärkeä kohderyhmä. Tavoitteena on ollut hankevuosien aikana saada toimimaan asiakasohjaus JJK:n lääkärin- ja sairaanhoitajien vastaanotoilta liikuntatoimen alla toimivan hyvinvointiohjaajan luo. Hanketta onkin tehty tiiviissä yhteistyössä JJK:n kanssa. Tavoitteena on jatkaa toimintaa hankekausien loputtuakin, sillä tällaiset ennalta ehkäisevät palvelut ovat kuntien vastuulla. Kurikka on mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämisverkostossa.

Liikuntatoimen erityisryhmien uinti- ja kuntosalikortti ja soveltavan liikunnan jumpparyhmät ovat suosittuja.

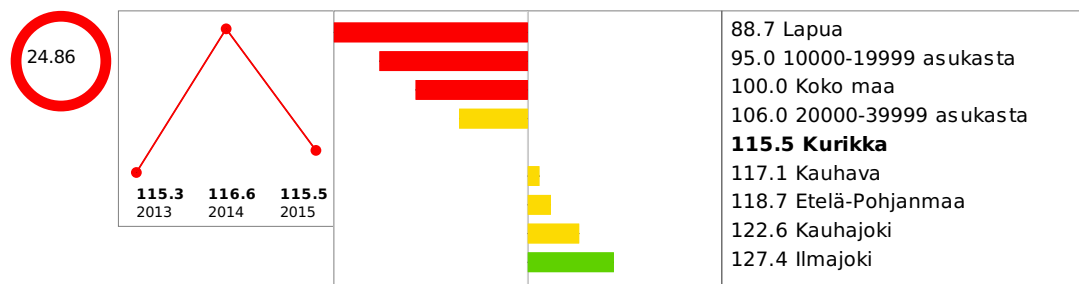
IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

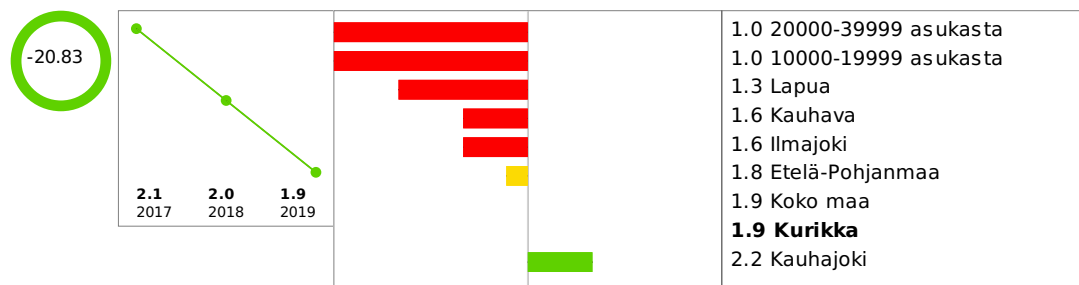

Dementiaindeksi, ikävakioitu

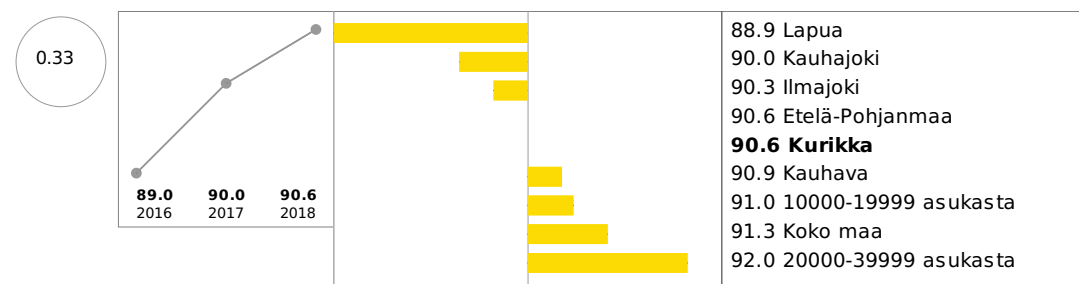
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

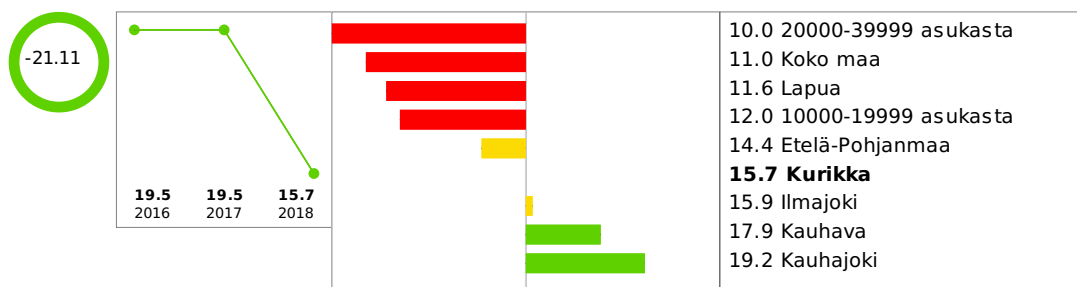
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

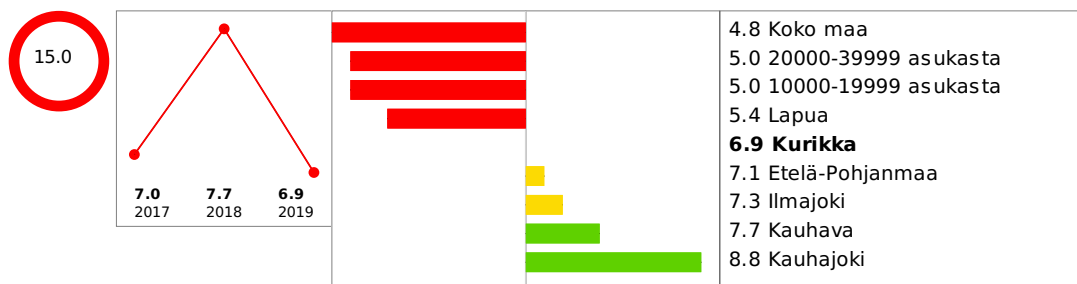
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

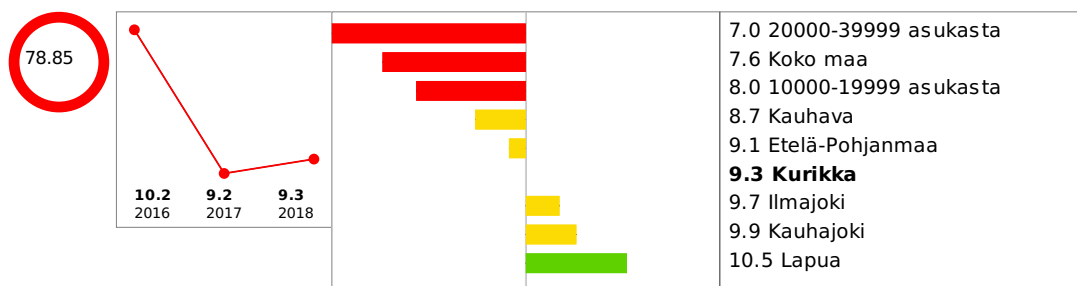
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

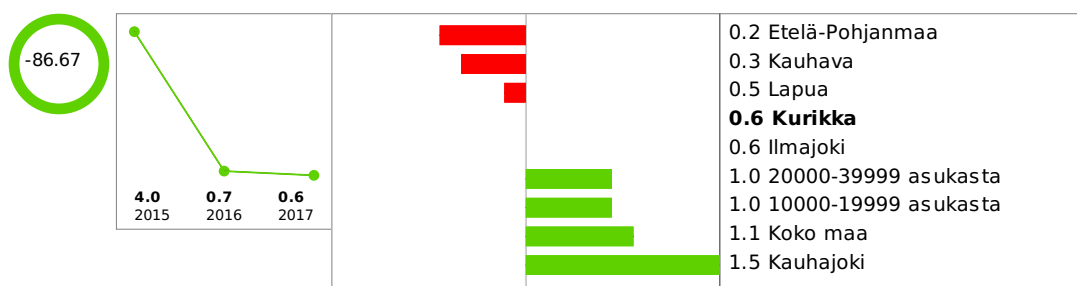
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

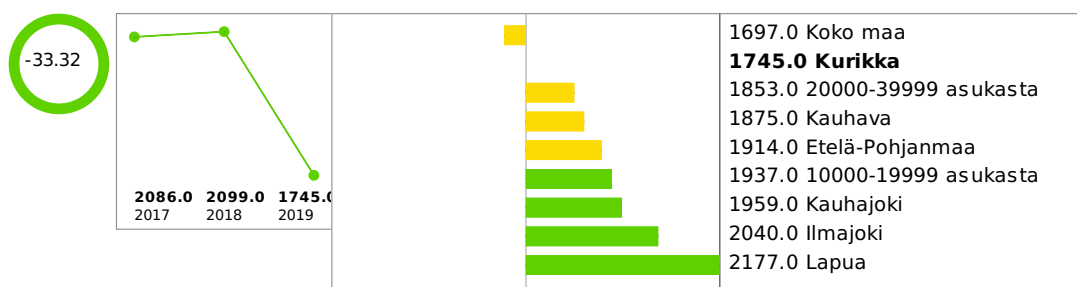
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

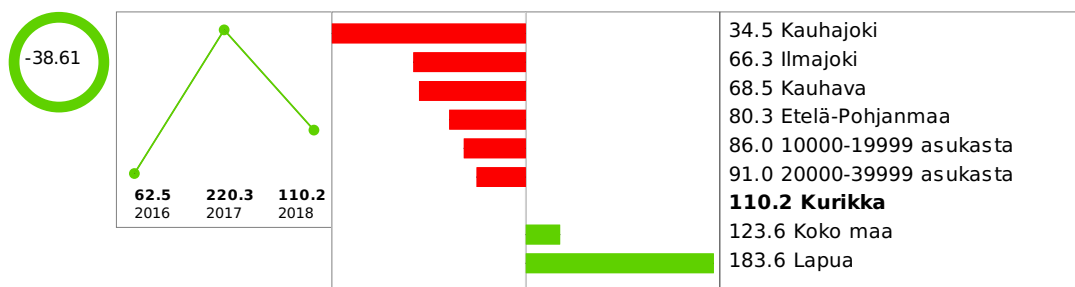
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

HYVINVOINTI

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 66,4 % vastaavanikäisestä väestöstä vuonna 2019. Luku on suurempi kuin vertailukunnissa. Luku kuvastaa melko hyvin pitkäaikaissairauksien yleisyyttä kunnan väestössä (lukuun ottamatta allergioita ja joitakin tuki- ja liikuntaelinsairauksia).

Dementia-indeksi kuvaa Alzheimer-tautiin määrättyjen reseptilääkitysten määrän suhteutettuna alueen väestöön.

- Väestön ikääntyessä erityisesti etenevät ja pysyvät muistisairaudet aiheuttavat kunnissa lisääntyvää palveluntarvetta. Alzheimer on näistä yleisin (n. 70 % kaikista). Yleisimmät dementia-indeksin ulkopuolelle jäävistä muistisairauksista ovat aivoverenkiertosairauteen liittyvä vaskulaarinen kognitiivinen heikentyminen (15–20 %) sekä osa Parkinsonin tautiin liittyvistä muistisairauksista. Alzheimer-taudin reseptilääkekorvausoikeudet ovat kyseiselle tautiryhmälle spesifisiä ja ainoita vaikeisiin muistisairauksiin liittyviä rekistereistä saatavia vertailukelpoisia tietoja. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon hoitoilmoitustiedot (HILMO) eivät kuvaa kattavasti muistisairauksien yleisyyttä.
- Alzheimer-tautiin määrättävät lääkkeet ovat tulleet Suomessa markkinoille vasta 1990-luvun loppupuolella. Muistisairastavuus dementia-indeksin valossa näyttää lisääntyneen jyrkästi 2000-luvun alusta lähtien. Pääasiallinen syy indeksin nopeaan kasvuun vuosituhannen alussa lieneekin lääkkeiden vähitellen lisääntyvä käyttö. Sen vuoksi dementia-indeksin luvut julkaistaan SOTKANetissä vasta vuodesta 2005 alkaen.
- Dementiasairastavuus on voimakkaan ikäriippuvaista, jolloin alueen ikärakenne vaikuttaa sairastavuuden tasoon. Ikävakiointi indeksi kuvaa sitä osaa alueiden välisistä eroista, joka ei johdu ikärakenteiden erilaisuudesta. Ikävakiointi indeksi (id:258) puolestaan heijastaa paremmin alueen dementiasairastavuudesta johtuvaa sairastavuustaakkaa, ja esimerkiksi sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta verrattuna koko maan tasoon.

Ikävakiointi dementia-indeksi oli vuonna 2015 115,5, joka oli vertailukuntien keskitasoa. Uudempaa tilastoa ei tarkasteluhetkellä ollut saatavilla. Ikävakiointi dementia-indeksi on Kurikassa korkeampi kuin koko maan (100) vastaava. Dementia-indeksi kuvaa Alzheimer-tautiin määrättyjen lääkkeiden lukumäärää suhteutettuna alueen väestöön. Indeksillä ei kuitenkaan suoraan kerro syitä koko Suomea korkeampaan lukuun. Voidaan tulkita, että taudin esiintyvyys on yleisempää Kurikassa, kuin koko Suomessa keskimäärin, tai sitten Alzheimerin tunnistamiseen ja hoitoon on panostettu enemmän. Kunnan ikärakenteen vaikutus on kuitenkin poistettu tuloksista.

Täyttä kansaneläkettä saavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli 1,9 % (2019). Indikaattori ilmaisee täyttä kansaneläkettä vuoden lopussa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Prosenttiosuus on Kurikassa, lähikunnissa ja koko Suomessa laskenut tasaisesti jo vuosien ajan. Pienentynyt osuus kertoo siitä, että eläkeläiset ovat parempituloisia kuin menneinä vuosina. Täyttä

kansaneläkettä saavien prosenttiosuuden lasku on siis positiivista kehitystä, sillä se osoittaa kurikkalaisten eläkeikäisten olevan vauraampia kuin aikaisempina vuosina.

Ikääntyneiden kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi laskettiin muut kuin sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa olleet. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Vuonna 1992 sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennetyöryhmän antaman toimenpideohjelman tavoitteiden mukaan vuoteen 2000 mennessä kotona joko itsenäisesti tai lähiomaisten tai -ympäristön tukemana ja/tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämien koti- ja avohuollon palveluiden turvin selviävien 75 vuotta täyttäneiden osuus nousee 90 prosenttiin. Indikaattori on tarkoitettu kyseessä olevan tavoitteen seurantaan. Kurikassa kotona asui 90,6 % 75 vuotta täyttäneistä (2018). Lukema on tasaisesti noussut vertailuvuosiin nähden.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

Säännöllisen kotihoidon piirissä olevia yli 75-vuotiaita asiakkaita oli Kurikassa vuonna 2018 15,7 % vastaavanikäisestä väestöstä. Luku on vertailukuntien keskitasoa. Indikaattori ilmaisee, kuinka monta prosenttia 75 vuotta täyttäneistä saa säännöllisesti kotipalvelua ja/tai kotisairaanhoidoa. Tätä indikaattoria varten poimittiin vain ne asiakkaat, jotka ovat saaneet kotipalvelua tai kotisairaanhoidoa (mukaan ei siis otettu kaikkia kotihoidon laskennassa ilmoitettuja asiakkaita). Asiakkaisiin ei sisälly niitä henkilöitä, jotka ovat laitoshoidossa tai asumispalvelujen piirissä laskentapäivänä, vaikka heillä olisi palvelu- ja hoitosuunnitelma voimassa. Indikaattori ei kerro avopalveluihin panostamisesta tai resurssoinnista, sillä kunta voi tarjota paljon apua harvoille asiakkaille tai vähän palvelua monille asiakkaille. Lisäksi ikääntyneiden palvelujärjestelmä on kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla panostettu esimerkiksi palveluasumiseen asiakkaiden kunnosta ja toiveista johtuen.

Omaishoidon tukea saaneiden osuus 75 vuotta täyttäneestä väestöstä on vuonna 2019 ollut 6,9 %, joka on vertailukuntien keskitasoa. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tukea saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoidosta tukevista palveluista. Kunta ja hoitaja tekevät omaishoidon järjestämisestä toimeksiantosopimuksen. Lukua tulkittaessa on otettava huomioon, että ikääntyneiden palvelujärjestelmä on aina kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla paljon muita palveluja.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli 9,3 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2018. Indikaattori ilmaisee, kuinka monta prosenttia 75 vuotta täyttäneistä on vuoden lopussa ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen piirissä (henkilökunta paikalla ympäri vuorokauden). Mukana ovat sekä kuntien, kuntayhtymien että yksityisten palveluntuottajien ylläpitämät yksiköt. Palveluasuminen sisältää aina sekä asumisen että siihen kiinteästi liittyvät palvelut. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi kodinhoitoapu, hygieniapalvelut jne. Palveluasumisen sisältö voi siis käytännössä vaihdella. Myös asumisen muoto vaihtelee. Osa yksiköistä on ryhmäkoteja, osa pienkoteja ja osa taas esimerkiksi palvelutaloja, joissa asiakkailta on omat huoneistot. Mukaan eivät kuulu normaalit huoneenvuokralain mukaiset vanhusten vuokra-asunnot eivätkä sellaiset palveluasunnot, joihin ei liity päivittäisiä tai säännöllisiä kotipalveluja. Palveluasuminen eroaa laitoshoidosta siinä, että palveluasuminen perustuu aina vuokra-, omistus- tmv. hallintamuotoon. Lukua tulkittaessa on otettava huomioon, että ikääntyneiden palvelujärjestelmä on aina kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla paljon esimerkiksi ikääntyneiden laitoshoidoa tai muita palveluja.

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli 0,6 % vuonna 2017. Lukema on laskenut huomattavasti vuodesta 2015, jolloin osuus oli 4,0 %. Muutos johtuu siitä, että on tavoiteltu valtakunnallisia laatusuosituksia, eli laitoshoidon on purettu kokonaan ja kotona asumista on pyritty tukemaan entistä pidempään ja paremmin. Indikaattori ilmaisee kaikkien

vanhainkodeissa laskentapäivänä (31.12.) hoidossa olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sekä terveyskeskusten vuodeosastoilla laskentapäivänä (31.12.) olleiden 75 vuotta täyttäneiden pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Terveyskeskusten laitoshoidon lasketaan terveyskeskusten yleislääkärijohtoisilla osastoilla annettu hoito. Kunnallisten terveyskeskusten lisäksi mukaan lasketaan myös joitakin muita kunnallisia tai yksityisiä palveluntuottajia, jotka vastaavat terveyskeskustoiminnasta tietyllä alueella. Pitkäaikaista hoitoa on silloin, kun asiakkaalle on tehty pitkäaikaishoitopäätös tai kun asiakas on ollut hoidossa yli 90 vuorokautta.

65 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynneissä on esiintynyt vuosittaisia vaihteluita. Vuonna 2019 avohoidon lääkärikäyntejä oli tuhatta vastaavanikäistä kohti 1745, kun vuonna 2018 niitä oli 2099. Vuoden 2019 lukema oli matalin yksittäisiin vertailukuntiin nähden.

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäiviä 75 vuotta täyttäneillä tuhatta vastaavanikäistä kohden oli 110,2 vuonna 2018. Luku on laskenut huomattavasti vuoden 2017 lukemasta (220,3), mutta noussut vuodesta 2016 (62,5). Vertailukuntien välillä esiintyy paljon vaihtelua, sillä alhaisin määrä on Kauhajoen 34,5 ja korkein osuus Lapuan 183,6 hoitopäivää. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaikkien psykiatrisessa laitoksessa hoitoa saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoitopäivien lukumäärän tuhatta vastaavanikäistä kohti. Mukana ovat kaikki psykiatrian erikoisalain vuodeosastot julkisella sektorilla (kunta/ kuntayhtymä ja valtio). Yksityissektorilla ei järjestetä psykiatrista laitoshoidoa. Hoitopäivät vuoden aikana sisältävät kalenterivuodelle osuvat hoitopäivät. Psykiatrisessa laitoshoidossa vuoden aikana potilaana olleiden 75 vuotta täyttäneiden hoitopäivien lukumäärä kuvaa osaltaan ko. ikäluokan psyykkisten ongelmien määrää ja niiden vaikeusastetta. Hoitopäivien määrä riippuu myös jatkuvasti muuttuvista hoitokäytännöistä. Hoitoajat ovat sairaaloissa lyhentyneet, mikä vähentää hoitopäivien määrää, vaikka sairastavuus olisikaan muuttunut. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten paljon psykiatrista sairaalahoidoa ja/tai avohoidoa alueella tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

Mitä tähän mennessä Kurikassa on tehty ja johtopäätöksiä

Ikäihmistien määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa, eikä heikkenevä huoltosuhde mahdollista nykyisen kaltaisia palvelurakenteita. Tavoitteeksi on asetettava, että ikäihmiset ovat entistä terveempiä ja heillä on nykyistä paremmat mahdollisuudet ja valmiudet asua kotonaan. Tällöin on panostettava ennaltaehkäiseviin, oikea-aikaisiin ja toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin. Tarjolla on oltava riittävästi laadukkaita esteettömiä ja myös yhteisöllisiä asumismuotoja. Kurikka on halunnut panostaa ennaltaehkäiseviin toimiin ja syksyllä 2018 otettiin käyttöön palveluseteli yli 65-vuotiaiden ohjattuun ja tavoitteelliseen voimaharjoitteluun. Palvelusetelin käyttäjien suuri määrä on yllättänyt positiivisesti. Palvelusetelillä on näytetty olevan vaikutusta ikäihmisiin niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin. Lisäksi ikäihmiset hyödyntävät aktiivisesti Kurikan kaupungin senioreiden liikuntakorttia mm. uimahalleissa ja osallistuvat soveltavan liikunnan ryhmiin.

Kurikan kaupungin tilaajalautakunta on hyväksynyt 18.9.2019 Etelä-Pohjanmaan ikäihmistien yhteensovitetun palvelukokonaisuussuunnitelman vuosille 2019-2025. Keskeiseksi tavoitteeksi siinä asetettiin se, että 75 vuotta täyttäneestä väestöstä vähintään 94 % asuu kotona ja enintään 6 % on ympärivuorokautisessa hoidossa vuoteen 2025 mennessä. Tämä edellyttää merkittäviä panostuksia kotihoitoon, sen sisällön kehittämiseen ja uusien toimintamallien käyttöönottoon sekä omaishoitoon. Näiden lisäksi terveydenhuollon ja muilla yhteiskunnan sektoreilla tapahtuvan kehitystyön peruslähtökohtana tulee olla ikäihmistien kotona asumisen mahdollistaminen.

JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä tuottaa Kurikan kaupungin ikääntyneiden palvelut. Selkeä tavoite on tukea ikäihmistien kotona asumista sekä ennaltaehkäisevien toimenpitein että monipuolisilla, asiakaslähtöisillä palveluilla. Ennaltaehkäisevillä palveluilla halutaan lisätä ikäihmistien palvelutietoutta ja varhaisia vaikutusmahdollisuuksia, selkeyttää ikääntyvien palvelujärjestelmää sekä kehittää ikäihmistien terveys-, liikunta- ja osallistumismahdollisuuksia. Ennaltaehkäisevien palveluiden yksi tärkeä tavoite on yksinäisyyden, syrjäytymisen ja raihaistumisen ehkäisy. Tavoitteena on taata jokaiselle iäkkäälle kuntalaiselle mahdollisuus osallistua aktiviteetteihin. Ennaltaehkäisevän vanhustyön tavoitteita toteutetaan mm. asiakasohjauksen 75-hyvinvointipäivien, ikääntyneiden päivätoiminnan, neuvontapalveluiden, liikuntaryhmien sekä henkilöstön kouluttamisen keinoilla. Tärkeää on yhteistyö yhdistysten ja järjestöjen kanssa, jota toteutetaan laajasti mm. palveluportissa Jalasjärvellä.

JIK ky:ssa on ollut toiminnassa keskitetty asiakasohjausyksikkö vuodesta 2018 alkaen. Asiakasohjausyksikön toiminnan tavoitteena on edistää ikääntyvien hyvinvointia ja tukea itsenäistä kotona asumista koko JIK-alueella. Asiakasohjausyksiköstä saa keskitetysti yhdestä puhelinnumerosta tietoa julkisista, yksityisistä ja kolmannen sektorin palveluista. Asiakasohjausyksikön palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti ikääntyneille sekä heidän omaisilleen ja läheisilleen. Asiakasohjausyksikön palvelut ovat maksuttomia.

Asiakasohjausyksikön palvelut:

- Yleinen hyvinvointia edistävä ohjaus ja neuvonta
- Eri palveluista ja etuuksista tiedottaminen sekä palveluohjaus
- Opastaminen palveluiden ja etuuksien hakemiseen
- Ikääntyneiden palvelutarpeen selvittäminen ja palvelukokonaisuuden suunnittelu
- Palveluiden, palveluseleiden ja tukipalveluiden myöntäminen sekä päätösten tekeminen
- Ikääntyneiden omaishoidontukeen liittyvät asiat
- Kuntouttavan lyhytaikaishoidon järjestelyt
- Ikääntyneiden palveluasumisen hakemusten käsittely
- 75-vuotiaiden hyvinvointipäivien järjestäminen
- Fysioterapeutin palvelut kotona asumisen arvioinnin ja toteutuksen tukena
- Turvapuuhelinpalveluiden tai muun turvateknologian järjestelyt

Asiakasohjausyksikön toimintaa on kehitetty niin, että asiakasohjaajilla on omat vastualueensa. Neuvontaluuri on osoittanut tarpeellisuutensa ja on paljon käytetty palvelu. Yhteistyötä asiakasohjausyksikön ja kotihoidon fysioterapeuttien kanssa on tiivistetty, jotta kotona asuvan ikäihmisen toimintakykyä pystytään entistä paremmin tukemaan ja jotta ikäihmiset pystyisivät asumaan kotona nykyistä pidempään.

JIK ky:ssä on käynnistetty Ikäpysäkki-toiminta vuonna 2018, mikä on löytänyt paikkansa ikäihmisten keskuudessa. Ikäpysäkillä annetaan ohjausta ja neuvontaa, tuetaan omaseurannassa, tehdään erilaisia toimenpiteitä kuten korvahuuhtelut, tikkien poistot, injektiot, suoritetaan lääketoimituksia ja tehdään lääkelistan tarkistuksia. Ikäpysäkiltä saa myös ajanvarauksetonta palvelua ja ajanvarauskin tapahtuu nopeammin kuin poliklikoille.

Päivätoimintaa on kehitetty kuntouttavampaan suuntaan maakunnallisen suunnitelman mukaisesti.

Kotihoitoa on kehitetty tarkasteluvuosina runsaasti. JIK ky:n kotihoidon työntekijöiden työpanosta on suunnattu ensisijaisesti asiakkaiden hoito-, hoiva- ja kuntoutustyöhön. Kotihoidosta on siirretty yksityisille palveluntuottajille sellaista työtä, joka ei vaadi hoitoalan koulutusta (esimerkiksi kauppakäynnit, siivouspalvelut, kotiaterioiden kuljettaminen, osin koneellinen lääkkeenjako). Tarkastelujakson aikana kotihoitoa on kehitetty siten, että tilapäiset asiakkaat on pääosin ohjattu hakemaan palvelua ikäpysäkeiltä tai muista toiminnoista, jotta kotihoidon resursseja on saatu suunnattua kotihoitoa enemmän tarvitseville.

Toiminnanohjausjärjestelmä NurseBuddyn käyttöönoton myötä on saatu kotihoidon työhön tehokkuutta ja asiakastyöaikoja on saatu nostettua. Tämän myötä kotihoidon henkilöstö liikkuu eri yksiköiden välillä sinne, missä tarve on. Vuoden 2020 lopussa osaksi toiminnanohjausjärjestelmää on tulossa ProComp-optimointi, millä tehokkuutta saadaan edelleen lisättyä. Tämän lisäksi käyttöön on loppuvuodesta 2020 tulossa jo aiemmin pilotoitu Gillie- tekoälytoiminto, joka seuraa asiakkaan vointia ja toimintakyvyn muutoksia ja tekee näistä hälytyksen toiminnanohjausjärjestelmään. Tällä pystytään ennakoimaan asiakkaan tilassa tapahtuvia muutoksia ja vastaamaan niihin ennen tilanteen pahenemista. Virtuaalisen etähoivan käynnistämisen suunnittelutyö on aloitettu.

JIK ky:n kotihoidon yöpartio on käynnistetty elokuussa 2017. Yöpartiossa toimii kaksi lähihoitajaa / vuoro. Yöpartion toimenkuvaan kuuluvat pääasiallisesti ennalta suunnitellut, hoidolliset käynnit, kotikäynnit kotihoidon asiakkaille hoidon tarpeen lisääntyessä tai osastohoidosta kotiutuneille turvallisen kotiutusvaiheen tueksi sekä käynnit kotisaattohoidettavien luona. Vuonna 2019 yöpartion toimenkuvaan on lisätty turvahälytyskäynteihin vastaaminen.

Kotikuntoutusta on kehitetty JIK ky:n kotihoidossa. Vuoden 2018 alusta lähtien JIK ky:n kotihoidossa on ollut yhteensä 4 fysioterapeuttia. Erityisesti kotiutustiimissä käytössä olevalla kotikuntoutuksen jaksolla on saatu aikaan tuloksia jopa niin, että asiakkaan palvelutarve on joko poistunut kokonaan tai palveluntarvetta on saatu vähennettyä. Jalasjärvellä on pilotoitu kotihoidon fysioterapeutin ja geronomin käynnistämisenä uuden asiakkaan vastaanottoa

kotihoitoon sekä tehostettua arkikuntoutusjaksoa, ja näitä toimintamalleja on pystytty laajentamaan muille JJKin alueille. Iso osa JJK ky:n kotihoiton henkilöstöstä on saanut kinestetikka-koulutuksen.

Kotisaattohoidon tarve on kasvanut viime vuosien aikana, ja siihen on pystytty vastaamaan. Vuonna 2018 kotiutustiimissä toteutui 11 kotisaattohoitoa, vuonna 2019 15kpl. Vuonna 2018 JJK ky:ssä on laadittu kotona asuvan asiakkaan palliatiivinen / saattohoidon hoitopolku, mikä on saanut alkunsa kotiutustiimissä käytännön työn kautta nousseesta tarpeesta. Vuonna 2020 kotiutustiimin käyttöön on hankittu kaksi kipupumppua, jotta kotona asuvien kivunhoito saattohoitotilanteessa saadaan paremmin turvattua.

Asumispalveluista on Kotoplassin lopettamisen myötä siirretty vakansseja kotihoitoon ja saatu näin lisättyä kotihoiton resursseja.

Vuoden 2020 aikana on aloitettu kehittämistyö siihen, että vuorohoitopaikat keskitetään erillisiin soluihin, eikä yksittäisiä paikkoja ole enää asumisyksiköissä. Tavoitteena on, että jokaisessa vuorohoitoyksikössä on 1-2 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa asumisratkaisua odottaville ikääntyneille, mikä vapauttaa akuutti- ja kuntoutusyksiköiden paikkoja todellisesti hoitoa tarvitseville. Tällä mahdollistetaan nykyistä paremmin kuntouttava lyhytaikainen asumispalvelu omaishoitajien ja -hoidettavien tukemiseksi.

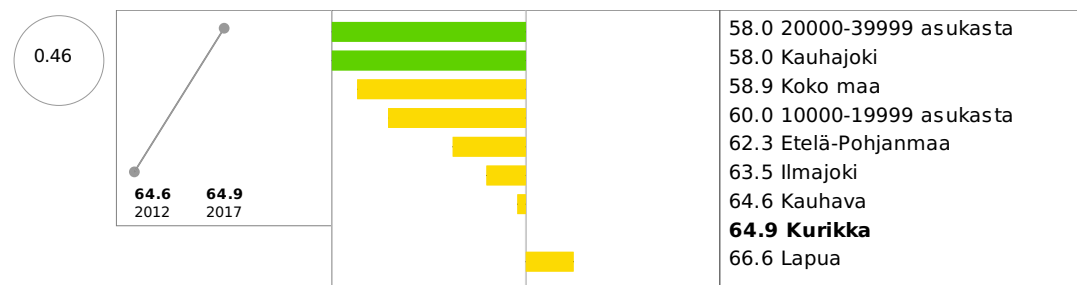
Uutena palvelumuotona JJK ky:ssä on kesällä 2019 aloittanut perhehoito. Perhehoito täydentää osaltaan ikääntyneiden palvelujen palveluvalikoimaa. Perhehoidolla tarkoitetaan asiakkaan hoidon tai huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoito sopii erityisesti yksinäisyydestä ja turvattomuudesta kärsiville tai paljon terveyspalveluja käyttäville. Perhehoitoa voidaan toteuttaa perhehoitokodeissa joko jatkuvana, tilapäisenä tai osavuorokautisena perhehoitona tai kiertävän perhehoitajan palveluna asiakkaan kodissa. Myös omaishoidon vapaapäiviä voidaan toteuttaa perhehoidon avulla. JJK ky:ssä on koulutettu 13 perhehoitajaa ikääntyneiden palveluihin. Perhehoitokoteja käynnistyi vuonna 2019 kaksi. Perhekodeissa toteutui jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa yhteensä 417 hoitopäivää vuonna 2019, ympärivuorokautista tilapäistä hoitoa toteutui 84 hoitopäivää. Kiertävien perhehoitajien toimesta osa-aikaista tilapäistä, asiakkaan kotona tapahtuvaa hoitoa toteutui 173 päivää vuonna 2019.

Vuoden 2020 aikana uudistetaan omaishoidontuen kriteerit, vuorohoidon kriteerit sekä asiakasmaksujen määrittäminen (laskutusohje).

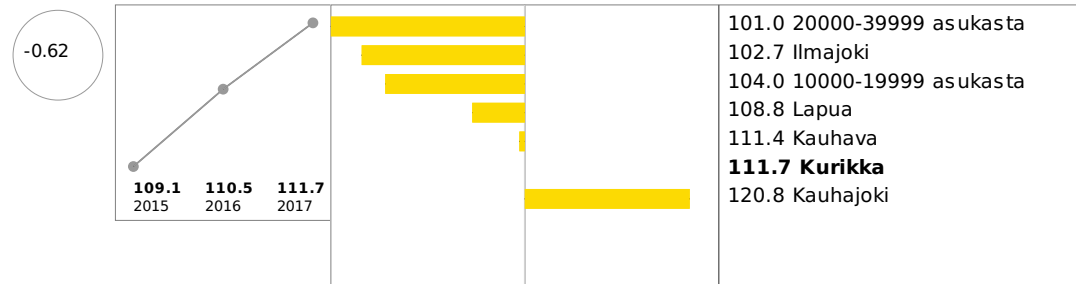
KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

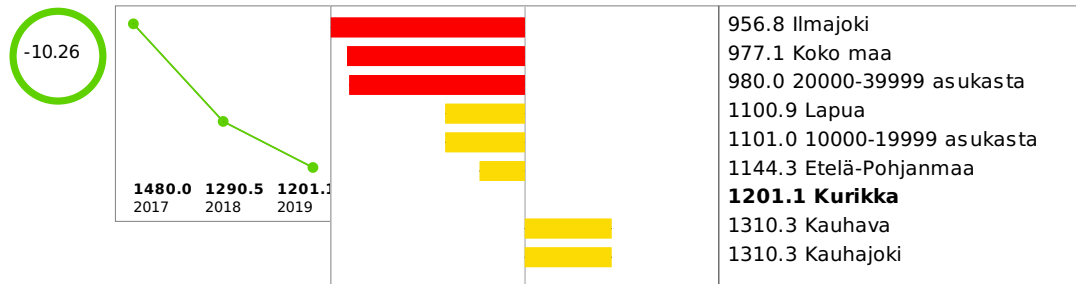
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

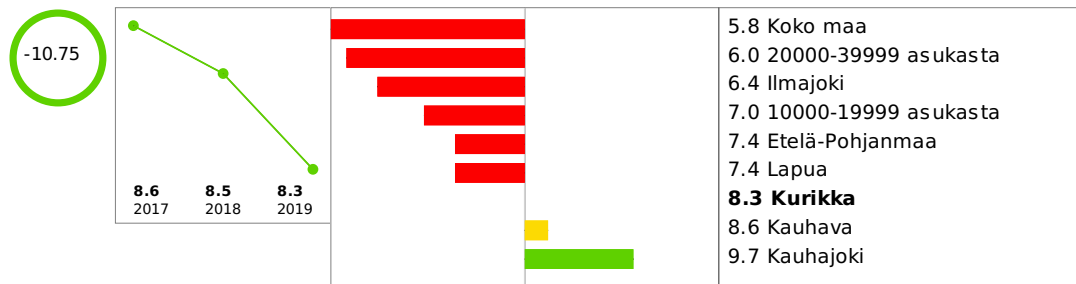

Kuolleisuus / 100 000 asukasta

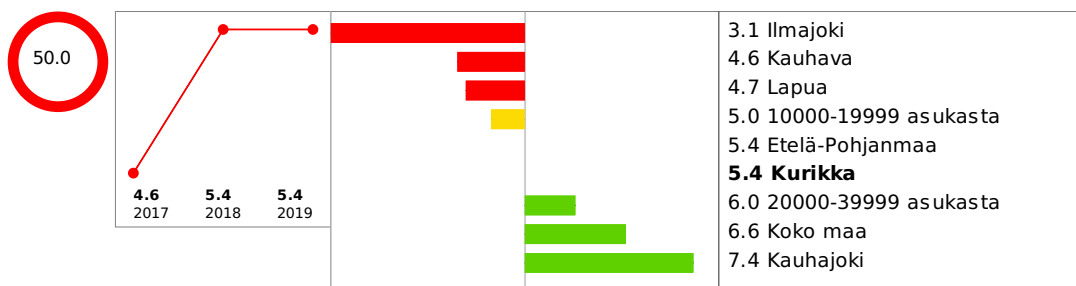
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

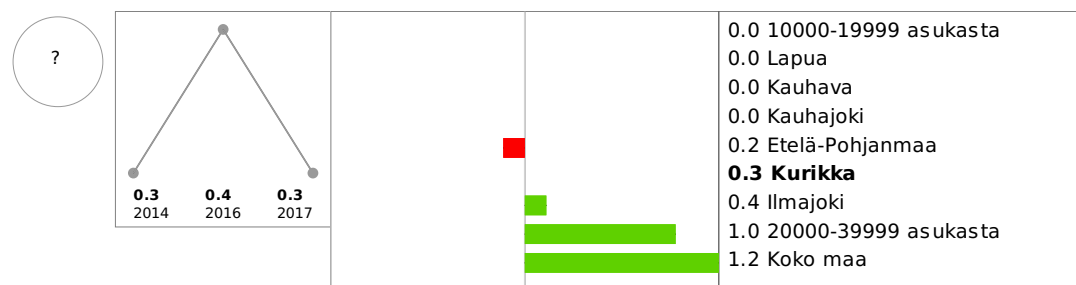

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

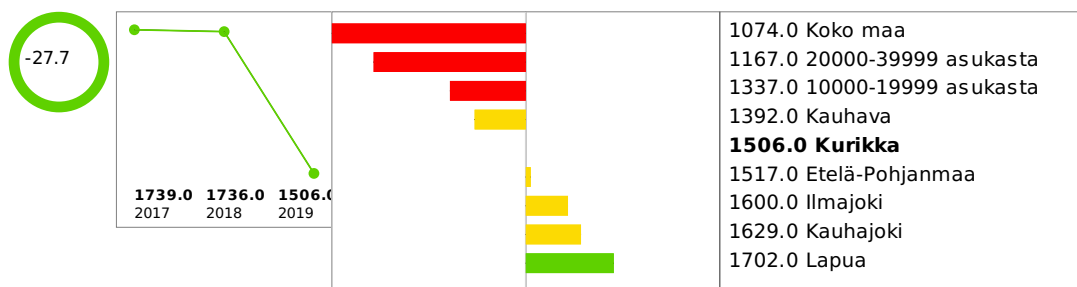
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta

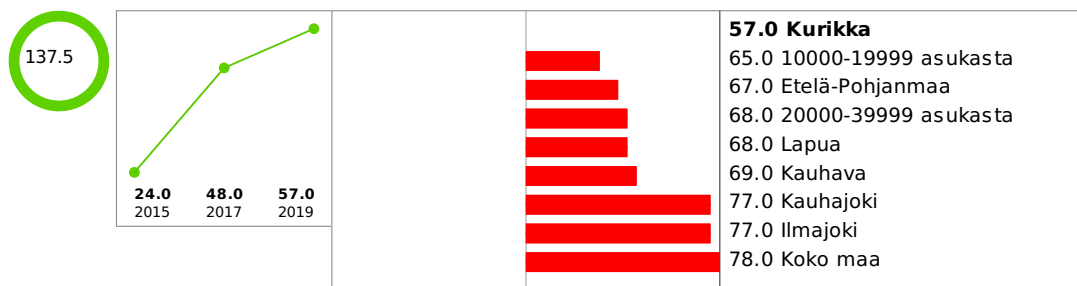
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

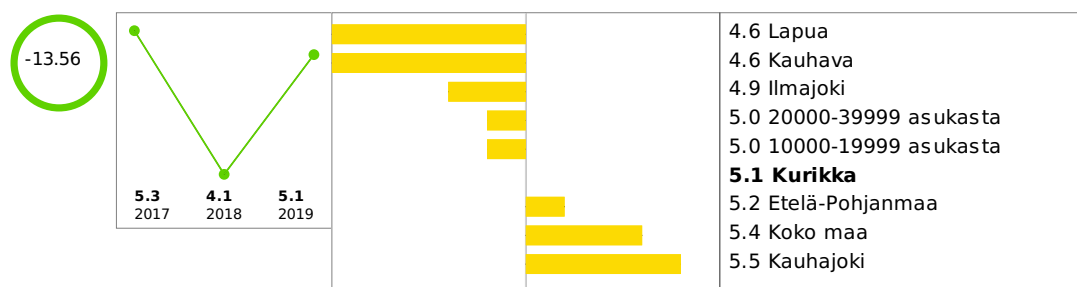
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

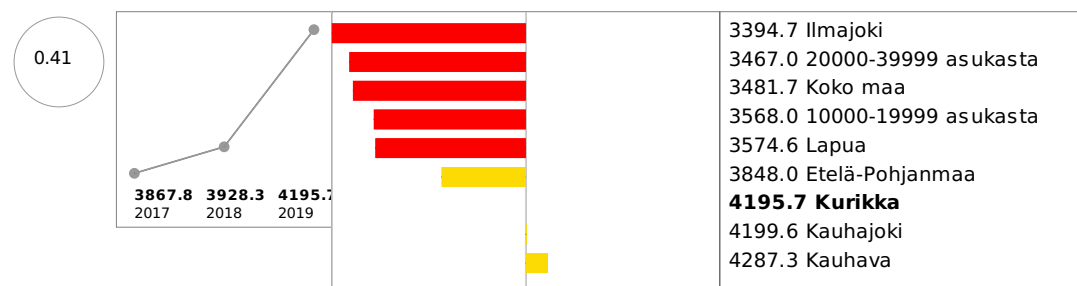
Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

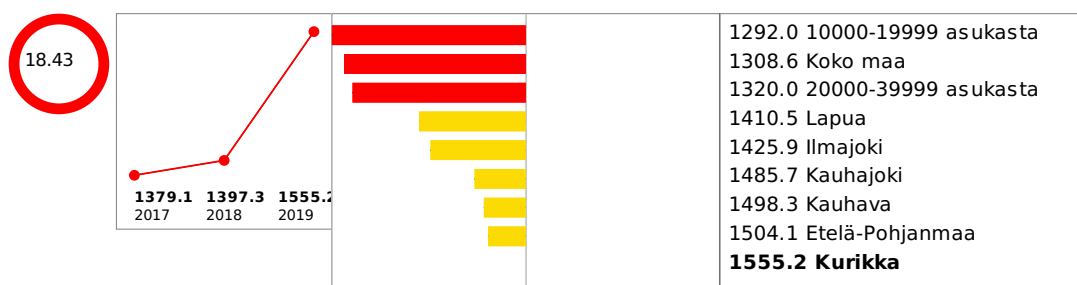
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset, euroa / asukas

Vapaa-aika**Muut palvelut**

Talous**KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto**

Kaikki ikäryhmät

HYVINVOINTI

Kurikassa osallisuus on kuntavaalien äänestysprosenttina mitattuna maakuntaan ja koko Suomeen verrattuna hyvä, vertailukunnista ainoastaan Lapualla äänestysaktiivisuus on korkeampi. Vuoden 2017 vaaleissa Kurikan äänestysaktiivisuus oli 64,9 % äänioikeutetuista. Indikaattori mittaa kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Sen sijaan indikaattori ei voida sanoa mittavaan validisti yleistä osallisuutta, sillä ihmiset osallistuvat yhteiskunnalliseen elämään lukemattomilla eri tavoilla esim. osallistamalla ei-poliittiseen yhdistystoimintaan tai erilaisiin joukkoharrastuksiin.

- Poliittinen osallistuminen ja tunne siitä, että voi vaikuttaa itseä koskeviin yhteiskunnallisiin asioihin, on tärkeä hyvinvoinnin osa-alue, osa poliittisten resurssien kokonaisuutta. Edustuksellisen demokratian peruslähtökohta on, että kaikki osallistuvat päätöksentekoon, sillä osallistuminen ruokkii myös vastuun tunnetta yhteiskunnasta.
- Pieni äänestysprosentti voi heijastaa sitä, että kiinnostus politiikkaan, usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin, poliittisten tapahtumien seuraaminen ja tiedot poliittisista asioista kunnassa ovat vähäisiä, yleisemmin siis passivoituminen. Taustalla voi myös olla aktiivinen protestointi, etenkin mikäli noudatettu politiikka ei miellytä tai kun sopivia ehdokkaita ei ole tarjolla. Huono äänestysaktiivisuus voi liittyä myös väestörakenteeseen, sillä äänestäminen on yleisintä vanhempien ikäryhmien ja korkeasti koulutettujen parissa.
- Osallistumisen muotoja on kuitenkin lukuisia (mielenosoitukset, toiminta sosiaalisessa mediassa, ay-toiminta, erilaiset kansalaistottelemattomuuden muodot) eikä näidenkään suhde poliittiseen vaikuttamiseen ole yksiselitteinen. Äänestysaktiivisuus kuvastaa tätä ulottuvuutta siis vain osittain.

Sairastavuusindeksi oli Kurikassa 111,7 (2017), mikä on korkeampi verrattuna saman kokoluokan kaupunkeihin Suomessa (vertailukunnista Kauhajoen lukema oli korkeampi). Indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Luku on laskettu ikävakioiduna. Kelan Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttujaan: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työikäisistä (16 - 64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Luku kertoo nopeasti yleistilanteen kunnan tai sitä suuremman alueen sairastavuudesta, ja aikasarja osoittaa onko kunta etäännytynyt maan keskiarvosta vai lähestynyt sitä. Indeksien osista kaksi eli työkyvyttömyys ja pitkäaikaissairastavuus (erityiskorvausoikeudet) ovat rekisterikantamuuttujia ja vuodesta toiseen melko stabiileja. Kuolleisuus vaihtelee etenkin pienissä kunnissa vuodesta toiseen, minkä vuoksi laskelmissa on käytetty kolmen peräkkäisen vuoden keskiarvoa.

Kurikassa kuolleisuus vuonna 2019 oli 1201,1/100 000 asukasta. Määrässä esiintyy kuitenkin vuosittaista vaihtelua. Indikaattori ilmaisee kuolleiden lukumäärän ja osuuden 100 000 asukasta kohti.

Työkyvyttömyyseläkettä saavia oli Kurikassa 8,3 % 16-64 -vuotiaista vuonna 2019. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Sairauksien esiintyvyyden tarkasteluun työkyvyttömyyseläkkeet soveltuvat siten vain varauksin. Yksilölliset varhaiseläkkeet sisältyvät työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tilastossa ovat mukana henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä.

Poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia oli Kurikassa 5,4 tuhatta asukasta kohden (2019). Määrä on ollut vuosittain vaihteleva, mutta hieman nouseva vuodesta 2013 lähtien. Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai

annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Väkivaltarikoksiin sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset. Väkivaltarikostilastoissa tapahtuvat muutokset heijastavat suurelta osin päihteiden käytössä tapahtuvia muutoksia.

Asunnottomia yksinäisiä Kurikassa oli tuhatta asukasta kohti 0,3 vuonna 2017. Vertailukunnista vain Ilmajoella (0,4) oli Kurikan lisäksi asunnottomia. Asunnottomiksi luetaan ulkona, tilapäissuojissa, yömajoissa yms. asuvat, erilaisissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asuvat sekä tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asuvat.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikkien lääkärikäyntien määrä oli Kurikassa 1506/1000 asukasta (2019), joka on hieman vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla keskimäärin. Lääkärikäynnit ovat vähentyneet vuodesta 2011 alkaen, jolloin luku oli vielä 2531.

Terveydenedistämisasiivisuus kunnan strategisessa johtamisessa oli Kurikassa vuonna 2019 vertailukunnista pistemäärältään alhaisin, 57,0. Keskimäärin Etelä-Pohjanmaalla pistemäärä oli 67 ja koko maassa 78,0. Indikaattori kuvaa kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveydenedistämisasiivisuutta. Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisasiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista. Hyvät käytännöt ovat kansallisella tasolla määriteltyjä.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettuja potilaita oli 5,1 tuhatta asukasta kohden(2019). Luku on hieman alle Etelä-Pohjanmaan keskiarvon. Päihteiden käytön vuoksi sairaalahoitoa tarvinneiden potilaiden määrä suhteutettuna koko väestöön kuvaa osaltaan päihteiden käytön aiheuttaman sairauksien määrää ja vaikeusastetta. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten päihteisiin liittyvää sairaalahoitoa ja/tai avohoitoa alueella tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat 4195,7€ asukasta kohden vuonna 2019. Kurikka oli noissa kustannuksissa vertailukuntien ylätasolla.

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset olivat 1555,2 € asukasta kohden vuonna 2019. Luku on korkein vertailukunnista. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin sisältyy erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito mukaan lukien terveyskeskusten erikoissairaanhoidon yksiköiden vuodeosastotoiminta, erikoissairaanhoidon avosairaanhoido mukaan lukien myös terveyskeskusten erikoissairaanhoidon avosairaanhoidotoiminta, erikoissairaanhoidon päivä- ja yösairanhoido (kun läsnäoloaika enintään 15 h/vrk.), psykiatrian puoliavoimet hoitomuodot (asuntolat, kuntoutuskodit, pienkodit, perhehoito jne.). Mukaan lukeutuu myös erikoissairaanhoidon palvelujen osto kuntayhtymiltä. Käyttökustannuksiin lasketaan toimintamenot ja poistot sekä arvonalentumiset ja vyörytysmenot. Käyttötuottoihin lasketaan toimintatulot ja vyörytystulot.

Mitä tähän mennessä Kurikassa on tehty?

Edustuksellista demokratiaa toteuttava äänestäminen on koettu kunnissa ensisijaisena vaikuttamisen keinona, mutta se ei ole yksistään riittävä keino tuoda kuntalaisten ääniä kuuluville. Kuntalain 22 §:ssä säädetäänkin erityisesti suoran demokratian toteuttamismahdollisuuksista ja menetelmistä, joilla pyritään edistämään kuntalaisten suoraa mahdollisuutta olla osana kunnallista päätöksentekoa. Myös Kurikan kaupungin strategiassa 2018-2025 korostuvat kuntalaisten aktiivisuus sekä yhteisöllisyyden lisääminen. Kurikan kaupungilla aloitettiin kesällä 2020 projekti, jonka myötä halutaan kehittää kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tuoda paremmin kuntalaisten tietoisuuteen jo olemassa olevia osallisuuden muotoja. Osana tätä projektia järjestettiin elokuussa 2020 kuntalaisille kysely osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kyselyn avulla kerättiin kuntalaisten mielipiteitä siitä, millä tavoilla he haluavat osallistua ja vaikuttaa kaupungin toimintaan. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 555. Vastauksia tullaan hyödyntämään osallisuuden kehittämisessä.

Kurikassa on jo vuosina panostettu liikuntapaikkarakentamiseen ja meiltä löytyykin erinomaiset mahdollisuudet liikkua ja harrastaa. Erityisen suosituksi lasten, lapsiperheiden ja nuorten liikuntapaikaksi on osoittautunut Kurikkaan

vuonna 2019 rakennettu skeittiparkki ja pumptrackrata. Syksyllä 2020 valmistuu vastaavanlainen parkki Jurvaan. Esimerkiksi Kurikan Urheilupuisto, Jalasjärven Kiuaskallio ja Jurvan Säläisjärven alue ovat monipuolisia kaikenikäisten liikuntapaikkoja kesän ja talven harrastuksiin. Kurikasta löytyy liikuntapaikkoja matalan kynnyksen harrastamiseen (mm. skeittiparkit, frisbeegolfradat ja ulkokuntosali, 2 uimahallia), mutta myös aktiiviseen urheilun harrastamiseen (mm. lumetusjärjestelmä Jurvassa, Kiuaskallion rulla-ampumahiihtorata, 3 urheilukenttää ja 3 pesäpallokenttää). Tulevillekin vuosille on suunnitteilla isoja liikuntapaikkarakentamishankkeita.

Luontoreittien kehittäminen aloitettiin keväällä 2020 ja tuota työtä jatketaan, sillä koronan vaikutuksesta ihmiset ovat alkaneet liikkua enemmän luonnossa ja lähimatkailu on suosiossa. Luonto on yksi Kurikan vahvuuksista.

Koronan myötä keväällä 2020 aloitettiin Kurikka LIVE -lähetykset vapaa-aikatoimen ja Kurikan kirjastojen yhteistyönä. Toiminta on nyt saatu hyvin käyntiin, joten sitä tullaan jatkamaan jossain muodossa korona-aikojen jälkeenkkin. Lähetyksien myötä liikunnanohjausta voitiin toteuttaa kevään 2020 aikana, vaikka muuten liikunnanohjauksen ryhmät peruutettiin. Lisäksissä lähetyksissä on mm. esitely monipuolisesti Kurikan seurojen ja järjestöjen toimintaa.

2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Työikäisen väestön määrä suhteessa koko väestöön on ollut laskussa niin valtakunnallisesti kuin Etelä-Pohjanmaalla jo pitempään. Vuosina 2001-2009 työikäisen väestön osuus laski koko maassa 0,4 prosenttiyksikköä ja Etelä-Pohjanmaalla 0,1 prosenttiyksikköä. Vuodesta 2010 eteenpäin lasku on kuitenkin ollut poikkeuksellisen jyrkkää: vuosina 2009-2018 työikäisen väestön määrä on pudonnut koko maassa 4,2 prosenttiyksikköä ja Etelä-Pohjanmaalla 4,9 prosenttiyksikköä. Sekä koko maassa että Etelä-Pohjanmaalla tämä muutos selittyy työikäisten määrän vähenemisellä ja yli 64-vuotiaiden määrän lisääntymisellä.

Väestökehitykseen ja taloudelliseen hyvinvointiin liittyvä tärkeä mittari on taloudellinen huoltosuhde, joka tarkoittaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien väestöryhmien suhdetta työllisiin. Suuri indeksiluku kuvaa haasteellista huoltosuhdetta, erityisesti julkisten palveluiden rahoittamisen näkökulmasta. Vuonna 2017 taloudellinen huoltosuhde oli koko maassa 136,8 ja Etelä-Pohjanmaalla 147,7. Suurin taloudellinen huoltosuhde Etelä-Pohjanmaan kunnista oli Lappajärvellä (187,3) ja pienin Seinäjoella (126,6). Kurikan huoltosuhde oli 159. Muutokset huoltosuhteessa näkyvät erityisesti sosiaali- ja terveystalouden kuluissa ja luovat tarpeen rakenteellisille muutoksille.

Vaikka muuttuva väestörakenne synnyttää taloudellisia paineita, Kurikka on vahvasti elinvoimainen ja kehittyvä kaupunki. Tästä osoituksena on esimerkiksi Kantar TNS Agri Oy:n tekemä selvitys, jonka mukaan Kurikan maataloustulot olivat vuonna 2018 koko Suomen suurimmat. Kurikka oli suurin sekä kokonaistulojen että myyntitulojen perusteella. Kurikan kaupungin strategiassa 2018-2025 esitetään visio siitä, että Kurikka olisi Suomen paras ja rohkein maaseutukaupunki vuonna 2025. Kurikkalaisten rohkeiden ja aktiivisten maatilayritysten ansiosta tämä tavoite saavutettiin yhden mittarin osalta jo viime vuonna.

Kurikan työttömyysaste on ainoastaan 6,1 % (syksyn 2019 tilanne). Vuonna 2017 Kurikassa oli 7248 työpaikkaa, joiden tekijöistä 5444 asui Kurikassa. Kurikan ulkopuolella työssäkäyviä kurikkalaisia oli vuonna 2017 2 743 ja Kurikkaan pendelöiviä muita paikkakuntalaisia 1804 henkilöä. Työttömyyden rinnalle on kuitenkin syntynyt uusi ongelma: tietyille aloille, esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalle sekä metalli-, huonekalu- ja sisustusteollisuuden puolelle, on vaikeaa löytää osaavia työntekijöitä. Kurikan kaupunki on pyrkinyt löytämään ratkaisuja näihin rekrytoinnin haasteisiin seutukaupunkiverkoston työelämä- ja koulutusohjelmien kautta.

Kurikassa on paljon ainutlaatuisia: kurikkalainen yhteishenki, monella mittarilla Suomen vahvin maatalous, kehittyvä elinkeinoelämä, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, kaunis luonto ja hyvät liikenneyhteydet. Kurikan Kampus on esimerkki onnistuneesta vetovoimatekijästä: Kampuksella opiskelee lähes 800 nuorta, ja se on ollut yhteishaussa erittäin suosittu. Kampus onkin tuonut merkittävän piristyksen koko kaupunkiin. Lapsissa ja nuorissa on Kurikan tulevaisuus, ja heidän viihtymiseensä ja hyvinvointiinsa kaupunki panostaa jatkossakin.

Syksyllä 2019 Kurikan keskustassa oltiin tilanteessa, että vuokra-asuntoja ei riittänyt kaikille halukkaille ja

asunnon hakijat joutuivat odottamaan asuntoa. Vuokra-asumisen uusista ratkaisuista on käyty paljon keskustelua kaupunkikonsernin sisällä, ja tavoitteeksi tulisikin asettaa, että vuonna 2020 kaikille vuokra-asuntoa etsiville löytyisi asunto riittävän nopeasti. Vuokra-asunnot ovat yksi niistä edellytyksistä, joiden täytyy olla kunnossa, jotta kaupunki saa uusia asukkaita ja yritykset työntekijöitä.

Kurikalla on hyvät edellytykset kasvaa ja kehittyä. Kaupungin sijainti monen tien risteyskohdassa on hyvä. Teihin liittyviä ratkaisuja pyritään edistämään useamman maakunnan työryhmässä ja vaikuttamisverkostoissa. Kivistön risteuksen (Vuohiluoman risteys) tiesuunnitelma kevennetystä eritasoliittymästä valmistui ja hyväksyttiin vuonna 2018. Hämeenkyrön ohitustien valmistuttua Kurikan kaupungin sijainti 55 km matkalla valtatie 3:n varrella paranee edelleen. Lisäksi Uumajan ja Vaasan kaupungin sijaitsevat yritykset ovat suunnitelleet mittavia investointeja, joilla on luultavasti heijastusvaikutus Kurikan läpi ajaviin kuljetuksiin. Elinkeinoelämän kuljetuksia ajatellen Kurikan logistinen sijainti on erinomainen.

Kuntalaisten aktiivisuus ja kaupungin tuet ja toimenpiteet ovat vieneet Kurikkaa eteenpäin kulttuurin, liikunnan, tapahtumatuotannon ja järjestötoiminnan osalta. Kuntalaiset ovat luoneet kaupunkiin elämää ja positiivisuutta monipuolisen harrastamisen, musiikki- ja liikuntatapahtumien ja niin monen muun yhteisöllisen tapahtuman puitteissa - seurakunnasta ja aktiivisesta kansalaisopistosta puhumattakaan. Tätä monivuotista monen tekijän yhteistyötä on hyvä vaalia tulevina vuosina ja kehittää yhä edelleen. Kurikan matkailussa on luultavasti vielä käyttämätöntä potentiaalia, joka toivottavasti lähtee kehittymään ja kasvamaan liiketoimintana yhä vahvemmaksi.

+ Kurikka on vahvasti elinvoimainen kaupunki, jolla on hyvät edellytykset kasvaa ja kehittyä.

+ Kurikan työttömyysaste on ainoastaan 6,1 % (syksy 2019).

+ Kurikan kampus on hyvä esimerkki onnistuneesta vetovoimatekijästä.

+ Kurikalla on hyvät edellytykset kasvaa ja kehittyä ja elinkeinoelämän kuljetuksia ajatellen Kurikan logistinen sijainti on erinomainen.

- Työikäisen väestön määrä suhteessa koko väestöön on jyrkässä laskussa.

- Hyvästä työttömyysasteesta huolimatta tietyille aloille on vaikeaa löytää osaavia työntekijöitä.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

Hyvinvointisuunnitelma on laadittu kaupungin hyvinvointityöryhmän toimesta. Hyvinvointisuunnitelmassa on hyödynnetty Kurikan kaupungin strategiaa 2019-2025 ja kesällä 2019 kaupunginvaltuustossa hyväksyttyä Kurikan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa 2019-2020.

3 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kurikan tavoitteena on olla Suomen paras ja rohkein maaseutukaupunki 2025. Kurikan kaupungin strategian 2019-2025 toiminta-ajatuksena on, että asiat tehdään kunnolla ja kuntalaisten parhaaksi. Strategian painopisteinä ovat hyvinvoiva Kurikka, yrittäjä-Kurikka, kansainvälinen Kurikka ja tulevaisuuden Kurikka. Hyvinvoivan Kurikan osalta painotetaan kulttuuria, liikuntaa, esteettömyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Yrittäjä-Kurikka

Palveluiden rohkea kehittäminen:

- Yksityinen ja julkinen palvelutuotanto
 - Kumppanuus, uudet yhteistyömuodot
 - Palvelu- ja asiakassetelit
- Yrittäjyyteen kasvaminen
 - Varhaiskasvatuksen yrittäjyys
 - Kielitaito ja kansainvälistyminen
 - Yrityskummit koululuokille
 - Yrityshautomot, yrityskisat
 - Kampuksen mahdollisuudet, esim. osuuskuntatoiminta ja 2. asteen tutkintojen rohkea yhdistäminen
- Yrityspalvelut
 - Edistämme monipuolisin ja uudennlaisin keinoin yrittäjien osaamista ja kansainvälistymistä yrityksen elinkaaren eri vaiheissa yhdessä alueellisten koulutusorganisaatioiden kanssa
 - Edistämme uusien yritysten perustamista ja olemassa olevien yritysten mahdollisuuksia kehittymiseen
 - Alueen elinkeinorakenteen vahvuuksien tunnistaminen
 - Verkostoituva ja kansainvälistyvä yrittäjyys
 - Yrityksille osaavaa ja sitoutunutta työvoimaa yhteistyössä eri verkostojen kanssa
- Yrityksiä houkutteleva infrastruktuuri ja liikenneyhteydet

Kaupunkikonsernin suuntaviivat:

- Tytäryhtiöistä rakennetaan yhtenäinen ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus tarpeellisia yritysjärjestelyjä tekemällä.

Tasapainoinen talous ja toimiva hallinto:

- Tehokas taloudenpito
- Sisäinen yrittäjyys ja tehokkuus kaupungin joka toimialalla
- Rohkeus, omatoimisuus, aloitteellisuus
- Epävarmuuden sieto ja muutoksen hyväksyminen
- Kustannustietoisuuden lisääntyminen ja tuottavat investoinnit
- Kaupunkikonsernin velkaantuneisuuden vähentäminen

Hyvinvoiva Kurikka

Palveluiden rohkea kehittäminen:

- Palvelut kohtaavat kaupunkilaisten tarpeet
- Turvalliset ja laadukkaat sivistyspalvelut
- Lasten ja nuorten yksilölliset tarpeet huomioidaan ja mahdollisuuksia tuetaan
- Liikunta

- Liikuntamahdollisuuksien kehittäminen ja tilojen aktiivinen käyttö
- Luonto houkuttelee liikkumaan
- Esteettömät liikuntamahdollisuudet
- Markkinointi ulkokuntalaisille, hyödyntäminen matkailussa
- Taiteen ja kulttuurin tukeminen
- Positiivisen viestinnän ja kaupungin markkinoinnin lisääminen
- Jokaisen keskuksen vahvuuksien edistäminen
- Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen
- Vahva maakunnallinen sote-keskus
- Päätöksiä tehtäessä arvioidaan terveysvaikutukset

Yhteisöllisyys:

- Yhtenäisen toimintakulttuurin luominen
- Kuntakeskusten, kylien ja taajamien erityispiirteiden ja kökkähengen hyödyntäminen
- Seurakunta, järjestöt, kansalaisopisto
- Avoimen Kurikka-hengen luominen aktiivisella vuorovaikutuksella
- Vahva paikallinen verkosto

Aktiivinen kuntalainen:

- Kökkätöiden tukeminen esim. yhdistysavustusten kautta ja tarjoamalla tiloja
- Kuntalaisille suunnatut kyselyt kehittämistarpeista
- Erilaiset foorumit ja tapaamiset
- Nuorisovaltuusto Nuva
- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto

Kansainvälinen Kurikka

Kansainvälisyyteen kasvaminen:

- Varhaiskasvatus
 - Kielten rikas maailma tutuksi
 - Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen
- Perusopetus
 - Kansainvälisyysohjelma
 - Kielivalikoima
 - Oman kulttuuri-identiteetin rakentuminen ja kiinnostus muita kulttuureita kohtaan
- Lukio, toinen aste
 - Vierailut ja vaihto-opiskelu
 - Oppiminen myös perinteisten oppituntien ulkopuolella
- Yhteistyö korkea-asteen kanssa
- Vapaa-aikatoimi

Kansainvälistyvän yrittäjyyden vahvistaminen:

- Kansainvälistyvän yrittäjyyden vahvistaminen
- Viennin edistäminen yhteistyössä eri vienninedistämisenorganisaatioiden kanssa
- Kansainvälisyyden valmennusohjelmat

Kurikka kansainvälisenä kaupunkina:

- Hallinnon kielitaito
- Verkkosivujen kieliversiot
- Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma
- Kansainvälisten yhteyksien vahvistaminen
- Ystävyydekaupunkitoiminta
- Kaupunkimarkkinointi

- Kulttuurihistorian esilletuominen, kaupungin tarina (myös osakesalkun tarina)

Tulevaisuuden Kurikka

Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen:

- Uuden teknologian hyödyntäminen
 - sähköisten palveluiden Kurikka
 - uudenlaisten palvelujen käytön mahdollistaminen kaikenikäisille
- Sähköinen asiointi, tunnistautuminen, lomakkeiden sähköistäminen
- Mobiilipalvelut
- Aikariippumattomat palvelut
- Sujuvat videoneuvotteluyhteydet
- Sähköiset kokous käytännöt
- Nopeat verkkoyhteydet
- Digitalisaatio vahvasti mukana kiinteistöhoitoon kehittämisessä
- Tekoäly

Aktiivinen kuntalainen:

- Osallistava budjetointi esim. nuorisovaltuusto

Kestävä kehitys ja energiatalous:

- Tullaan etsimään uusiutuvan energian ratkaisuja energiasäästöjen saavuttamiseksi
- Valaistuksen ja lämmityksen uudistamisessa kohti energiataloudellisempaa suuntaa

4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

- Kurikan kaupungin strategia 2019-2025
- Kurikan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2019-2020 (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.6.2019)
- Palveluseteli yli 65-vuotaiden ohjattuun ja tavoitteelliseen voimaharjoitteluun (ollut käytössä 1.9.2018 alkaen)
- Kurikan kaupungin kestävän kehityksen ohjelma 2019-2025 (hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.11.2019)
- Ilo kasvaa liikkuen -hanke
- Liikkuva opiskelu -hanke
- Liikkuva koulu-hanke
- Tehostettu elintapaohjaus -hanke
- Ohjaamo Kurikka
- LAPE-työryhmä
- Varhaiskasvatussuunnitelmat
- Opetussuunnitelmat
- Kouluterveyskysely
- Suupohjan seudun liikenneturvallisuussuunnitelma (Kurikan osuus hyväksytty 2018)
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämissuunnitelma (työn alla, valmistuu loppuvuoteen 2020 mennessä)

5 Hyvinvointisuunnitelma

Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä	Käytössä olevien toimintamallien ylläpitäminen ja	Oppilashuollon henkilöstö	Kouluterveyskysely Käytössä olevat

kaverisuhteiden tukeminen	vahvistaminen perustoiminnoissa	Koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö	toimintamallit Koulutuksien määrä Koulutettujen määrä
	Osaamisen tuki	Oppilashuollon henkilöstö Koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö	Koulutuksien määrä
	Hyvien vuorovaikutus- ja kaveritaitojen vahvistamisen suunnitelma varhaiskasvatuksessa	Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Suunnitelma toteutettu
	Neuropsykiatrisen valmennuksen systemaattinen toteutus	Varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstö	Valmennuksien määrä
Hyvinvointia tukevan vapaa-ajan toiminnan ja tasapuolisten harrastusmahdollisuuksien edistäminen	Matalan kynnyksen harrastustoiminnan lisääminen yhteistyössä seurojen, yhdistysten ja koulujen kanssa	Vapaa-aikatoimi, koulut, seurat ja yhdistykset	Matalan kynnyksen harrastustoiminnan määrä
	Nuorisopassin käyttöönotto lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemiseksi	Vapaa-aikatoimi	Käyttöön otettu (kyllä / ei)
	Ennaltaehkäisevä työ lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi	Vapaa-aikatoimi (mm. elintapaohjaushanke, liikkuva koulu, liikkuva varhaiskasvatus ja liikkuva opiskelu)	Työtä tekevien ohjaajien määrä

Perhekeskustoimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Matalan kynnyksen palveluiden verkostoiminen	JJK alueen perhekeskustoimintamallin kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet	Sivistystoimen ja perhekeskuksen henkilöstö Perhekeskuskoordinaattorin toimen	Kehittämissuunnitelman toteutuminen

	perustaminen Perhekeskustyöryhmä Lape-työryhmä	
Verkostomaisen perhekeskustoiminnan vahvistaminen, esim. jalkautuminen kouluille ja varhaiskasvatukseen sekä vammaispalveluihin	Perhekeskuksen henkilöstö	Jalkautuvaa työtä tekevät työntekijät ja heidän lukumäärä
Perhekeskustalon rakentaminen olemassa olevien suunnitelmien mukaisesti	Kaupungin investointi	Investoinnin toteutuminen
Sähköisten palvelujen kehittäminen sekä kaupungin ja JJK ky:n verkkosivujen synkronointi	Kaupungin ja JJK ky:n tietotekniset resurssit Tiedottajan ja viestintäsuunnittelijan yhteistyö	Kuntalaisten käytössä olevien sähköisten palveluiden määrä
Perhekeskuksen aluetiimityön vakiinnuttaminen ja nivominen muihin palveluihin	Perhekeskuksen aluetiimityö ja ohjausryhmä, aikuissosiaalityö sekä vammaispalvelut	Vammais- ja aikuissosiaalityön asiakasperheiden määrä aluetiimityössä
Erialaisten moniammatillisten tiimien palveluvalikon selkiyttäminen ja perheiden osallisuuden lisääminen	Sivistystoimen, sosiaalipalvelujen ja perhekeskuksen työntekijät Aluetiimi, lasten kuntoutustyöryhmä, kuntotiimi, nuorisopsykiatrian konsultaatiotiimi, systeemisen lastensuojelun tiimi ja koulun psykososiaalisen tuen ryhmä	Työryhmät, joihin perhe osallistuu Palvelukuvaus tehty
Lastenpsykiatrian konsultaatiotiimin käynnistäminen	Erikoissairaanhoidon, lastenpsykiatrian yksikkö, perheneuvolat	Toiminnan alkaminen
Verkostokonsulttitoiminnan laajentaminen	Verkostokoordinaattori ja -konsultit	Koulutettujen määrä

	kouluttamalla lisää verkoskonsultteja		
	Eroauttamisen suunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Eroauttamisen työryhmä, perhekeskus ja sosiaalipalvelut	Suunnitelma tehty ja sen toteutuminen
Näyttöön perustuvan varhaisen tuen, hoidon ja vanhemmuustaitojen työkalupakki	Menetelmien kartoitus ja valinta	Sivistystoimi ja perhekeskus	Käyttöön otettavien menetelmien valinta on tehty
	Voimavarojen yhdistäminen	Sivistystoimi, perhekeskus ja sosiaalipalvelut	Yhdessä käyttöön otettujen menetelmien määrä
	Toimintamallien ja menetelmien käytön vahvistaminen peruspalveluiden eri toimijoilla	Peruspalveluiden eri toimijat	Menetelmäkoulutuksissa käyneiden määrä Menetelmän käyttöön perehdytettyjen määrä

Toimintakulttuurin muutos

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Päätösten lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto	Kaikissa hallintokunnissa lapsivaikutusten systemaattinen arviointi Otetaan käyttöön standardoitu malli	Johtavat viranhaltijat	Määrällinen seuranta suhteessa tehtyihin päätöksiin
Lasten hyvinvoinnin seurannan tietopohjan vahvistaminen	Osuvien hyvinvointi-indikaattorien valinta Vastuutahona Lape-ryhmä	kaupungin viranhaltijat	Valitut indikaattorit linjassa tilastotiedon ja kokemustiedon kanssa
	Painopisteet henkilöstön ja päättäjien tiedossa, vastuutahona johtavat viranhaltijat	Sivistystoimi, perhekeskukset, sosiaalipalvelut ja kolmas sektori	Vuosittainen arviointi toimintakertomuksissa

Vakaa talous

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
----------------	-----------------------------------	------------------	--------------------------

Palvelutuotannon tehostaminen	Aktiivinen talouden johtaminen / kaupunginjohtaja, osastopäälliköt, lautakunnat, taloushallinto	Verotulot, valtionosuudet, henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut	Veroprosentit, taksat ja maksut on pidettävä kohtuullisella tasolla Velkamäärä / asukas tulee olla alle Etelä-Pohjanmaan keskirvon
Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja tulevaisuuden osaamistarpeiden huomioiminen rekrytoinnissa	Henkilöstön koulutussuunnitelmien laatiminen vuosittain ja koulutussuunnitelman seuranta / toimialojen päälliköt, henkilöstö & henkilöstöhallinto	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Kehityskeskustelut	Koulutuspäivät/henkilö Koulutuskustannukset/vuosi Kehityskeskustelut, % henkilöstöstä
	Henkilöstösuunnittelun perusteella vastataan tulevaisuuden rekrytoinnin tarpeisiin / toimialojen päälliköt, henkilöstö & henkilöstöhallinto	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Selkeät tehtäväkuvat	Henkilöstösuunnittelu Henkilöstökulut / vuosi

Toimiva yhteistyö

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Luottamushenkilöstön asiantuntijuuden ja aktiivisuuden tukeminen	Yleishallinnon koulutukset uusille luottamushenkilöille valtuustokauden alussa / henkilöstöhallinto & osastopäälliköt	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Asiantuntijapalvelut	Koulutusten lukumäärä Osallistumisaktiivisuus, %-osuutena
	Toimialakoulutukset nykytilasta ja muutostarpeista / osastopäälliköt & toimialojen päälliköt	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Asiantuntijapalvelut	Koulutusten lukumäärä Osallistumisaktiivisuus, %-osuutena
JJK ky:n ja kaupungin välisten hyvinvointirakenteiden selkiyttäminen	Selkiytetään kuntakohtaisen ja JJK ky:n yhteisen hyvinvointityön rakenne / hyvinvointiryhmä, tilaajalautakunta	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut	Hyvinvointityön rakenteesta on laadittu malli. Kyllä / Ei.
Palveluohjauksen kehittäminen	Sähköinen lasten, nuorten ja perheiden	Henkilöstön työpanos ja työaika	Onko lasten, nuorten ja perheiden sähköinen

	palvelukartta / sosiaalitoimi, nuorisotoimi, neuvola		palvelukartta valmistunut? Kyllä / Ei.
Asiakasosallisuuden lisääminen palveluissa ja palvelujen toteuttamisessa	Asiakasfoorumien, kyselytiedon sekä kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä	Keskushallinto Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut	Onko asiakastiedon arviointi osana pidemmän aikavälin kuntasuunnittelua? Kyllä / Ei Onko kerättyä dataa ja informaatiota hyödynnetty toiminnansuunnittelussa? Kyllä / Ei Onko kartoitettu keskitetysti tehtyjä asiakaskyselyjä ja onko näistä tunnistettu asiakasryhmät ja heidän tarpeensa? Kyllä / Ei

Monipuoliset palvelut

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kustannusten suuntaaminen korjaavista palveluista ehkäiseviin palveluihin	Kustannustietoisuuden lisääminen ehkäisevistä ja korjaavista palveluista	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Yhteistyö tutkimuslaitosten kanssa	Toimialueittain kustannusvertailu tehty
	Palvelurakenteen muuttaminen ennaltaehkäisevien palvelujen ja avohoidon suuntaan	Henkilöstön kouluttaminen uusiin työtapoihin sekä uusien työtapojen kehittäminen	Koulutusten määrä Onko kehitystyötä tehty
Terveysliikunnan edistäminen ja toimintamahdollisuuksien luominen	Edistetään ja lisätään terveystoiminnan toimintamahdollisuuksia ikäryhmittäin ja suurten kansansairauksien ehkäisyssä sekä vähennetään istumisen kulttuuria / liikuntatoimi, kansalaisopisto, terveyspalvelut	Liikuntatoimen ja terveyspalveluiden henkilöstö, kansalaisopiston toiminta Hankkeet: Liikkuva opiskelu, liikkuva varhaiskasvatus ja elintapaohjaus, palveluseteli yli 65-vuotiaiden ohjattuun ja tavoitteelliseen	Kuntalaisten liikuntaaktiivisuus Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, %

		voimaharjoitteluun	<p>ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.</p> <p>Harrastaa liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukio 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>Hankkeiden jatkuminen ja niiden toiminnan vakiintuminen hankkeen loputtua</p>
Yksilön kokeman hyvinvoinnin vahvistaminen	Pitkäaikaistyöttömien terveysneuvonnan kehittäminen / Terveyspalvelut, EPSHP, Liikuntatoimi, Työttömien yhdistys	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut	Runsaasti PTH:n ja ESH:n palveluja käyttävien asiakkaiden osuus
	Runsaasti PTH:n palveluja käyttävien terveysneuvonnan kehittäminen ja omahoitoon ohjaaminen / terveyspalvelut	Terveyspalvelujen henkilöstö	Toimivat hoitoketjut
Ikäihmisten palvelurakenne valtakunnallisten ja maakunnallisten suositusten mukainen	Laitoshoidon vähentäminen ja kotiin tarjottavien palveluiden ja kotihoidon kehittäminen	Laitoshoidosta vapautuvaa resurssia kotihoitoon	<p>75 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus vastaavanikäisestä väestöstä (tavoitetasona valtakunnallinen laatusuositus):</p> <p>Kotona asuvat</p> <p>Säännöllisen kotihoidon piirissä</p> <p>Omaishoidontuen piirissä</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa</p> <p>Pitkäaikaisessa laitoshoidossa</p>
	Kotihoidon kotiutustiimin toiminnan arviointi ja kehittäminen / JJK ky	Kotiutustiimi	Kotisaattohoitojen määrä / vuosi

Menestyvä yrittäjyys

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Yritystonttitarjonta ja toimitilatarjonta on riittävä	Kehitetään yritystonttitarjontaa ja toimitilatarjontaa kysynnän mukaan / tekninen osasto, Kurikan Toimitilat Oy	Kunnallisinfraan toteuttamiseen suunnatut resurssit ja henkilöstö	Kaupungin luovuttamien teollisuus-, varasto-, liike- ja toimistotonttien määrä (kpl) Vuokrattujen tilojen määrä
Uudistuvan ja monipuolisen yrityselämän edellytysten parantaminen	Yrityspalvelupiste Formun jatkuva kehittäminen / elinkeinotoimi, sidosryhmät	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut Yhteistyössä toimivat sidosryhmät	Työpaikkojen määrä Uusien ja lopettaneiden yritysten määrä

Vetovoimaisuuden lisääminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Koulutuksen vetovoimaisuutta ja työelämälähtöisyyttä lisätään	Yhteistyö paikallisten yritysten ja oppilaitosten kanssa / perusopetus, elinkeinotoimi, yrittäjäjärjestöt	Henkilöstön työpanos ja sen henkilöstökulut. Yrittäjien työpanos ja sen henkilöstökulut. Oskun hanke	Yhteistyön toimintamalleja on kehitetty ja pilotoitu (Kyllä / Ei) Jatko-opintoihin hakeutuneiden määrä Perusopetuksesta jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus
	Lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö	Kampuksen henkilöstö Kaupungin hanketyöntekijät	Kampuksen yhteistyöstä tehty kehittämissuunnitelma, kyllä / ei
Viihtyisä ja turvallinen asuin- ja elinympäristö	Kaava-suunnittelu ja infraan kehittäminen / tekninen osasto	Henkilöstö työpanos ja sen henkilöstökulut Ostopalvelut tarpeen mukaan	Keskustan kehittämissuunnitelma laadittu, kyllä / ei
Asuntokanta on monipuolinen ja kaupungissa on riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja	Asuntokannan tarvearviointi suoritetaan pidemmällä aikavälillä vastaamaan tulevaisuuden kysyntää eri ryhmien tarpeet ja	Henkilöstön työpanos ja sen henkilökulut Ostopalvelut tarpeen mukaan	Vuokra-asuntojen kokonaismäärä Tyhjillään olevien asuntojen kokonaismäärä

	maantieteellinen sijainti huomioiden		
--	---	--	--

Terveyden edistämisen ja hyvinvointijärjestelmän vakiinnuttaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Hyvinvointijohtamisen seuranta ja arviointi	Hyvinvointiryhmä jatkaa toimintaansa	Hyvinvointiryhmään kuuluvien työaika	Terveydenedistämiskäytännön (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä Terveydenyhdistämiskäytännön iivisuus hallintokunnittain
	Hyvinvointikoordinaattori n työ	Hyvinvointikoordinaattori n työhön resursoitu riittävästi työaika	Hyvinvointikoordinaattori lla selkeä tehtävänkuvaus ja tehtävään varattu työaika
EVA-arviointimenettelyn käyttöönotto isoimmista päätöksissä	EVA -käyttöönotto ja valtuuston linjaukset EVA-päätösten tarpeesta	Viranhaltijoiden valmisteluun käytetty työaika	Onko EVA:n käyttöönotto hyväksytty valtuustossa? (Kyllä/Ei) EVA-arviointien lukumäärä Tarkastuslautakunnan raportti EVA:n käytöstä
	EVA valmistelun kouluttaminen esitteleville viranhaltijoille / keskushallinto, osastopäälliköt & toimialojen päälliköt	Keskushallinnon viranhaltijoiden valmisteluun kuluva työaika Asiantuntijapalveluiden ostaminen resurssien puitteissa	Koulutetut viranhaltijat Menettelyn käyttöönoton osastojen määrä
Ennaltaehkäisevän hyvinvointityön vakiinnuttaminen	Ennalta ehkäisevä elintapaohjaus vakiintuu osaksi kaupungin toimintoja	Liikuntatoimella henkilöresurssi toimintaa ylläpitämään	Työntekijä ennalta ehkäisevään elintapaohjaukseen
	Yli 65-vuotiaiden palvelusetelitoiminta ohjattuun ja tavoitteelliseen voimaharjoitteluun jatkuu myös	Määräraha palveluseteliin	Toiminnan jatkuminen

	pilottijakson jälkeen		
--	-----------------------	--	--

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyväksytty Kurikan kaupunginvaltuustossa : 19.10.2020

6 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen valmistelusta on vastannut Kurikan kaupungin monialainen hyvinvointityöryhmä ja valmistelutyötä on koordinoanut terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinaattori.

Kurikan hyvinvointityöryhmän kokoonpano:

Anna-Kaisa Pusa, kaupunginjohtaja

Annukka Siltakorpi, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinaattori, liikuntatoimen päällikkö

Simo Kankaanpää, hallintojohtaja

Elise Rantanen, henkilöstöpäällikkö

Päivi Hernesmaa, sivistystoimen johtaja

Elise Lepistö, JJK ky

Juha Luukko, apulaiskaupunginjohtaja

Jari Akkanen, tekninen johtaja

Petri Lammassaari, vs. talousjohtaja

Mirva Pimeskoski, ehkäisevä päihdetyö

Sabah Samaletdin, JJK ky / Hilikka Hakala, JJK ky

Lisäksi asiantuntijoina ovat toimineet:

- Outi Koskenvalta, varhaiskasvatuspäällikkö
- Anne-Mari Packalén-Reinikainen, kasvatus- ja opetuspäällikkö
- Minna Hankaniemi, nuorisotoimen päällikkö
- Marjukka Kätevä, controller
- Hannu Pihlaja, hallintopäällikkö
- Jenni Vuoto, hallinnon harjoittelija
- Kurikan Lapsi- ja perhepalveluiden työryhmä (LAPE)
- Johanna Koivuniemi, JJK ky / vt. ikääntyneiden palvelujohtaja
- Tiina Leikas, JJK ky
- Virpi Pihlajamäki, JJK ky
- Erja Kivineva, JJK ky

7 Suunnitelman hyväksyminen

Hyväksytty Kurikan kaupunginvaltuustossa : 19.10.2020